

PATVIRTINTA
Tauragės regiono plėtros tarybos
2023 m. liepos 20 d.
sprendimu Nr. TS-15

TAURAGĖS REGIONO ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO 2021–2027 METŲ PLANAS

EKT

TURINYS

1.	ĮVADAS	7
2.	ATLIEKŲ TVARKYMO TEISINIS REGLAMENTAVIMAS.....	9
3.	ESAMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA.....	11
3.1.	Tauragės regionas	11
3.2.	Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizacinė struktūra.....	14
3.3.	Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas.....	16
3.3.1.	Investicinių projektų įgyvendinimas	16
3.3.2.	Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas.....	17
3.3.3.	„Teršėjas moka“ principo įgyvendinimas.....	18
3.4.	Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra.....	21
3.4.1.	MKA surinkimas ir surinkimo konteineriai	21
3.4.2.	Antrinių žaliavų surinkimo konteineriai	22
3.4.3.	Didžiųjų atliekų surinkimo aikštelės (DASA)	24
3.4.4.	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūra	25
3.5.	Viešųjų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo lygis.....	27
3.6.	Komunalinių atliekų susidarymas	27
3.7.	MKA surinkimas ir rūšiavimas	30
3.8.	Komunalinių atliekų šalinimas sąvartyne.....	32
3.9.	Antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, tvarkymas	32
3.10.	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas	38
3.11.	Statybos ir griovimo, elektros ir elektroninių atliekų tvarkymas.....	42
3.12.	Bešeimininkių atliekų tvarkymas	44
3.13.	Visuomenės švietimas ir informavimas	44
4.	ANKSTESNIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLANŲ UŽDUOČIŲ VYKDYMAS.....	45
	ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO STRATEGIJA	57
5.	TAURAGĖS REGIONO ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO 2021–2027 METŲ PLANAS	58
5.1.	Nacionaliniai atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai	59
5.2.	Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai, uždaviniai ir priemonės. 61	
6.	KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMAS IR INFRASTRUKTŪROS POREIKIS.....	80
6.1.	Komunalinių atliekų susidarymo prognozė	80
6.2.	Infrastruktūros plėtra.....	82
7.	PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKŲ DYDŽIUI UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ VERTINIMAS	89
8.	PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI	91

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

Pav. 1 Tauragės regionas.....	11
Pav. 2 Gyventojų pokytis ir pasiskirstymas tarp miesto ir kaimo Tauragės regione	11
Pav. 3 Gyventojų pokytis ir pasiskirstymas Jurbarko rajono savivaldybėje tarp miesto ir kaimo	12
Pav. 4 Gyventojų pokytis ir pasiskirstymas Pagėgių savivaldybėje tarp miesto ir kaimo.....	12
Pav. 5 Gyventojų pokytis ir pasiskirstymas Šilalės rajono savivaldybėje tarp miesto ir kaimo	13
Pav. 6 Gyventojų pokytis ir pasiskirstymas Šilalės rajono savivaldybėje tarp miesto ir kaimo	13
Pav. 7 Komunalinių atliekų susidarymas Tauragės regiono savivaldybėse	28
Pav. 8 Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui, t/metus.....	28
Pav. 9 Gyventojų skaičiaus mažėjimo įtaka komunalinėms atliekoms susidaryti	29
Pav. 10 Komunalinių atliekų tvarkymas Tauragės regione	29
Pav. 11 Tvarkomų rūšiavimo įmonėje atliekų kiekiai.....	30
Pav. 12 MKA morfologijos tyrimų rezultatai.....	31
Pav. 13 Tekstilės atliekų dalies MKA pokytis	37
Pav. 14 Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo būdai.....	38
Pav. 15 Žaliųjų atliekų tvarkymas Tauragės regione.....	40
Pav. 16 Tvarkomų DASA atliekų kiekiai 2016–2020 m.....	43
Pav. 17 Vienam gyventojui surenkamų DASA atliekų kiekio pokytis savivaldybėse.....	43
Pav. 18 Bešeimininkių atliekų susidarymas	44
Pav. 19 Valstybinis ilgalaikis atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslas	61
Pav. 20 Tauragės regiono ilgalaikis atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslas	61
Pav. 21 Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai.....	61
Pav. 22 Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslų uždaviniai.	62
Pav. 23 DASA aikštelė.....	85
Pav. 24 Dalijimosi daiktais stotelė.....	86
Pav. 25 ŽAKA aikštelė	87
Pav. 26 Komunalinių atliekų naudojimas / šalinimas	88

LENTELIŲ SĄRAŠAS

Lentelė 1 Tauragės regiono savivaldybių atliekų tvarkymo planų ir atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimas	15
Lentelė 2 Komunalinių atliekų tvarkytojų sąnaudų pasiskirstymas pagal veiklas 2020 m., proc.	18
Lentelė 3 Tauragės regiono savivaldybių sprendimai dėl apmokėjimo už komunalinių atliekų tvarkymą įvedimo	19
Lentelė 4 Komunalines atliekas tvarkančios įmonės Tauragės regione, 2020	21
Lentelė 5 MKA surinkimo konteineriai Tauragės regione, 2020.....	22
Lentelė 6 Tauragės regiono savivaldybių konteinerinių aikštelių patvirtinimas.....	22
Lentelė 7 Antrinių žaliavų surinkimo konteinerinių aikštelių pokytis 2016–2020 m.....	23
Lentelė 8 Individualus antrinių žaliavų surinkimo konteinerių kiekis Tauragės regiono savivaldybėse, 2020 m.	24
Lentelė 9 Tauragės regiono DASA, 2020 m.....	24
Lentelė 10 Tauragės regiono ŽAKA, 2020 m.	25
Lentelė 11 Žaliųjų atliekų tvarkymo priemonių skaičius Tauragės savivaldybėse.....	26
Lentelė 12 Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimas Tauragės regione, 2020 m.	27
Lentelė 13 Tvarkomų MBA atliekų pagal frakcijas kiekiai 1 gyventojui kg/metus, 2020 m. .	31
Lentelė 14 Regioniname sąvartyne šalinamų atliekų kiekiai, t/metus	32
Lentelė 15 Antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, surinkimas Tauragės regiono savivaldybėse	33
Lentelė 16 Surinktų ir sutvarkytų užstato administratoriaus pavedimo davėjų pakuočių atliekų kiekis pagal savivaldybes (tonomis)	34
Lentelė 17 Juridinių asmenų (ne per savivaldybių komunalinių atliekų sistemas) surenkamos antrinės žaliavos, įskaitant pakuočių atliekas (tonomis), 2020 m.	34
Lentelė 18 Surinktos antrinės žaliavos, įskaitant pakuočių atliekas, 2020 m.	35
Lentelė 19 Surenkamų antrinių žaliavų kiekis, 2020 m.....	37
Lentelė 20 Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelėje tvarkomų atliekų kiekiai...	39
Lentelė 21 Žaliųjų atliekų tvarkymas.....	39
Lentelė 22 Kompostavimo dėžių skaičius ir prognozinis sukompustuojamų atliekų kiekis Tauragės regione.....	40
Lentelė 23 Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane nustatytos komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotis.....	42
Lentelė 24 Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano įgyvendinimas	49
Lentelė 25 Tauragės regiono komunalinių atliekų tvarkymo plano vertinimo kriterijai	53
Lentelė 26 Tauragės regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė	54
Lentelė 27 Nacionaliniai atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai	59
Lentelė 28 VAPTP uždaviniai	60
Lentelė 29 Antrinių žaliavų, tame tarpe pakuočių surinkimo sistemos efektyvumas regione.	81
Lentelė 30 Tauragės regiono komunalinių atliekų kiekio susidarymo prognozė 2021–2027 m., t.	81

Lentelė 31 Detali Tauragės regiono komunalinių atliekų kiekio susidarymo prognozė 2021–2027 m., t.	81
Lentelė 32 Maisto (virtuvės) atliekų infrastruktūros plėtros poreikis Tauragės regione	82
Lentelė 33 Antrinių žaliavų surinkimo konteinerių poreikis Tauragės regione	83
Lentelė 34 Individualių kompostavimo dėžių poreikis Tauragės regione.....	84
Lentelė 35 Tekstilės atliekų surinkimo konteinerių poreikis Tauragės regione.....	85
Lentelė 36 Komunalinių atliekų tvarkymo išlaidos Tauragės regiono savivaldybėse, kuriose įvesta rinkliava	89
Lentelė 37 Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano priemonių stebėseną	91
Lentelė 38 Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano priemonių stebėseną	94

VARTOJAMOS SANTRUMPOS

AAA	Aplinkos apsaugos agentūra
AM	Aplinkos ministerija
ATP	Atliekų tvarkymo planas
AŽ	Antrinės žaliavos
BSA	Biologiškai skaidžios atliekos
DASA	didžiųjų atliekų surinkimo aikštelės
EEJA	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos
ENTP	Eksplloatuoti netinkamos transporto priemonės
ES	Europos Sąjunga
GIA	Gamintojų ir importuotojų asociacija
KA	Komunalinės atliekos
KAK	Kietasis atgautasis kuras
LAAIF	Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas
LR	Lietuvos Respublika
MKA	Mišrios komunalinės atliekos
AAD	Aplinkos apsaugos departamentas
SA	Savivaldybių administracijos
SiGA	Statybos ir griovimo atliekos
SPAV	Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas
TIPK	Taršos integruota prevencija ir kontrolė
TRATC	UAB „TRATC“ (Tauragės regiono atliekų tvarkymo centras)
VATP	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planas
VSATP	Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas 2007–2013 m.
ŽA	Žaliosios atliekos
ŽAKA	Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės
–	

1. ĮVADAS

Komunalinių atliekų tvarkymo sistema – nuolatos besivystanti sistema, kurios sąlygas užtikrina ES direktyvose nustatyti reikalavimai ir Valstybės mastu numatyti uždaviniai, priimti ir patvirtinti Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane ir skirti šiems reikalavimams įgyvendinti. Tokių reikalavimų, uždavinių nustatymas iš dalies užtikrina darnią sistemos plėtrą, tačiau kartu iškelia ir sudėtingų iššūkių atliekų tvarkymo sektorių reguliuojančioms ir šiuos uždavinius įgyvendinančioms organizacijoms. Jos susiduria su iškeltų uždavinių įgyvendinimo sudėtingumu ir nuolatos kintančios dinamiškos teisinės aplinkos keliamomis problemomis.

Siekiant tinkamai suplanuoti Tauragės regiono atliekų tvarkymo sistemos plėtrą, išspręsti kylančias problemas ir įgyvendinti ES reglamentuotus uždavinius, kurie patvirtinti Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane (toliau – VAPTP), prisitaikyti prie teisinės aplinkos ir užtikrinti tinkamą, tvarų komunalinių atliekų tvarkymą regione, buvo parengtas Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metais planas.

Pagrindinis Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano tikslas – suderinti Tauragės regiono savivaldybių veiksmus, organizuojant savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ir steigiant bendrus atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius regione. Regioniniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane nustatytos priemonės, užtikrinančios aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus, atitinka komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems teritorijos gyventojams. Tauragės regioninio komunalinių atliekų tvarkymo sistemos tolimesnė plėtra numatyta vystyti laikantis atliekų tvarkymo prioritetų, kurių svarbiausias – atliekų prevencija (susidarymo vengimas). Kitas prioritetas – paruošimo naudoti pakartotinai, atliekų perdirbimo ir naudojimo kitais būdais sprendimų taikymas ir, tik blogiausiu atveju, galimas atliekų šalinimas sąvartynuose ir kituose atliekų šalinimo įrenginiuose.

Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane nustatyti atliekų tvarkymo tikslai, užduotys ir uždaviniai jiems įgyvendinti atitinka VAPTP nustatytus tikslus ir uždavinius.

Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas pakeičia šiuo metu galiojantį Tauragės regiono atliekų tvarkymo planą ir kartu nustato naujas VAPTP numatytų užduotims įgyvendinti reikalingas priemones bei uždavinius ateinančiam 2021–2027 m. periodui.

Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas parengtas pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. D1-274 patvirtintus reikalavimus regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams.

Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano sudėtinės dalys:

- atliekų prevencijos ir tvarkymo būklės analizė;

- atliekų prevencijos ir tvarkymo strategija;
- atliekų prevencijos ir tvarkymo priemonių planas.

Rengiant planą buvo naudotasi įvairiais informacijos šaltiniais:

- Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis už 2018–2020 (2021) metus;
- UAB „TRATC“ pateiktais ir viešoje erdvėje publikuojamais duomenimis (atliekų surinkimo ir tvarkymo rodiklių metiniai suvestiniai rodikliai, esami Tauragės regiono ir Tauragės regiono savivaldybių atliekų tvarkymo planai, ir kt.);
- Duomenimis, surinktais darbinių susitikimų su visomis savivaldybėmis metu.

Ataskaitoje analizuojami duomenys už 2018–2020 (2021) metus, o prieduose pateikiami visi skelbiami statistiniai duomenys. Atkreiptinas dėmesys, kad iš skirtingų informacijos šaltinių surinkti statistiniai duomenys ne visada sutapo, taip pat net to paties šaltinio, tačiau skirtingų metų informacija labai varijuoja, o tai neleidžia daryti vienareikšmiškų išvadų dėl atliekų susidarymo ir tvarkymo tendencijų regione. Viena pagrindinių duomenų nepatikimumo priežasčių – nesisteminis skirtingų atliekų srautų priskyrimas komunalinių atliekų srautui. Siekiant išvengti galimo duomenų nepagrįstumo darant prielaidas ir pagrindines išvadas, Plane daugiausia buvo remtasi Aplinkos apsaugos agentūros pateiktais duomenimis. Taip pat atkreipiamas dėmesys, kad nuo 2018 metų sausio 1 dienos buvo pakeista atliekų apskaitos tvarka.

Sprendimą dėl Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano patvirtinimo priima Tauragės regiono plėtros taryba, atsižvelgdama į UAB „TRATC“, regiono savivaldybių, gyventojų ir įmonių siūlymus.

Vadovaujantis LR Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 patvirtintame Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše numatyta tvarka, parengtam Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planui, buvo atliktas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV). Visuomenės informavimo procedūros atliktos vadovaujantis 2004 m. rugpjūčio 27 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1 – 455, patvirtintu Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose, vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo aprašu ir jo 2010 m. gegužės 4 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-357 patvirtintu pakeitimu.

2. ATLIEKŲ TVARKYMO TEISINIS REGLAMENTAVIMAS

Svarbiausios ES direktyvos, reglamentuojančios komunalinių atliekų tvarkymą:

- 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas;
- 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų;
- 2002 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2150/2002 dėl atliekų su 2010 m. rugsėjo 27 d. pakeitimais;
- 2000 m. gruodžio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2000/76/EB dėl atliekų deginimo;
- 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo su 2010 m. gegužės 12 d. Komisijos sprendimu 413/2010 padarytais pakeitimais;
- 1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų su 2009 m. kovo 11 d., 2008 m. spalio 22 d. ir 2013 m. vasario 7 d. pakeitimais;
- 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų;
- 2000 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/53/EB dėl eksploatuoti netinkamų transporto priemonių (ENTP) su 2010 m. vasario 23 d. pakeitimais;
- 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/66/EB dėl baterijų ir akumuliatorių bei baterijų ir akumuliatorių atliekų ir direktyvos 91/157/EEB panaikinimo su 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/103/EB pakeitimais
- 2008 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/1/EB dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės;
- 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės).

Nacionaliniai teisės aktai ir kiti dokumentai, kuriais vadovaujantis plėtojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos ir rengiami bei atnaujinami komunalinių atliekų tvarkymo planai:

- Lietuvos Respublikos Aplinkos apsaugos įstatymas;
- Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas;
- 2022 m. birželio 1 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 573 patvirtintas Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas;
- Atliekų tvarkymo taisyklės (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. nutarimas Nr. 217);
- Nacionalinė darnaus vystymosi strategija;
- Valstybės ilgalaikės raidos strategija;

- Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija;
- Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 pakeitimo įstatymas;
- Reikalavimai regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. D1-274;
- Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas LR Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. Nr. 967;
- Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D1-455;
- 2021–2030 metų Nacionalinis pažangos planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų Nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“;
- 2022–2030 metų Regionų plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 713 „Dėl 2022–2030 metų regionų plėtros programos patvirtinimo“
- Tauragės regiono 2014-2020 m. plėtros planas, patvirtintas 2015 m. spalio 19 d. Tauragės regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 51/9S-26 „Dėl Tauragės regiono plėtros plano 2014–2020 metams patvirtinimo“.
- 2022–2030 m. Tauragės regiono plėtros planas, patvirtintas 2023 m. vasario 3 d. Tauragės regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. TS-1 „Dėl 2022–2030 m. Tauragės regiono plėtros plano patvirtinimo“.

3. ESAMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA

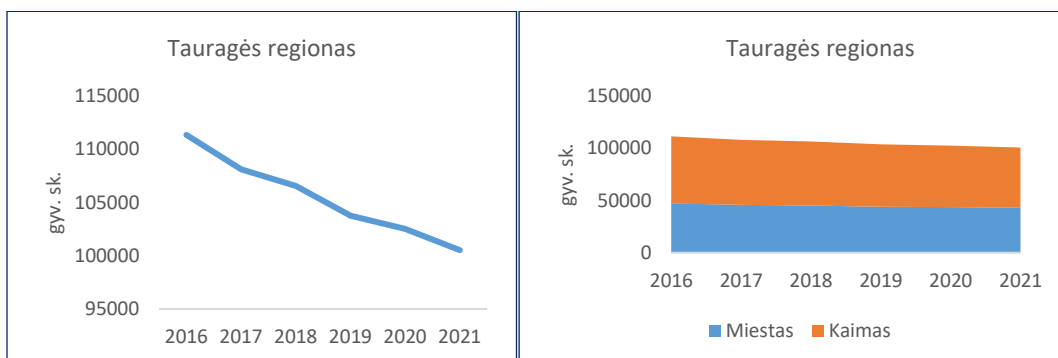
3.1. Tauragės regionas

Tauragės regionas yra Vidurio Vakarų Lietuvoje, besiribojantis su Klaipėdos, Telšių, Šiaulių, Kauno, Marijampolės regionais ir turintis bendrą sieną su Karaliaučiaus sritimi. Tauragės regionas suformuota 1995 m., jį sudaro keturios savivaldybės – Jurbarko rajono, Šilalės rajono, Tauragės rajono ir 1999 m. naujai suformuota Pagėgių savivaldybė. Tai vienas mažiausių pagal plotą Lietuvos regionų, užimantis 4408 km² teritoriją, kuri sudaro 6,7 proc. šalies ploto. Tauragės regioną kerta geležinkelis Radviliškis–Tauragė–Pagėgiai–Klaipėda, greitkelis Vilnius–Klaipėda, o pietinio regiono riba teka Nemunas, tinkantis vystyti upių laivininkystę.

Pav. 1 Tauragės regionas

2020 m. sausio 1 d. Tauragės regione gyveno 102,5 tūkst. gyventojų, tai yra nuo 2016 m. gyventojų skaičius sumažėjo beveik 10 proc. Šis mažėjimas paaiškinamas mažėjančio natūralaus gyventojų prieaugio tendencija visoje Lietuvoje ir gyventojų vidaus bei tarptautine migracija. Daugiausia gyventojų gyvena Tauragės rajono savivaldybėje – 41 677 gyventojai, arba 41,3 proc. visų regiono gyventojų, mažiausia savivaldybė – Pagėgių – 8634 gyventojai, arba 8,4 proc. regiono gyventojų. Miestuose gyveno 43 proc., kaimuose – 57 proc. regiono gyventojų.

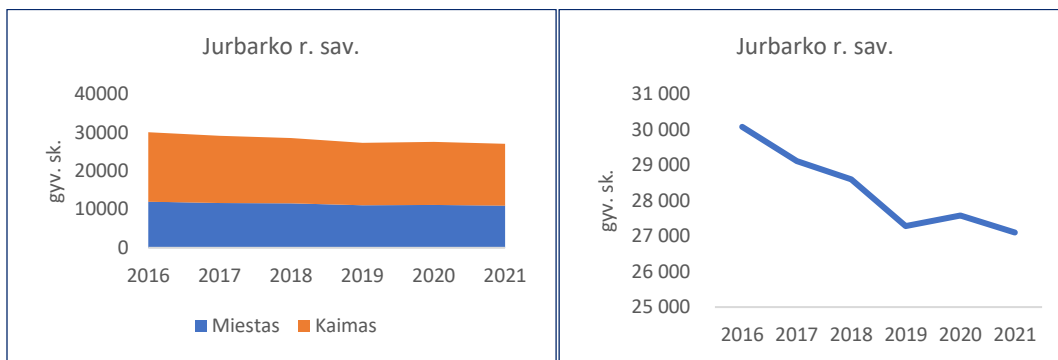

Pav. 2 Gyventojų pokytis ir pasiskirstymas tarp miesto ir kaimo Tauragės regione

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Jurbarko rajono savivaldybė – administracinis-teritorinis vienetas pietvakarinėje Lietuvos dalyje, dešiniajame Nemuno krante. Rajono centras – Jurbarko miestas, įsikūręs prie Nemuno ir Mituvos upių, Kauno–Klaipėdos plento. Rajonas ribojasi su Kauno, Raseinių, Tauragės rajonais, Pagėgių savivaldybe, o Nemuno upe turi bendrą sieną su Šakių rajonu. Per rajono teritoriją teka Mituvos upė. Rajono plotas – 1507 km². Savivaldybė suskirstyta į 12 seniūnijų – Eržvilko, Girdžių, Juodaičių, Jurbarkų, Jurbarko miesto, Raudonės, Seredžiaus, Skirsnemunės, Smalininkų, Šimkaičių, Veliuonos, Viešvilės.

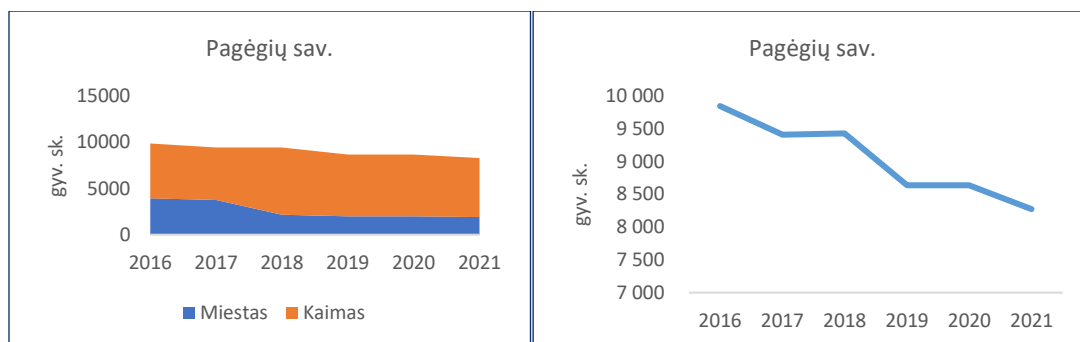
Jurbarko rajono savivaldybėje 2020 m. sausio 1 d. gyveno 27 583 gyventojai (apie 27 proc. regiono gyventojų), tai yra nuo 2016 metų gyventojų skaičius sumažėjo beveik 10 proc. (2016 m. gyventojų skaičius siekė 30 078). 60 proc. rajono gyventojų gyvena kaimo vietovėse.

Pav. 3 Gyventojų pokytis ir pasiskirstymas Jurbarko rajono savivaldybėje tarp miesto ir kaimo

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

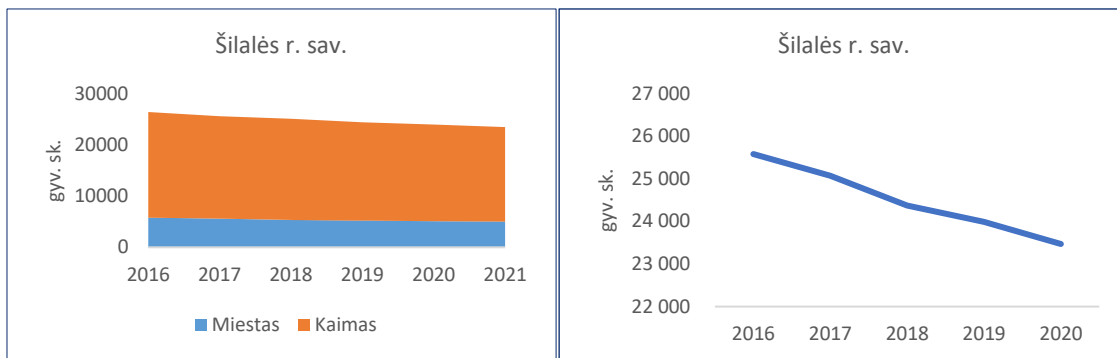
Pagėgių savivaldybė – administracinis-teritorinis vienetas Vakarų Lietuvoje su centru – Pagėgių miestu. Savivaldybė įsikūrusi Lietuvos vakaruose, Pajūrio žemumoje, pietvakarinėje Tauragės regiono dalyje prie Nemuno. Savivaldybė ribojasi su Jurbarko, Tauragės, Šilutės rajonais, o pietuose nuo Rusijos Federacijos Kaliningrado srities ją skiria Nemunas. Savivaldybės plotas – 537 km². Pagėgių savivaldybė – mažiausia Tauragės regione, 2020 m. sausio 1 d. savivaldybėje gyveno 8634 gyventojai (apie 8,4 proc. regiono gyventojų), tai yra nuo 2016 m. gyventojų skaičius sumažėjo beveik 16 proc. (2016 m. gyventojų skaičius siekė 9842). 77 proc. rajono gyventojų gyvena kaimo vietovėse.

Pav. 4 Gyventojų pokytis ir pasiskirstymas Pagėgių savivaldybėje tarp miesto ir kaimo

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

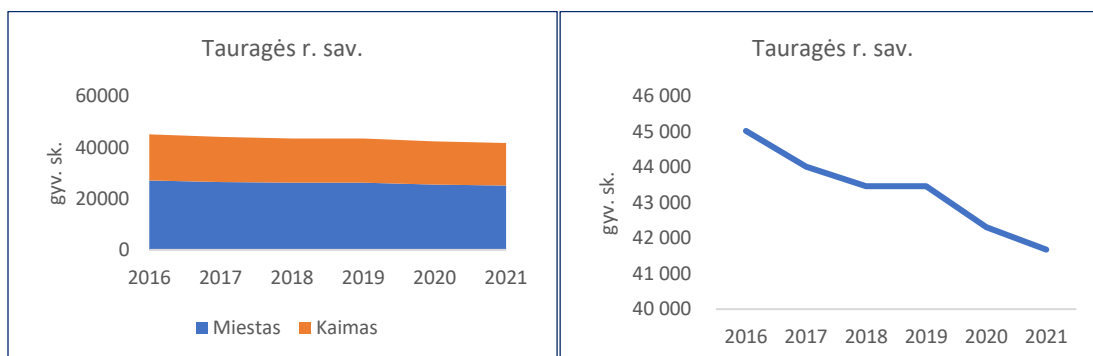
Šilalės rajono savivaldybė – administracinis-teritorinis vienetas Vakarų Lietuvoje, Žemaitijoje. Tauragės regiono šiaurinėje dalyje su administraciniu centru – Šilalė. Rajonas ribojasi su Rietavo, Telšių, Kelmės, Tauragės, Šilutės, Klaipėdos rajonais. Savivaldybės plotas – 1188 km² (26,9 proc. regiono ploto), per rajono teritoriją teka srauni Jūros upė. Savivaldybė suskirstyta į 14 seniūnijų – Bijotų, Bilionių, Didkiemio, Kaltinėnų, Kvėdarnos, Laukuvos, Pajūrio, Palentinio, Šilalės kaimiškoji, Šilalės miesto, Tenenių, Traksėdžio, Upynos, Žadeikių. Šilalės rajono savivaldybėje 2020 m. sausio 1 d. gyveno 23 991 gyventojas (apie 23,4 proc. regiono gyventojų), tai yra nuo 2016 m. gyventojų skaičius sumažėjo beveik 11 proc. (2016 m. gyventojų skaičius siekė 26 402). 80 proc. rajono gyventojų gyvena kaimo vietovėse.

Pav. 5 Gyventojų pokytis ir pasiskirstymas Šilalės rajono savivaldybėje tarp miesto ir kaimo

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Tauragės rajono savivaldybė – administracinis-teritorinis vienetas Vakarų Lietuvoje, Tauragės regione. Administracinis centras – Tauragė, didžiausias regiono miestas. Savivaldybė yra pietvakarinėje Lietuvos dalyje, ribojasi su Jurbarko, Raseinių, Šilalės, Šilutės rajonais. Rajono plotas – 1179 km². Tauragės rajono savivaldybė suskirstyta į 8 seniūnijas – Batakių, Gaurės, Lauksargių, Mažonų, Skaudvilės, Tauragės miesto, Tauragės kaimiškąją ir Žygaičių. Tauragės rajono savivaldybėje 2020 m. sausio 1 d. gyveno 42 313 gyventojų (apie 41 proc. regiono gyventojų), tai yra nuo 2016 m. gyventojų skaičius sumažėjo beveik 7 proc. (2016 m. gyventojų skaičius siekė 45 021). 40 proc. rajono gyventojų gyvena kaimo vietovėse.

Pav. 6 Gyventojų pokytis ir pasiskirstymas Šilalės rajono savivaldybėje tarp miesto ir kaimo

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

3.2. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizacinė struktūra

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo numatyta tvarka savivaldybės atsako už savivaldybių teritorijose susidarančių mišrių komunalinių atliekų surinkimo, pervežimo į regioninį sąvartyną ir nuo jų atskirtų antrinių žaliavų, pakuočių atliekų, žaliųjų atliekų, pavojingų buitinių atliekų, didžiųjų ir kitų naudoti tinkamų atliekų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų ir kitų specifinių, panaudoti ar kitaip perdirbti tinkamų atliekų surinkimo organizavimą. Atliekų surinkimo paslaugas savivaldybių teritorijose teikia įmonės, turinčios, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme, teisę teikti tokias paslaugas, kurios paprastai atrenkamos viešųjų paslaugų pirkimo konkurso būdu, arba tokios paslaugos pavestos teikti savivaldybių įmonėms savivaldybių tarybų sprendimais. Savivaldybių atliekų tvarkymo sistemos turi užtikrinti kokybiškas atliekų tvarkymo paslaugas už mažiausią galimą kainą, viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą ir prieinamumą. Savivaldybės atsakingos už atliekų tvarkymo organizavimą įgyvendinant principą „teršėjas moka“, o visos lėšos, gautos už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas, naudojamos tik regioninei ir savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemoms finansuoti. Savivaldybės turi teisę pavesti savivaldybės ar savivaldybių įsteigtai įmonei vykdyti atliekų tvarkymo funkcijas.

Tauragės regiono savivaldybės, tvarkydamos atliekas, atlieka šias pagrindines organizavimo funkcijas:

- tvirtina savivaldybių atliekų tvarkymo planus bei taisykles;
- tvirtina vietinės rinkliavos nuostatus ir nustato vietines rinkliavas už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą;
- kontroliuoja UAB „TRATC“ veiklą;
- kontroliuoja, kaip gyventojai, įmonės ir organizacijos laikosi savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių;
- organizuoja šiukšlių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba jis neegzistuoja, tvarkymo organizavimą;
- vykdo visuomenės informavimą ir švietimą.

Regiono savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistema apima šių atliekų tvarkymą:

- mišrių (likusių po pirminio rūšiavimo) komunalinių atliekų;
- butyje susidarančių antrinių žaliavų, pakuočių ir pakuočių atliekų;
- butyje susidarančių biologiškai skaidžių atliekų (maisto, žaliųjų ir kt.);
- butyje susidarančių didelių gabaritų atliekų ir naudotų padangų;
- tekstilės atliekų;
- butyje susidarančių elektros ir elektroninės įrangos atliekų;
- statybos ir griovimo atliekų;
- komunalinių pavojingų buitinių atliekų;
- gatvių, šaligatvių ir teritorijų valymo sąšlavų;
- šiukšlių ir atliekų, kurių turėtojo neįmanoma nustatyti;

- kitų atliekų, kurios išskiriamos pagal poreikį teisės aktais, įskaitant savivaldybės priimtus teisės aktus.

Savivaldybių administracijos rengia, o tarybos tvirtina savivaldybių atliekų tvarkymo planus ir atliekų tvarkymo taisykles. Savivaldybių atliekų tvarkymo plano sprendimai, užduotys ir priemonės suderinamos su regioniniu atliekų tvarkymo planu ir turi atitikti Valstybinio atliekų tvarkymo planavimo dokumento nuostatas. Siekiant užtikrinti sėkmingai organizuoti atliekų tvarkymo sistemą, Tauragės regiono savivaldybės parengė ir patvirtino regiono savivaldybių atliekų tvarkymo planus. Informacija pateikiama žemiau esančioje lentelėje.

Lentelė 1 Tauragės regiono savivaldybių atliekų tvarkymo planų ir atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimas

Savivaldybė	Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimas	Atliekų tvarkymo planų patvirtinimas
Tauragės rajono savivaldybė	Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 18 d. sprendimu Nr. 1-168	Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 18 d. Sprendimu Nr. 1-169
Jurbarko rajono savivaldybė	Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gegužės 28 d. sprendimu Nr. T2-132	Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gegužės 28 d. sprendimu Nr. T2-132
Šilalės rajono savivaldybė	Šilalės rajono savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 26 d. sprendimu Nr. T1-170	Šilalės rajono savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 26 d. sprendimu Nr. T1-170
Pagėgių savivaldybė	Pagėgių savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 11 d. sprendimu T-115	Pagėgių savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 11 d. sprendimu Nr. T-116

Šaltinis: Tauragės regiono savivaldybės

Vykdamas Europos Sąjungos ISPA fondo reikalavimą sukurti bendrą kooperuotą naudos gavėją ir siekiant užtikrinti efektyvų atliekų tvarkymo sistemos funkcionavimą, kokybiškų ir prieinamų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą visiems regiono komunalinių atliekų turėtojams, 2002 m. gegužės 20 d. Tauragės regiono savivaldybės (Jurbarko rajono, Pagėgių, Šilalės rajono ir Tauragės rajono) pasirašė Jungtinės veiklos sutartį, o 2002 m. birželio 28 d. – Steigimo sutartį, kurios pagrindu įsteigtas UAB „Tauragės regiono atliekų tvarkymo centras“. 2002 m. rugpjūčio 2 d. buvo įregistruoti UAB „Tauragės regiono atliekų tvarkymo centro“ įstatai, kurie 2019 m. rugsėjo 9 d. visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu Nr. 29 buvo pakeisti.

Tauragės regiono savivaldybių tarybų patvirtintos koncesijos sutartys pavedė TRATC organizuoti Tauragės regiono savivaldybių teritorijose viešąsias komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas ir būti Tauragės regiono savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemos operatoriumi.

Bendrovės įstatinis kapitalas padalytas į 330 (tris šimtus trisdešimt) paprastųjų nematerialiųjų vardinių akcijų. Vienos akcijos nominali vertė 868,86 (aštuoni šimtai šešiasdešimt aštuoni eurai ir aštuoniasdešimt šeši euro centai) eurų. Bendrovės akcininkų turimų akcijų skaičius yra toks:

- Tauragės rajono savivaldybės – **129** paprastos vardinės akcijos;
- Jurbarko rajono savivaldybės – **92** paprastos vardinės akcijos;
- Šilalės rajono savivaldybės – **79** paprastos vardinės akcijos;

- Pagėgių savivaldybės – 30 paprastų vardinių akcijų.

UAB „TRATC“ įstatuose numatyti šie pagrindiniai bendrovės tikslai:

- regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas ir administravimas Tauragės regiono teritorijoje;
- regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos kūrimo projektų, kurie finansuojami ISPA ar Sanglaudos fondų, Lietuvos Respublikos biudžeto, savivaldybių biudžetų ir kitomis lėšomis, įgyvendinimas, įgyvendinimo priežiūra, užsakovo funkcijų vykdymas;
- Tauragės regiono savivaldybių (bendrovės akcininkų) nustatytų privalomųjų užduočių ir funkcijų vykdymas ir atsakomybės už užduočių ir funkcijų įgyvendinimą perėmimas;
- pagalba savivaldybėms sprendžiant atliekų tvarkymo klausimus regione.

UAB „TRATC“ akcininkai – Tauragės regiono savivaldybės, pavedusios bendrovei atlikti šias pagrindines funkcijas komunalinių atliekų tvarkymo srityje:

- organizuoti ir plėsti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą;
- vykdyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos stebėseną;
- organizuoti vietinės rinkliavos rinkimą už komunalinių atliekų surinkimą iš komunalinių atliekų turėtojų ir komunalinių atliekų tvarkymą;
- organizuoti senų sąvartynų uždarymą ir jų priežiūrą;
- sukurti ir vykdyti visuomenės informavimo apie komunalinių atliekų tvarkymą programą;
- organizuoti ir vykdyti viešųjų pirkimų konkursus komunalinių atliekų tvarkymo operatoriams parinkti.

3.3. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimo poreikis apima Tauragės regione įgyvendinamus atliekų tvarkymo sektoriaus vystymo projektus, atliekų tvarkymo (atliekų surinkimo ir transportavimo, atliekų šalinimo, apdorojimo, įmokos ir komunalinių atliekų sistemos administravimo) sąnaudas. Tauragės atliekų tvarkymo sistema finansuojama iš įvairių šaltinių – savivaldybių lėšų, įmokų, gautų už suteiktas komunalinių atliekų priėmimo, šalinimo ar apdorojimo paslaugas, ES paramos, skolintų lėšų.

3.3.1. Investicinių projektų įgyvendinimas

UAB „TRATC“, kartu su Tauragės regiono savivaldybėmis, nuo 2016 m. vykdo projektą „Tauragės regiono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“ Nr. 05.2.1-APVA-R-0008-71-0002, kuriuo siekiama išplėtoti rūšiuojamojo atliekų surinkimo ir paruošimo naudoti pakartotinai infrastruktūrą regione. Bendra vykdomo Projekto suma yra apie (3 020 256 Eur be PVM). Projekto metu įrengtos naujos požeminės (darbai baigti 2019 m.) ir antžeminės (darbai baigti 2020 m.) konteinerių aikštelės, didžiųjų atliekų surinkimo aikštelėse įrengti

pastatai, skirti pakartotinai naudoti tinkamiems daiktams laikinai saugoti ir suteikti galimybę regiono gyventojams jais keistis (darbai baigti 2018 m.), individualių namų valdoms išdalinti žaliųjų atliekų konteineriai (darbai vykdyti nuo 2017 m.) ir kompostavimo dėžės (2019 m.). Įgyvendinant projektą iš viso įrengta konteinerių aikštelių – 246 vnt., iš jų antžeminės – 169 vnt. ir požeminės 77 vnt., iš jų Tauragės rajono savivaldybėje iš viso įrengtos 86 tokios aikštelės, iš kurių 52 antžeminės ir 34 požeminės, Jurbarko rajono savivaldybėje įrengtos 82 aikštelės, iš jų 63 antžeminės, 19 požeminės, Šilalės rajono savivaldybėje – 53 aikštelės, iš kurių 34 antžeminės ir 19 požeminių, Pagėgių savivaldybėje – 25 aikštelės, iš jų 20 antžeminių ir 5 požeminės. 2020 m. pratęsus finansavimo ir administravimo sutartį dėl projekto „Tauragės regiono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“ įgyvendinimo, gautas papildomas finansavimas ir parengtas techninis projektas ir Tauragės regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje baigiamas statyti pastatas, skirtas paruošti atliekas naudoti pakartotinai, statybos.

2020 m. pabaigoje pradėtas vykdyti projektas „Tauragės regiono maisto / virtuvės, įskaitant ir žaliųjų atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“, kuriame numatytos investicijos už 908 7073 Eur be PVM, iš jų ES dalis (85 proc.) sudaro 772 499 Eur be PVM ir projekto kofinansavimo dalis (15 proc.) – 136 232 Eur be PVM. Vykdamas šį investicinį projektą planuojama:

- Įrengti apie 1500 m² uždarą statinį, skirtą maisto ir virtuvės atliekoms apdoroti;
- Įsigyti mobilųjį lėtaeigį dviejų velenų smulkintuvą, mobilųjį būgninį sijotuvą, komposto kaupų uždengiamojo audinio vyniotuvą.

Įgyvendinus investicinį projektą visos Tauragės regione surinktos maisto / virtuvės atliekos bus apdorojamos atskirai nuo kitų biologiškai skaidžių atliekų, be gaunamas aukštos kokybės kompostas, tuo pačiu mažinant stabilato kiekius.

3.3.2. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

Remiantis galiojančia Atliekų tvarkymo įstatymo redakcija, Regiono savivaldybių nustatomo mokesčio už komunalinių atliekų tvarkymą kainodara turi būti paremta proporcingumo, nediskriminavimo, solidarumo ir „teršėjas moka“ principais. Tauragės regiono įmokų už atliekų tvarkymą kainodaros pagrindą sudaro atliekų tvarkymo sistemos sąnaudų dedamosios:

- Komunalinių atliekų surinkimo ir pervežimo iki regioninio sąvartyno sąnaudos;
- Vietinės rinkliavos administravimo sąnaudos;
- Atskiro komunalinių atliekų srautų surinkimo sąnaudos;
- Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos (infrastruktūros – DASA, ŽAKA, rūšiavimo įmonė eksploatacijos ir kt. sąnaudos).
- Šalinimo veiklos sąnaudos
- Įgyvendinamų projektų sąnaudos;
- UAB „TRATC“ administracinės sąnaudos.

Didžiąją dalį visų sąnaudų sudaro mišrių komunalinių atliekų surinkimo, apdoravimo ir šalinimo sąnaudos. Žemiau pateiktoje lentelėje pateikiami duomenys apie atliekų tvarkytojų kaštų atliekų tvarkymo veikloje pasiskirstymą 2020 m.

Lentelė 2 Komunalinių atliekų tvarkytojų sąnaudų pasiskirstymas pagal veiklas 2020 m., proc.

Savivaldybė	Mišrių komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo sąnaudos, %	Mišrių komunalinių atliekų apdorojimo ir šalinimo sąnaudos, %	Į mišrias komunalines atliekas patekusių antrinių žaliavų atskyrimo nuo komunalinių atliekų sąnaudos, %	DGASA aikštelių eksploatavimo sąnaudos %	Biologiškai skaidžių atliekų rūšiuojamojo surinkimo ir (ar) tvarkymo sąnaudos, %	Kompostavimo aikštelių eksploatavimo sąnaudos, %	Kitų komunalinių atliekų (maisto atliekų, tekstilės atliekų ir kitų) rūšiuojamojo	Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimo sąnaudos %
Jurbarko r. sav.	30,00	29,00	10,00	4,00	2,00	5,00	6,00	14,00
Pagėgių sav.	39,00	27,00	9,00	7,00	2,00	3,00	0,00	13,00
Šilalės r. sav.	41,00	27,00	9,00	3,00	1,00	4,00	0,00	15,00
Tauragės r. sav.	28,00	29,00	10,00	2,00	4,00	7,00	3,00	17,00

Šaltinis: Tauragės regiono savivaldybės

Reikia pažymėti, kad regioninės sąnaudos – DASA, ŽAKA ir panašių veiklų, kiekvienoje savivaldybėje skiriasi dėl tvarkomų šiuose įrenginiuose atliekų kiekio, kai atliekų surinkimo sąnaudos išimtinai priklauso nuo pasirašytų sutarčių su atliekų tvarkytojais. Tai atspindi ir atliekų tvarkymo išlaidos, tenkančios namų ūkiui per mėnesį kiekvienoje regiono savivaldybėje (Lentelė 3). Vidutiniai komunalinių atliekų tvarkymo kaštai vienam namų ūkiui sudarė mažiau kaip 1 proc. vidutinių disponuojamų namų ūkio pajamų regione, kurios sudaro apie 15 012 EUR/metus¹.

3.3.3. „Teršėjas moka“ principo įgyvendinimas

Remiantis atliekų tvarkymo įstatymu, komunalinių atliekų tvarkymo finansavimo sistema turi būti paremta „teršėjas moka“ ir „visų sąnaudų padengimo“ principu. Šie principai nusako, kad visos atliekų tvarkymo sistemoje susidariusios sąnaudos turi būti apmokėtos atliekų turėtojų ir (arba) medžiagų ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojų arba importuotojų (gamintojo atsakomybės principas) lėšomis.

Aukščiau aptartus principus papildo šie atliekų tvarkymo įstatyme numatyti principai:

- „Nediskriminavimo“ principas suprantamas kaip vienodų apmokestinimo sąlygų taikymas tos pačios kategorijos atliekų turėtojams;
- „Proporcingumo“ principas teigia, kad apmokestinimas už atliekų tvarkymą negali būti akivaizdžiai neproporcingas atliekų turėtojo susidarantiems atliekų kiekiui;
- „Solidarumo“ principas nusako idėją, kad viename atliekų tvarkymo regione visiems atliekų turėtojams turi būti pasiūlyta tokia pati atliekų tvarkymo kaina už tokios pačios kokybės paslaugas. Tokiu būdu šis principas taip pat reiškia, kad vienos tonos mišrių komunalinių atliekų pervežimo (t. y. atliekų nuvežimo iki regioninio sąvartyno) ir šalinimo regioniniame sąvartyne sąnaudos turi būti vienodos visoms

¹ <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=24c7a9a2-04af-48a6-9929-3c36520b1978#/>

Regiono savivaldybėms, t. y. paslaugos kaina atliekų turėtojui neturi priklausyti nuo atliekų turėtojo nutolimo nuo regioninio sąvartyno.

Remiantis minėtais principais ir vadovaujantis Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 71, savivaldybės nustato vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžius. Nustatant šiuos dydžius, apskaičiuojamos pastovios ir kintamos būtinosios komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos, kurias turi padengti kiekvienas nekilnojamojo turto objektas (objektų rūšių sąrašą nustato Aplinkos ministerija).

Vietinė rinkliava ar kita įmoka už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nustatoma ir administruojama vadovaujantis savivaldybių tarybų sprendimais, tvirtinamais vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatais / metodikomis ar atskirais sprendimais. Savivaldybių tarybų sprendimais vietinės rinkliavos administravimas pavestas UAB „TRATC“. Tauragės regiono rajonų savivaldybių komunalinių atliekų turėtojai vietinę rinkliavą moka Administratoriui (UAB „TRATC“), kuris surinktas lėšas perveda savivaldybei. Ši pagal pateiktas Administratoriaus sąskaitas apmoka už suteiktas komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas, o administratorius atsiskaito su komunalinių atliekų tvarkytojais pasirašytų sutarčių pagrindu. UAB „TRATC“, vykdydama vietinės rinkliavos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą Savivaldybių teritorijose, administravimo funkcijas, taip pat teikė konsultacijas vietinės rinkliavos mokėtojams, nagrinėjo prašymus dėl nekilnojamojo turto objektų atleidimo nuo rinkliavos mokesčio, gyvenančių asmenų skaičiaus tikslinimo, nekilnojamojo turto objektų paskirties keitimo ar įtraukimo į netinkamų naudoti objektų kategoriją, lengvatų suteikimo, atliekų kiekio deklaravimo, duomenų tikslinimo ir kt. klausimais.

Lentelė 3 Tauragės regiono savivaldybių sprendimai dėl apmokėjimo už komunalinių atliekų tvarkymą įvedimo

Savivaldybė	Vietinės rinkliavos nuostatai	Pakeitimai	Vidutinės atliekų tvarkymo išlaidos, tenkančios namų ūkiui per mėnesį, Eur/l namų ūkiui /mėn., 2020 m.
Tauragės rajono savivaldybė	Tauragės rajono savivaldybės 2017 m. gegužės 17 d. Sprendimas Nr. 1-207 "Dėl Tauragės rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatų patvirtinimo	Tauragės rajono savivaldybės 2021 m. birželio 23 d. sprendimas Nr. 1-197 Dėl Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2017 m. gegužės 17 d. sprendimo Nr. 1-206 „Dėl Tauragės rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo. Kintamoji dalis -	3,70

Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

Savivaldybė	Vietinės rinkliavos nuostatai	Pakeitimai	Vidutinės atliekų tvarkymo išlaidos, tenkančios namų ūkiui per mėnesį, Eur/l namų ūkiui /mėn., 2020 m.
		Konteinerių skaičius, tūris ir ištuštinimo dažnis (min 70 proc. numatyto bazinio konteinerių ištuštinimo dažnio), NT plotas, NT objektų skaičius	
Jurbarko rajono savivaldybė	Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2017 m. balandžio 27 d. Sprendimas Nr. T2-84 Dėl Jurbarko rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatų patvirtinimo	Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2017 m. balandžio 27 d. Sprendimas Nr. T2-83 Dėl Jurbarko rajono savivaldybės dvinarės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos patvirtinimo. Kintamoji dalis – Konteinerių skaičius, tūris ir ištuštinimo dažnis (min 70 proc. numatyto bazinio konteinerių ištuštinimo dažnio), NT plotas, NT objektų skaičius	3,72
Šilalės rajono savivaldybė	Šilalės rajono savivaldybės tarybos 2017 m. gegužės 25 d. sprendimas Nr. T1-153 Dėl Šilalės rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos ir Šilalės rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatų patvirtinimo.		5,03
Pagėgių savivaldybė	Pagėgių savivaldybės tarybos 2017 m. gegužės 18 d. sprendimas Nr. T-83 Dėl Pagėgių savivaldybės Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatų patvirtinimo	Pagėgių savivaldybės tarybos 2017 m. gegužės 18 d. sprendimas Nr. T-82 Dėl Pagėgių savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos patvirtinimo. Kintamoji dalis – NT objekto plotas	3,70

Šaltinis: Tauragės regiono savivaldybės

Vietinės rinkliavos lengvatas nustato kiekvienos savivaldybės taryba. Pagal Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymą gaminių ar pakuočių, kurioms

taikomas gamintojo atsakomybės principas, atliekų tvarkymas yra gamintojų ir importuotojų pareiga, įskaitant ir infrastruktūros diegimą, todėl išlaidos, susijusios su šių atliekų tvarkymu, neįtrauktos į vietinę rinkliavą.

3.4. Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra

Įgyvendinant ES finansuojamus projektus ir dalinai finansuojant savivaldybių lėšomis, Tauragės regione sukurti komunalinių atliekų tvarkymo pajėgumai, atitinkantys susidarančių atliekų kiekius ir leidžiantys įgyvendinti esamo Valstybinio, regioninio ir savivaldybių atliekų tvarkymo planų tikslus ir užduotis.

3.4.1. MKA surinkimas ir surinkimo konteineriai

Mišrių komunalinių atliekų surinkimo paslaugas Tauragės regione teikia viešųjų konkursų būdu parinkti komunalinių atliekų vežėjai: UAB „Ekonovus“ – Tauragės rajone, UAB „Ecoservice“ – Šilalės, Jurbarko rajonų savivaldybėse ir Pagėgių savivaldybėje. 2020 m. įvykdytas viešasis konkursas Šilalės rajono komunalinių atliekų vežėjui parinkti. Sutartis pasirašyta ir nuo 2020-12-01 d. paslaugas pradėjo teikti UAB „Ecoservice“. Pagal naujai pasirašytas sutartis Šilalės, Pagėgių ir Jurbarko rajono savivaldybėse pasikeitė atsiskaitymo su vežėjais tvarka – šiose savivaldybėse komunalines atliekas surenkantiems vežėjams mokama pastovioji dalis ir kintamoji, kuri apskaičiuojama už konteinerių pakėlimus.

Lentelė 4 Komunalines atliekas tvarkančios įmonės Tauragės regione, 2020

Savivaldybė	Atliekų tvarkytojo pavadinimas	Vykdoma veikla								
		Mišrių komunalinių atliekų surinkimas	Buityje susidaranciu pavoju atliekų	Biologiškai skaidziu atliekų surinkimas	Popieriaus surinkimas	Stiklo surinkimas	Plastiko surinkimas	Didziuju atliekų surinkimas	Statybos ir grovimo atliekų surinkimas	EEJ atliekų surinkimas
Jurbarko r. sav.	UAB „Ecoservice“	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip
	UAB „Jurbarko komunalininkas“				Taip	Taip	Taip			
Pagėgių sav.	UAB „Ecoservice“	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip
Šilalės r. sav.	UAB „Ecoservice“	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip
Tauragės r. sav.	UAB „Ekonovus“	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip
	UAB „Dunokai“				Taip	Taip	Taip			

Šaltinis: Tauragės regiono savivaldybės

Mišrios komunalinės atliekos surenkamos apvažiavimo būdu pagal sutartyse numatytus ir su atliekų tvarkymo sistemos administratoriumi suderintus grafikus, kurie skelbiami atliekų tvarkytojų ir sistemos administratoriaus tinklapiuose. MKA surenkamos naudojant įvairių talpų surinkimo konteinerius, įskaitant ir naujai įrengtus pusiau požeminius konteinerius. Už

konteinerių tiekimą atliekų turėtojams atsakingi MKA tvarkytojai sutartyse nurodytomis sąlygomis. Komunalinių atliekų vežėjai teikia ne tik mišrių komunalinių atliekų, surinkimo paslaugą, bet aptarnauja antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų, žaliųjų atliekų, tekstilės konteinerius, apvažiavimo būdu teikia didelių gabaritų, buityje susidarančių pavojingųjų atliekų, EEĮ atliekų surinkimo paslaugą.

Lentelė 5 MKA surinkimo konteineriai Tauragės regione, 2020

Konteinerių rūšis, paskirtis	MKA konteineriai				
	Individualūs			Bendrojo naud.	
	fizinių	juridinių			
Konteinerių talpa, m ³	0,12–0,24	0,12–0,24	0,77–1,1	0,77–1,1	5
Tauragės r. sav.	11 175	415	316	351	34
Jurbarko r. sav.	6 138	286	97	430	19
Šilalės r. sav.	6 730	328	273	173	19
Pagėgių sav.	2 017	165	39	226	5
Iš viso regione	26 060	1194	725	1180	77

Šaltinis: UAB „TRATC“ duomenys

3.4.2. Antrinių žaliavų surinkimo konteineriai

Vadovaujantis Valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014–2020 metams 246.1 straipsnio reikalavimais, savivaldybės turėjo iki 2015 m. sausio 1 d. patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktuose nustatytiems antrinių žaliavų surinkimo reikalavimams, jas atnaujinti. Įrengiant tokias antrinių žaliavų surinkimo aikšteles turi būti laikomasi šių reikalavimų (VATP 246.2 straipsnis):

- savivaldybių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose;
- vidutiniai atstumai iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių nustatomi rengiant (atnaujinant) ir tvirtinant konteinerių aikštelių išdėstymo schemas;
- savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose, kai individualių namų savininkai neaprupinti individualiais pakuočių ir stiklo atliekų surinkimo konteineriais, ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę.

Lentelė 6 Tauragės regiono savivaldybių konteinerinių aikštelių patvirtinimas

Savivaldybė	Savivaldybės sprendimas / Įsakymas
Tauragės r. sav.	Tauragės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 metų vasario 4 d. Įsakymas 5-103 Dėl antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schemas Tauragės rajono savivaldybės teritorijoje patvirtinimo
Jurbarko r. sav.	Jurbarko rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 metų lapkričio 22 d. Įsakymas 01-1404 Dėl Jurbarko rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 metų rugpjūčio 26 d. Įsakymo dėl antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo sąrašo patvirtinimo pakeitimo
Šilalės r. sav.	Šilalės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2014 m. gruodžio 23 d. Nr. DJV-1698 Dėl antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schemas Šilalės rajono savivaldybės teritorijoje patvirtinimo

Savivaldybė	Savivaldybės sprendimas / Įsakymas
Pagėgių sav.	Pagėgių savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. kovo 24 d. Nr. A1-323 Dėl konteinerių aikštelių sąrašo patvirtinimo

Šaltinis: Tauragės regiono savivaldybės

Tauragės regiono savivaldybėse VATP reikalavimai antrinių žaliavų konteinerių aikštelėms – savivaldybių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų, yra įgyvendinti – visos savivaldybės patvirtinusios konteinerių išdėstymo (antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių) schemas ar sąrašus, o 2020 m. viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė vidutiniškai aptarnauja 417 gyventojus, tačiau antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių plėtrą sodų bei garažų bendrijose reiktų numatyti kito planavimo laikotarpiui.

Lentelė 7 Antrinių žaliavų surinkimo konteinerinių aikštelių pokytis 2016–2020 m.

Savivaldybė	2016	2020
Jurbarko r. sav.		
Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės, vnt.	292 ²	82
Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, vnt.		336
Pagėgių sav.		
Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės, vnt.	22	25
Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, vnt.	447	345
Šilalės r. sav.		
Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės, vnt.	17	53
Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, vnt.	1 553	453
Tauragės r. sav.		
Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės, vnt.	76	86
Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, vnt.	592	492
Tauragės regionas		
Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės, vnt.		246
Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, vnt.		417

Šaltinis: Tauragės regiono savivaldybės

Siekiant įgyvendinti VATP 2014–2020 m. antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų surinkimo uždavinius – iki 2020 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 proc. komunalinių atliekų (VATP 230.3. straipsnis) ir užtikrinti, kad iki 2020 m. mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti (VATP 230.4 straipsnis), individualių namų savininkai buvo aprūpinami 120–240 l talpos individualiais konteineriais stiklo atliekoms ir pakuočių, popieriaus, plastiko atliekoms surinkti. Šiuos konteinerius aptarnauja įmonės, pasirašiusios sutartis su savivaldybėmis sutartyse nurodytu dažnumu.

² Reikia atkreipti dėmesį, kad 2016 metų statistikoje Jurbarko rajone neteisingai nurodyta konteinerinių aikštelių kiekis - nurodomi esami konteineriai ir jų pastatymo vietos, todėl šie duomenys neįtraukti į bendrus 2016 metų skaičius. Tokių konteinerinių vietų sumažėjimas 2020 metais dalinai paaiškinamas, kad individualių namų savininkams buvo išdalinti individualūs rūšiavimo konteineriai.

Lentelė 8 Individualus antrinių žaliavų surinkimo konteinerių kiekis Tauragės regiono savivaldybėse, 2020 m.

Savivaldybės	Pakuočių ir antrinių žaliavų surinkimo konteineriai									Tekstilės surinkimo konteineriai
	MPA	ST	Aprūpinimas %	POP		PL		ST		
	Individualūs konteineriai			Bendrojo naudojimo konteineriai						
Konteinerių talpa, m ³	0,24	0,12		2,5	5	2,5	5	1,8	3	0,7–1,1
Tauragės r. sav.	9172	9172	90 %	52	34	52	34	52	34	30
Jurbarko r. sav.	6663	6642	81 %	63	19	63	19	63	19	43
Šilalės r. sav.	6228	6228	82 %	34	19	34	19	34	19	0
Pagėgių sav.	1456	1456	77 %	20	5	20	5	20	5	0
Iš viso regione	23 519	23 498	84 %	169	77	169	77	169	77	73

Šaltinis: Tauragės regiono savivaldybės

Vidutiniškai Tauragės regione apie 84 proc. individualių namų aprūpinti individualiais rūšiavimo konteineriais, o daugiabučių namų gyventojams skirtos antrinių žaliavų konteinerių aikštelės vidutiniškai aptarnauja 417 gyventojus, regiono gyventojams sudarytos visos sąlygos pirminiam rūšiavimui.

3.4.3. Didžiųjų atliekų surinkimo aikštelės (DASA)

Vadovaujantis Valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014–2020 m. reikalavimais, savivaldybės turi užtikrinti, kad būtų eksploatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę 50 000 gyventojų, tačiau ne mažiau kaip po vieną tokią aikštelę savivaldybėse (VATP 248. straipsnis).

Didžiųjų atliekų surinkimo aikštelės (DASA) Tauragės regione pradėtos eksploatuoti 2006 m. Visose keturiose Tauragės regiono savivaldybėse pastatyta po vieną didžiųjų atliekų surinkimo aikštelę. Didžiųjų atliekų surinkimo aikštelėse iš gyventojų ir juridinių asmenų surenkamos pavojingos ir nepavojingos atliekos, antrinės žaliavos. Surinktos atliekos perduodamos atliekų tvarkytojams toliau jas sutvarkyti ar perdirbti. Atliekų priėmimo tvarka, priimamos atliekos, darbo valandos viešai skelbiamos UAB „TRATC“ interneto svetainėje (<https://www.uabtradc.lt/atlieku-priemimo-ikainiai-dasa>).

Lentelė 9 Tauragės regiono DASA, 2020 m.

	Tauragės DASA	Jurbarko DASA	Šilalės DASA	Pagėgių DASA
Adresas	Paberžių g. 14 A, Tauragė	Statybininkų g. 4E, Jurbarkas	Pilies g. 3, Virgininkų k., Šilalės r. sav.	M. Jankaus g. 37, Pagėgiai
Plotas, ha	0,182	0,178	0,154	0,144
Didžiausias vienu metu laikyti bendras atliekų	117	76	86	79

	Tauragės DASA	Jurbarko DASA	Šilalės DASA	Pagėgių DASA
kiekis, įskaitant pavojingas atliekas, t				

Šaltinis: UAB „TRATC“ duomenys

Pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų dalijimosi stotelės DASA aikštelėse buvo įrengtos 2018 m. pabaigoje, o keitimosi daiktais veikla pradėta nuo 2019 m. Šiose stotelėse Tauragės regiono gyventojai gali pristatyti dar tinkamus naudoti didelių gabaritų daiktus (baldus, langus, duris, dviračius, kilimus, automobilines kėdutes, vežimėlius), elektros ir elektronikos prietaisus, drabužius bei tekstilę, o kiti gyventojai neatlygintinai pasiimti. Kiekvienais metais ši veikla tampa vis populiareesnė, vis daugiau žmonių naudojasi šia paslauga. 2019 m. pakartotiniam naudojimui atiduota apie 9 t, 2020 m. – 16 t, 2021 m. – 24 t, 2022 m. – 46 t įvairių daiktų, kurie netapo atliekomis ir nebuvo pašalinti sąvartyne. Informacija apie tokiose stotelėse esamus daiktus, darbo laikas skelbiamas UAB „TRATC“ tinklapyje (<https://www.uabtrac.lt/dalinimasis-daiktais/>).

3.4.4. Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūra

Vadovaujantis Valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014–2020 m. reikalavimais, siekiant didinti perdirbamų atliekų kiekius ir mažinant biologiškai skaidžių atliekų šalinimą į sąvartyną, savivaldybės privalo taip planuoti ir organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, kad regioniniuose ir savivaldybių atliekų tvarkymo planuose būtų numatytos ir vykdomos biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros ir rūšiuojamojo atliekų surinkimo užduotys (VATP 238 straipsnis). Šiems uždaviniams įgyvendinti savivaldybių teritorijose įrengtos žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės.

Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės (ŽAKA) įrengtos ir pradėtos eksploatuoti Tauragės regione 2012–2013 m. Kompostavimo aikštelė Tauragės r. savivaldybėje įrengta sąvartyno teritorijoje, kitose savivaldybėse įrengtos specialiai tam skirtuose plotuose. Žaliosios atliekos priimamos tiek iš gyventojų, tiek iš juridinių asmenų. Aikštelėse iš žaliųjų atliekų gaminamas kompostas, kuris parduodamas. Tauragės regioninio sąvartyno teritorijoje taip pat įrengta ir nuo 2015 m. eksploatuojama biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelė, kurioje tvarkomos mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo metu atskirtos biologiškai skaidžios atliekos. Sutvarkius šias atliekas, gaunamas stabilatas, kuris naudojamas sąvartyno atliekų sluoksniui perpilti ir uždengti.

Lentelė 10 Tauragės regiono ŽAKA, 2020 m.

	Tauragės bioskaidžių atliekų kompostavimo aikštelė	Tauragės ŽAKA	Jurbarko ŽAKA	Šilalės ŽAKA	Pagėgių ŽAKA
Adresas	Kaupių k. 4, Žygaičių sen. Tauragės r. (Sąvartyno teritorija)	Kaupių k. 4, Žygaičių sen. Tauragės r. (Sąvartyno teritorija)	Kalnėnų k. Jurbarko r.	Paneročio k., Šilalės r.	M. Jankaus g. 37, Pagėgiai
Plotas, ha	0,26	0,29	0,37	0,47	Kartu su DASA

	Tauragės bioskaidžių atliekų kompostavimo aikštelė	Tauragės ŽAKA	Jurbarko ŽAKA	Šilalės ŽAKA	Pagėgių ŽAKA
Projektinis pajėgumas, t/metus	6000	6140	1200	663	192

Šaltinis: UAB „TRATC“ duomenys

Nuo 2013 m. Tauragės regione vykdomas atskiras žaliųjų atliekų surinkimas iš regiono miestų gyventojų arba gyventojai turi galimybės savo teritorijoje kompostuoti tokias atliekas. Skatinant žaliųjų atliekų namudinį kompostavimą 2014–2020 m. Tauragės regiono savivaldybėse tiek miestų, tiek kaimiškų vietovių gyventojams buvo išdalyta apie 2000 kompostavimo dėžių, o regiono miestų gyventojams išdalyta beveik 6000 žaliųjų atliekų surinkimo konteinerių. Tauragės rajono savivaldybėje žaliosios atliekos taip pat renkamos ir šalia miesto esančiuose Taurų ir Butkelių kaimuose.

Lentelė 11 Žaliųjų atliekų tvarkymo priemonių skaičius Tauragės savivaldybėse

Konteinerių rūšis, paskirtis	Žaliųjų atliekų			Kompostavimo dėžės	Aprūpinimas %	Bendras aprūpinimas bioskaidžių atliekų surinkimo priemonėmis %
	Individualūs konteineriai	Aprūpinimas %	Bendrojo naudojimo			
Tauragės r. sav.	4305	94 %	52	924	15 %	52 %
Jurbarko r. sav.	605	41 %	22	491	6 %	13 %
Šilalės r. sav.	661	91 %	21	469	7 %	15 %
Pagėgių sav.	124	51 %	9	204	11 %	17 %
Iš viso regione	5695	69 %	104	2088	10 %	24 %

Šaltinis: UAB „TRATC“ duomenys

Tiek Tauragės, tiek Šilalės rajonų miestų gyventojai yra beveik visiškai aprūpinti žaliųjų atliekų surinkimo konteineriais ar kompostavimo dėžėmis, tačiau Jurbarko rajono savivaldybės ir Pagėgių savivaldybėje tik pusė miesto individualių gyventojų aprūpinti žaliųjų atliekų tvarkymo priemonėmis. Žinoma, gyventojai turi teisę ir galimybę tokias atliekas nemokamai pristatyti į ŽAKA, tačiau kadangi ŽAKA tinklas retas, tokia galimybe naudojasi ne visi. Atkreiptinas dėmesys, kad nėra informacijos, kokia dalis kaimiškų vietovių individualių namų savininkų savarankiškai įsigijo ar pasigamino kompostines, kurios neįtrauktos į apskaitą.

3.5. Viešųjų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo lygis

Savivaldybės, įgyvendindamos planavimo dokumentų reikalavimus, turi užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą, kokybę ir prieinamumą. Visuotinumą principas laikomas užtikrintu, kai viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus.

Lentelė 12 Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimas Tauragės regione, 2020 m.

Savivaldybė	Daugiabučių gyvenamųjų namų butų savininkai, kuriems teikiama paslauga, %	Vieno ir dviejų butų gyvenamųjų namų butų savininkai, kuriems teikiama paslauga, %	Sodų paskirties objektų savininkai, kuriems teikiama paslauga, %	Garažų paskirties objektų savininkai, kuriems teikiama paslauga, %	Nekilnojamojo turto objektų savininkai, kurie yra juridiniai asmenys ir teikiama paslauga, %
Jurbarko r. sav.	100,00	99,94	100	100,00	100,00
Pagėgių sav.	100,00	99,89	100	100,00	100,00
Šilalės r. sav.	100,00	99,95	100	100,00	100,00
Tauragės r. sav.	100,00	99,94	100	100,00	100,00

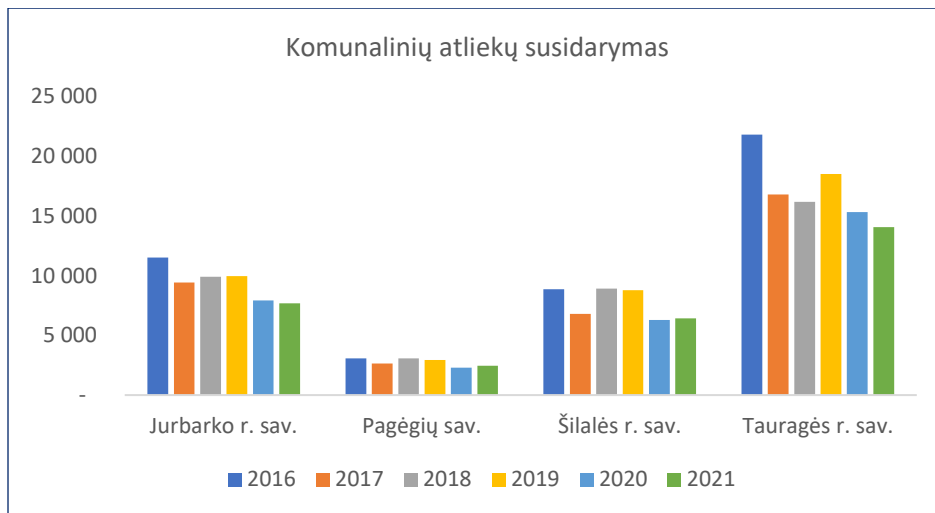
Šaltinis: UAB „TRATC“ duomenys

Pagal 2020 m. gruodžio 31 d. duomenis, Tauragės regiono savivaldybių teritorijose komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikiamos 100 proc. atliekų turėtojų, o tai visiškai atitinka VATP reikalavimą užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą.

3.6. Komunalinių atliekų susidarymas

Aplinkos apsaugos agentūros (AAA) valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, Lietuvoje 2020 m. susidarė apie 4,8 mln. tonų atliekų. Vidutinis metinis atliekų susidarymo pirminiame šaltinyje augimas 2014–2018 m. sudarė 2,7 proc. per metus, komunalinės atliekos (įskaitant pakuotes, rastas MKA sraute) sudaro apie 24 proc. Lietuvoje surenkamų atliekų.

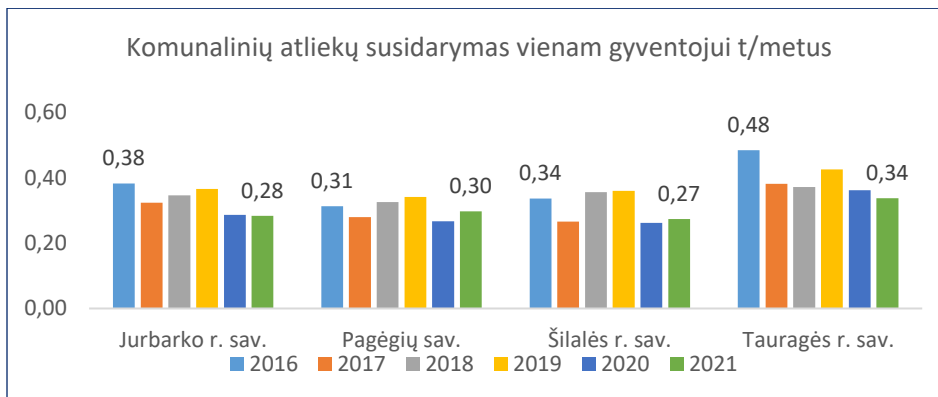
AAA valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2020 m. Tauragės regiono savivaldybėse susidarė beveik 32 tūkst. tonų komunalinių atliekų, iš kurių didžioji dalis buvo Tauragės rajono savivaldybėje (daugiau kaip 48 proc. iš visų susidarančių atliekų), o mažiausiai Pagėgių savivaldybėje – 2305 t, arba 7 proc. nuo visų susidariusių atliekų Tauragės regione), kitose dviejose savivaldybėse susidarančių atliekų kiekiai beveik vienodi – Jurbarko rajono savivaldybėje – 7916 t, o Šilalės rajono savivaldybėje – 6288 t, arba 25 ir 20 proc. nuo visų susidariusių atliekų Tauragės regione atitinkamai. Reikia pažymėti, kad į šį kiekį neįtrauktos namų ūkiuose sutvarkomos atliekos (žaliųjų atliekų kompostavimas ir kt.), atskirai ne per savivaldybių sistemas surenkamos antrinės žaliavos ir pakuočių atliekos, elektros ir elektronikos, statybos, griovimo atliekos ir nuotekų dumblas iš vandens valymo įrenginių.

Pav. 7 Komunalinių atliekų susidarymas Tauragės regiono savivaldybėse

Šaltinis: AAA duomenys

Reikia atkreipti dėmesį, kad komunalinių atliekų susidarymas per pastaruosius šešerius metus sumažėjo beveik 13 tūkst. tonų nuo 45 tūkst. tonų 2016 m. iki 32 tūkst. tonų 2020 m. Ši tendencija susijusi ne tik su mažėjančiu gyventojų skaičiumi, bet ir su nesmarkiai kintančia komunalinių atliekų susidarymo norma vienam gyventojui, kuri per pastaruosius metus nuolat mažėja.

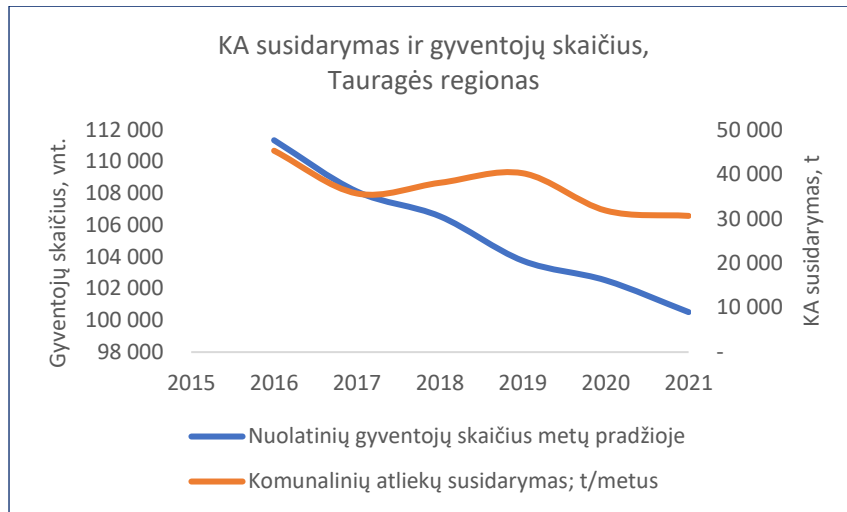
Pav. 8 Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui, t/metus

Šaltinis: AAA duomenys

Komunalinių atliekų susidarymo norma vienam gyventojui per pastaruosius penkerius metus sumažėjo beveik 10 kg, vidutiniškai regione nuo 410 kg (2016 m.) vienam gyventojui per metus iki 360 kg vienam gyventojui 2020 m. Toks komunalinių atliekų mažėjimas susijęs su saikingesniu vartojimu ir atliekų vengimu – tam įtakos turėjo didėjantis visuomenės sąmoningumas. Žinoma, čia neįvertintas komunalinių atliekų sutvarkymas ne per savivaldybių / regionų sistemą, tačiau bet kuriuo atveju mažėjimo tendencija aiški.

Mažiausios komunalinių atliekų susidarymo normos yra Šilalės ir Jurbarko rajonų savivaldybėse, o didžiausia – Tauragės rajono savivaldybėje. Norint palyginti komunalinių atliekų susidarymą vienam statistiniam regiono gyventojui, reikia atsižvelgti ir į teritorijos specifiką. „Kaimiškuose rajonuose“ – Šilalės ar Jurbarko rajonų savivaldybės, nemaža

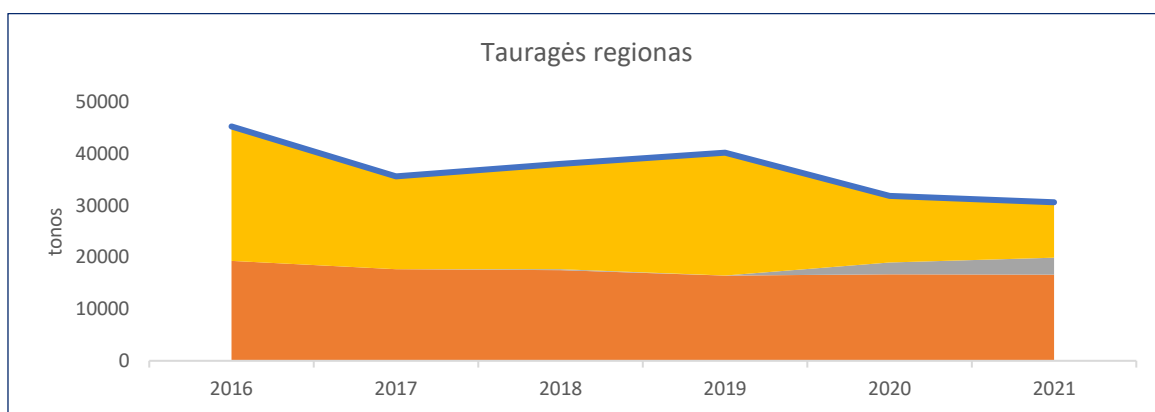
biologiškai skaidžių atliekų dalis, tikėtina, sukompostuojama vietoje, taip pat dalis atliekų (popierius, mediena ir kt.) naudojama, o Tauragės rajono savivaldybėje didesnė dalis gyventojų gyvena daugiabučiuose namuose, neturėdami tiesioginės galimybės tvarkyti atliekas savo ūkyje.

Pav. 9 Gyventojų skaičiaus mažėjimo įtaka komunalinėms atliekoms susidaryti

Šaltinis: AAA duomenys

Tauragės regiono savivaldybių teritorijoje, AAA ataskaitų duomenimis, iš vietinės rinkliavos³ mokėtojų (gyventojų ir juridinių asmenų) 2020 m. surinkta apie 32 tūkst. tonų atliekų. Iš jų apie 17 tūkst. tonų (53 proc.) buvo perdirbta ir kitaip panaudota, apie 13 tūkst. tonų (40 proc.) – pašalinta sąvartyne. Toks palyginti didelis šalinamų atliekų kiekis (Lietuvoje 2020 m. vidutiniškai buvo pašalinta 19 proc. susidariusių komunalinių atliekų) susijęs su per mažu atliekų panaudojimu ar paruošimu tolesniam panaudojimui regione ir nedideliu atliekų, skirtų deginti, atskirimu rūšiavimo linijoje.

Pav. 10 Komunalinių atliekų tvarkymas Tauragės regione

Šaltinis: AAA duomenys

³ 2021 m. Tauragės regione jau buvo pašalinta 35 proc. susidariusių komunalinių atliekų.

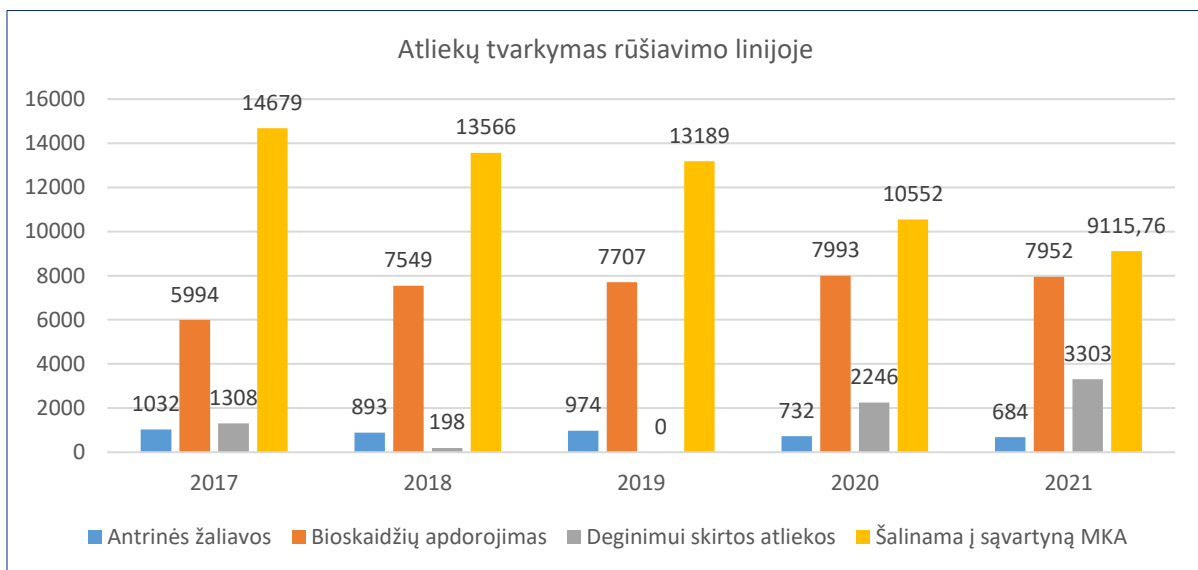

3.7. MKA surinkimas ir rūšavimas

Visos Tauragės regione surinktos likusios po rūšavimo mišrios komunalinės atliekos (MKA) transportuojamos į rūšavimo įrenginius, esančius regioninio sąvartyno teritorijoje, kuriuos iki 2022 m. eksploatavo bendrovė UAB „Ekobazė“, nuo 2022 m. gruodžio mėnesio rūšavimo įrenginius eksploatuoja UAB „TRATC“.

2020 m. į Tauragės regiono nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje veikiančią rūšavimo liniją buvo perduota rūšiuoti 21 525 t. mišrių komunalinių atliekų, iš kurių atskirtos 732 t (3 proc.) pakartotinai naudoti ar perdirbti tinkančios medžiagos (mišrios popieriaus atliekos, plastikinės pakuotės, PET pakuotės, stiklo pakuotės, metalinės pakuotės, kombinuotos pakuotės), 7993 t. (37 proc.) bioskaidžių atliekų, kurios kompostuojamos biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelėje, o likusios 10 552 t šalinamos sąvartyne.

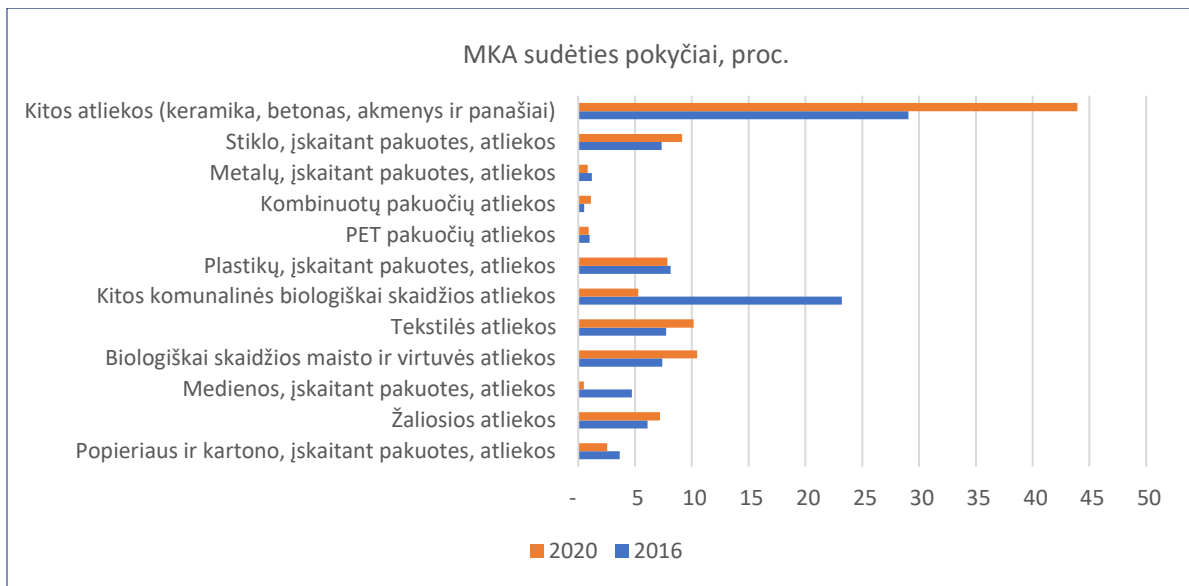
Antrinių žaliavų išrūšavimo procentai rūšavimo linijoje tokie patys kaip visoje Lietuvoje – 1–5 proc. nuo priimamų tvarkyti atliekų. Toks mažas išrūšavimo procentas susijęs su didėjančiu antrinių žaliavų ir atskirų pakuočių atliekų surinkimu.

Pav. 11 Tvarkomų rūšavimo įmonėje atliekų kiekiai

Šaltinis: UAB „TRATC“ duomenys

Pagal LR Aplinkos ministro 2011 m. rugpjūčio 31 d. įsakymą Nr. D1-661 „Dėl regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ir komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ sąvartyno operatorius arba atitinkamai MBA, MA įrenginio operatorius pildo regioniniame nepavojingųjų atliekų sąvartyne šalinamų ir (arba) į MBA, MA įrenginius priimamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ataskaitą. Nuo 2016 m. Tauragės regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne UAB „TRATC“ vykdė šalinamų arba į MBA/MA įrenginius priimamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo darbus – atliekų monitoringą. Tyrimų, atliktų 2016–2020 m., rezultatai pateikti žemiau esančioje diagramoje.

Pav. 12 MKA morfologijos tyrimų rezultatai

Šaltinis: UAB „TRATC“ duomenys

Regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne šalinamų arba į rūšiavimo įrenginius priimamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo duomenys rodo, kad antrinės žaliavos sudarė apie 30 proc., o nežiūrint gerai išvystytos biologiškai skaidžių atliekų surinkimo infrastruktūros, biologiškai skaidžios atliekos – apie 23 proc. mišrių komunalinių atliekų, tarp kurių maisto ir virtuvės atliekos sudaro apie 11 proc. Per pastaruosius metus tarp mišrių komunalinių atliekų smarkiai padidėjo stiklo, tekstilės atliekų kiekis, kurių surinkimo konteineriai yra tik Tauragės ir Jurbarko rajonų savivaldybėse.

Lentelė 13 Tvarkomų MBA atliekų pagal frakcijas kiekiai 1 gyventojui kg/metus, 2020 m.

Frakcija	kg/ gyventojui
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	5
Žaliosios atliekos	15
Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	1
Biologiškai skaidžios maisto ir virtuvės atliekos	22
Tekstilės atliekos	21
Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	11
Plastikų, įskaitant pakuotes, atliekos	17
PET pakuočių atliekos	2
Kombinuotų pakuočių atliekos	2
Metalu, įskaitant pakuotes, atliekos	2
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	19

Šaltinis: AAA duomenys

Aukščiau esanti lentelė rodo, kad antrinių žaliavų surinkimą būtina plėsti, taip pat pradėti atskirai rinkti virtuvės maisto atliekas.

3.8. Komunalinių atliekų šalinimas sąvartyne

Visos po rūšiavimo likusios ir kitos atliekos, kurių negalima perdirbti ar kitaip panaudoti, šalinamos regioniniame sąvartyne. Čia be likusių po rūšiavimo atliekų taip pat šalinamos ir tvarkomos kitos regione susidariusios netinkamos perdirbti atliekos, didžiąją dalį jų sudaro statybos ir griovimo atliekos, kurios naudojamos sąvartyno keliams įrengti, ir kitos perdirbti netinkamos atliekos.

Tauragės regiono nepavojingų atliekų sąvartynas pradėtas eksploatuoti 2009 m. sausio mėnesį. Sąvartynui skirtas 9,9 ha ploto sklypas Kaupių k. Žygaičių sen., Tauragės r. Sąvartyne įrengtos modernios aplinkosauginius reikalavimus atitinkančios atliekų šalinimo sekcijos, susidarančio filtrato valymo įrenginiai, įdiegta atliekų svėrimo ir apskaitos sistema. Sąvartynas išplėstas 2015 m. įrengiant naujas III–IV atliekų šalinimo sekcijas ir subsekcijas atliekoms, turinčioms asbesto, šalinti, atnaujinti filtrato valymo įrenginiai, įrengta sąvartyno dujų surinkimo sistema. 2022 m. Tauragės regiono nepavojingų atliekų sąvartyne buvo surinkta ir sudeginta 1108 t CO² ekvivalento.

Lentelė 14 Regioniniame sąvartyne šalinamų atliekų kiekiai, t/metus

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pašalinta į sąvartyną	21 443	17 765	15 847	15463	13 510	15 018

altinis : UAB „TRATC“

Ir nors šalinamų atliekų kiekiai kiekvienais metais mažėja – tai susiję su bendru MKA mažėjimu ir su išaugusiu, tačiau nepakankamu ir neatitinkančiu VATP reikalavimų atskiru antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų surinkimu, kitų atliekų paruošimu perdirbti ar kitaip panaudoti, aiškiai matyti, kad vis dar didelė dalis, t. y. 40 proc., atliekų šalinamos. 2021 m. situacija jau gerėja ir buvo šalinta tik 35 proc. atliekų.

3.9. Antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, tvarkymas

Valstybiniame atliekų tvarkymo plane nustatytas rodiklis iki 2020 m. pasiekti, kad būtų perdirbama ar kitaip panaudojama ne mažiau kaip 65 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį) ir užtikrinti, kad iki 2020 m. mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti.

Tauragės regiono savivaldybių teritorijose antrines žaliavas, įskaitant pakuočių atliekas, surenka ir tvarko įstatymų nustatyta tvarka parinkti atliekų tvarkytojai, kurie teikia paslaugas pagal sutarčių sąlygas. Pakuočių atliekas ir antrines žaliavas iš bendrojo naudojimo ir individualių konteinerių Tauragės rajone surenka UAB „Dunokai“, Šilalės rajone – UAB „Ecoservice“, Pagėgių savivaldybėje – UAB „Ecoservice“. 2020 m. Jurbarko rajone pakuočių atliekas toliau renka UAB „Jurbarko komunalininkas“, kuris laimėjo viešąjį konkursą ir pradėjo dirbti pagal naują sutartį. Remiantis atliekų tvarkymo taisyklėmis, atliekų turėtojai turi rūšiuoti antrines žaliavas jų susidarymo vietose. Daugiabučių namų gyventojai išrūšiuotas antrines žaliavas turi išmesti į konteinerinėse aikštelėse pastatytus antrinių žaliavų surinkimo

konteinerius su atitinkamais užrašais, o individualių namų gyventojai aprūpinti rūšiuojamaisiais konteineriais. Pakuotės, pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos iš individualių namų gyventojų mieste surenkamos pagal nustatyta grafiką. 2020 m. viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė vidutiniškai aptarnavo 417 gyventojus, o apie 84 proc. individualių namų aprūpinti individualiais rūšiavimo konteineriais, regiono gyventojams sudarytos visos sąlygos pirminiam rūšiavimui.

2020 m. Tauragės regione atskirai surinktų pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų kiekis sudarė 3391,4 t. Vertinant 2018–2021 m. duomenis matyti, kad antrinių žaliavų bei pakuočių atliekų surinkimas išaugo 25 proc., labiausiai augo plastiko ir plastikinių pakuočių surinkimas. Vidutiniškai regione surenkama apie 32 kg antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų vienam gyventojui per metus, daugiausia surenkama Tauragės rajono savivaldybėje – 35 kg, mažiausiai „ kaimiškose“ Šilalės rajono ir Pagėgių savivaldybėse.

Lentelė 15 Antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, surinkimas Tauragės regiono savivaldybėse

Savivaldybė	2018	2019	2020	2021	Vienam gyventojui kg per metus (2020 metais)
Tauragės raj. savivaldybė					
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	510,5	514,6	551,1	567,8	12,7
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	100,5	108,7	70,5	93,4	1,6
Plastiko, įskaitant pakuotes, atliekos	37,8	59,7	45,6	44,9	1,0
Mišri pakuotė	747,3	799,3	857,4	894,5	19,7
Iš viso, tonos	1396,2	1482,3	1524,6	1600,6	35,1
Jurbarko raj. savivaldybė					
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	267,5	302,1	327,5	327,4	12,0
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	67,5	61,6	69,3	122,4	2,5
Plastiko, įskaitant pakuotes, atliekos	75,8	79,6	67,1	80,5	2,5
mišrios pakuotės	360,1	430,9	471,6	454,4	17,3
Iš viso, tonos	770,9	874,3	935,5	984,7	34,3
Šilalės raj. savivaldybė					
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	293,2	256,8	276,2	325,9	11,3
Mišri pakuotė	388,5	308,9	321,8	314,4	13,2
Plastiko, įskaitant pakuotes, atliekos	0,0	13,8	73,8	76,0	3,0
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	45,4	25,0	57,0	73,8	2,3
Iš viso, tonos	727,0	604,5	728,8	790,1	29,9
Pagėgių savivaldybė					
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	82,5	72,7	64,3	55,9	7,5

Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

Mišri pakuotė	84,8	82,8	100,9	80,7	11,7
Plastiko, įskaitant pakuotes, atliekos	16,3	15,6	11,2	19,2	1,3
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	23,5	24,5	26,0	17,3	3,0
Iš viso, tonos	207,1	195,5	202,4	173,1	23,4
Iš viso Tauragės regione, tonos	3101,1	3156,6	3391,4	3548,6	32,7

Šaltinis: AAA duomenys

Nuo 2016 m. Lietuvoje veikia vienkartinį gėrimų pakuočių užstato sistema, taip kasmet surenkama daugiau nei 600 mln. vienkartinį gėrimų pakuočių. Tauragės regione 2020 m. buvo surinkta daugiau kaip 600 t pakuočių.

Lentelė 16 Surinktų ir sutvarkytų užstato administratoriaus pavedimo davėjų pakuočių atliekų kiekis pagal savivaldybes (tonomis)

Savivaldybė	2018			2019			2020		
	PET	Metalinė	Stiklinė	PET	Metalinė	Stiklinė	PET	Metalinė	Stiklinė
Tauragės r. sav.	151,7	52,4	85,9	152,3	54,7	92,2	146,1	57,4	103,3
Jurbarko r. sav.	96,6	26,3	35,9	96,3	27,3	37,9	92,3	29,0	39,1
Šilalės r. sav.	83,2	25,8	24,9	82,4	28,7	29,2	76,1	30,4	27,5
Pagėgių sav.	28,9	7,6	6,1	26,9	7,0	6,6	24,6	7,5	5,9
Iš viso	360,4	112,1	152,8	357,8	117,7	165,9	339,1	124,3	175,8

Šaltinis: Užstato sistemos administratorius

AAA duomenimis, dalis pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų, susidarantių įmonėse, įstaigose ir organizacijose ar namų ūkiuose ir kurios tvarkomos tiesiogiai perduodant atliekų tvarkytojams, taip pat priskiriamos komunalinėms atliekoms, nors tai neįtraukiama į savivaldybių atliekų apskaitos duomenis. 2020 m. tokių atliekų buvo surinktos 2357 tonos.

Lentelė 17 Juridinių asmenų (ne per savivaldybių komunalinių atliekų sistemas) surenkamos antrinės žaliavos, įskaitant pakuočių atliekas (tonomis), 2020 m.

Savivaldybė / frakcija	Kiekis, tonomis
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	
Jurbarko r. sav.	271
Pagėgių sav.	56
Šilalės r. sav.	147
Tauragės r. sav.	783
Viso Tauragės regione	1257
Plastiko, įskaitant pakuotes, atliekos	
Jurbarko r. sav.	138
Pagėgių sav.	153
Šilalės r. sav.	177

Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

Tauragės r. sav.	334
Viso Tauragės regione	802
PET pakuočių atliekos	
Jurbarko r. sav.	0,3
Pagėgių sav.	0,6
Šilalės r. sav.	
Tauragės r. sav.	
Viso Tauragės regione	0,9
Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos	
Jurbarko r. sav.	
Pagėgių sav.	
Šilalės r. sav.	
Tauragės r. sav.	33
Viso Tauragės regione	33
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	
Jurbarko r. sav.	120
Pagėgių sav.	32
Šilalės r. sav.	
Tauragės r. sav.	112
Viso Tauragės regione	264
Iš viso Tauragės regione	2 357

Šaltinis: AAA duomenys

Įvertinus savivaldybių atliekų tvarkymo sistemų surenkamas antrines žaliavas ir pakuočių atliekas, juridinių įmonių atliekas, vienkartinių gėrimų pakuočių užstato sistemos atliekas, bendras surenkamų antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų kiekis Tauragės regione 2020 m. siekia apie 6 386 t, arba apie 62 kg, vienam asmeniui (lentelė 19). Reikia atkreipti dėmesį, kad tokių antrinių žaliavų kaip popierius, kartonas ar plastikas daugiausia surenkama ne per savivaldybių ar regioninę sistemą, per užstato sistemą daugiausia surenkama PET pakuočių.

Lentelė 18 Surinktos antrinės žaliavos, įskaitant pakuočių atliekas, 2020 m.

Savivaldybė/ antrinės žaliavos	Surenkama savivaldybės sistemoje	Užstato sistema	Surenkama ne savivaldybės sistemoje	Viso, tonos	Vienam gyventojui, kg
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos					
Jurbarko r. sav.	69		271	340	13
Pagėgių sav.	26		56	82	10
Šilalės r. sav.	57		147	204	8
Tauragės r. sav.	71		783	854	20
Viso Tauragės regione	223	-	1 257	1 480	14
Plastiko, įskaitant pakuotes, atliekos					
Jurbarko r. sav.	67		138	205	8

Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

Pagėgių sav.	11		153	164	19
Šilalės r. sav.	74		177	251	10
Tauragės r. sav.	46		334	380	9
Viso Tauragės regione	198	0	802	1000	10
PET pakuočių atliekos					
Jurbarko r. sav.	0	92	0	92	3
Pagėgių sav.	0	25	1	26	3
Šilalės r. sav.	0	76		76	3
Tauragės r. sav.	0	146		146	3
Viso Tauragės regione	0	339	1	340	3
Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos					
Jurbarko r. sav.	0	29		29	1
Pagėgių sav.	0	8		8	1
Šilalės r. sav.	0	30		30	1
Tauragės r. sav.	0	57	33	90	2
Viso Tauragės regione	0	124	33	157	2
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos					
Jurbarko r. sav.	328	39	120	487	8
Pagėgių sav.	64	6	32	102	9
Šilalės r. sav.	276	27		303	3
Tauragės r. sav.	551	103	112	766	8
Viso Tauragės regione	1219	175	264	1658	16
Kombinuota pakuote					
Jurbarko r. sav.	472			472	17
Pagėgių sav.	101			101	12
Šilalės r. sav.	322			322	13
Tauragės r. sav.	857			857	20
Viso Tauragės regione	1752			1752	17
Viso antrinių žaliavų ir pakuotės atliekų					
Jurbarko r. sav.	936	160	529	1625	59,5
Pagėgių sav.	202	38	242	482	55,9
Šilalės r. sav.	729	133	324	1 187	48,7
Tauragės r. sav.	1525	306	1 262	3 093	71,2
Viso Tauragės regione	3392	638	2 357	6 386	61,6

Šaltinis: AAA duomenys

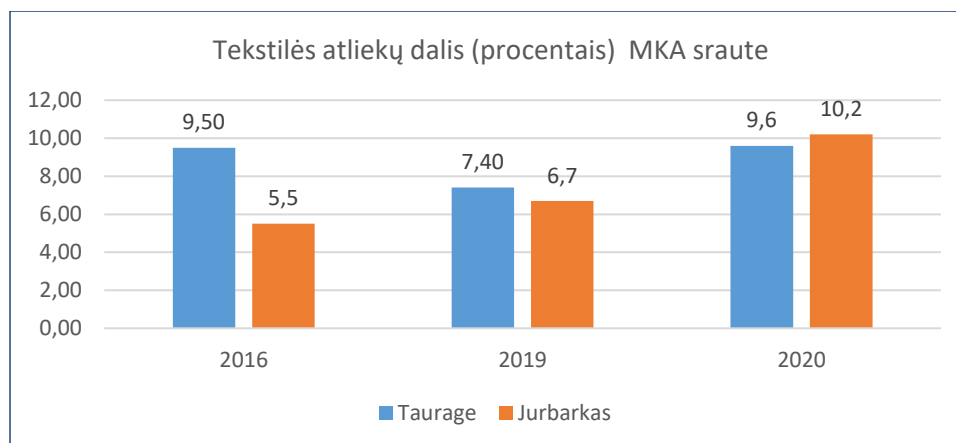
Daugiausia antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų vienam gyventojui surenkama Tauragės rajono savivaldybėje (apie 71 kg vienam asmeniui per metus), mažiausia – Šilalės rajone (apie 48 kg per metus). Tokiems surenkamų antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų kiekių svyravimams įtakos turi tiek įdiegta infrastruktūra (Tauragės rajono savivaldybės individualių namų gyventojai 90 proc. aprūpinti individualiais konteineriais, viena konteinerinė aikštelė aptarnauja apie 400–500 gyventojų) ir teritorijos specifika – Tauragės rajono savivaldybė yra daugiau „miestietiška“, kai Šilalės savivaldybė – labiau „kaimiška“. Taip pat atkreiptinas dėmesys ir į komunalinių atliekų susidarymo normas – Šilalės rajono savivaldybėje norma yra gerokai mažesnė – tai paaiškinama dalies atliekų (antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų) panaudojimą namų ūkyje.

Lentelė 19 Surenkamų antrinių žaliavų kiekis, 2020 m.

Savivaldybė	Surenkamų antrinių žaliavų kiekis	Surenkamų antrinių žaliavų kiekis 1 gyv. kg / metus
Jurbarko r. sav.	1 625	59,5
Pagėgių sav.	482	55,9
Šilalės r. sav.	1 187	48,7
Tauragės r. sav.	3 093	71,2
Iš viso Tauragės regione	6 386	61,6

Šaltinis: AAA duomenys

Nuo 2019 m. Tauragės ir Jurbarko rajonų savivaldybėse padėta diegti tekstilės atliekų surinkimo sistemos – gyventojams patogiose vietose statomi konteineriai šioms atliekoms surinkti (30 ir 43 konteineriai atitinkamai). Surenkami kiekiai nedideli, tačiau jie auga kiekvienais metais – Tauragės rajono savivaldybėje nuo 26,6 t (2019 m.) iki 77,5 t 2020 m. (2021 m. jau buvo surinkta 117,75 t, o Jurbarko rajono savivaldybėje nuo 34,2 t (2019 m.) iki 97,8 t 2020 m. (2021 m. jau buvo surinkta 100 t).

Pav. 13 Tekstilės atliekų dalies MKA pokytis

Šaltinis: AAA duomenys

Atsižvelgiant į didėjantį šių atliekų kiekį, būtina jų surinkimo sistemos plėtra ne tik Tauragės ir Jurbarko rajonų savivaldybėse, bet ir kitose regiono savivaldybėse.

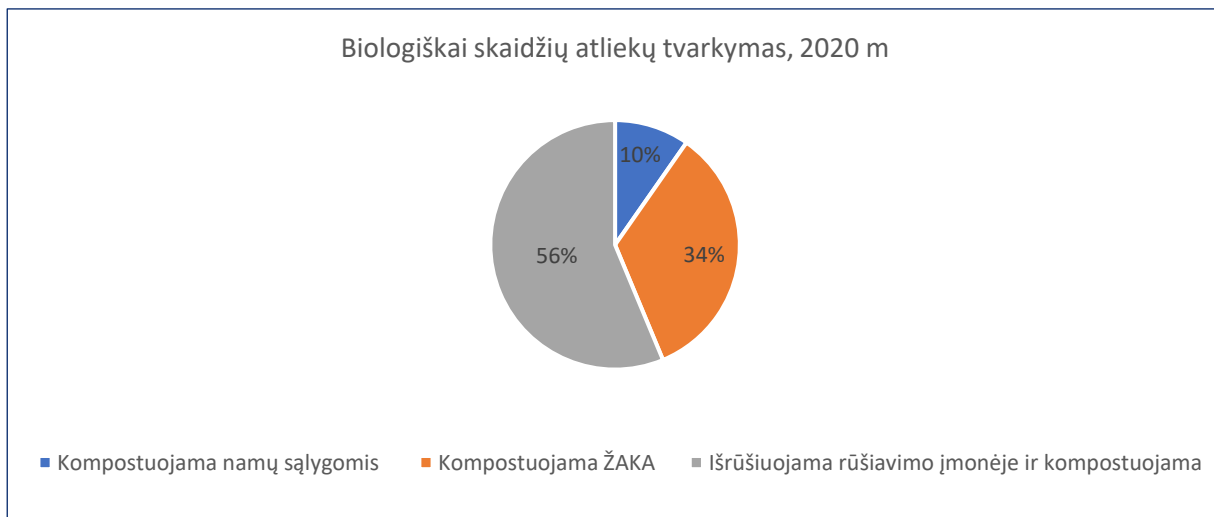
3.10. Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas

Valstybiniame atliekų tvarkymo plane (238 straipsnis) nustatyta, kad iki 2020 m. sąvartyne šalinamos biologiškai skaidžios atliekos sudarytų ne daugiau kaip 35 proc. 2000 m. susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų. Vadovaujantis Valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014–2020 m. reikalavimais, siekiant didinti perdirbamų atliekų kiekius ir mažinant biologiškai skaidžių atliekų šalinimą į sąvartyną, savivaldybės privalo taip planuoti ir organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, kad regioniniuose ir savivaldybių atliekų tvarkymo planuose būtų numatytos ir vykdomos biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros ir rūšiuojamojo atliekų surinkimo užduotys.

Pagrindiniai biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo būdai Tauragės regione:

- Namudinis žaliųjų atliekų kompostavimas;
- Žaliųjų atliekų surinkimas ir kompostavimas kompostavimo aikštelėse (ŽAKA);
- Atskirtų nuo MKA biologiškai skaidžių atliekų kompostavimas kompostavimo aikštelėje.

Didžioji biologiškai skaidžių atliekų dalis (56 proc.) – atskirtos nuo MKA rūšiavimo metu biologiškai skaidžios atliekos, tvarkoma Tauragės regioninio sąvartyno teritorijoje nuo 2015 m. eksploatuojamoje biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelėje.

Pav. 14 Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo būdai

Šaltinis: konsultanto skaičiavimai

Šioje aikštelėje tvarkomos mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo metu atskirtos biologiškai skaidžios atliekos. Sutvarkius šias atliekas, gaunamas stabilatas, kuris naudojamas sąvartyno atliekų sluoksniams perpilti ir uždengti.

Lentelė 20 Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelėje tvarkomų atliekų kiekiai

Metai	Susidarė BSA	Pagaminta stabilato	Panaudota sąvartyno reikmėms
2018	7549	3891	4291
2019	7707	3874	3831
2020	7993	3974	4033

Šaltinis: UAB „TRATC“ duomenys

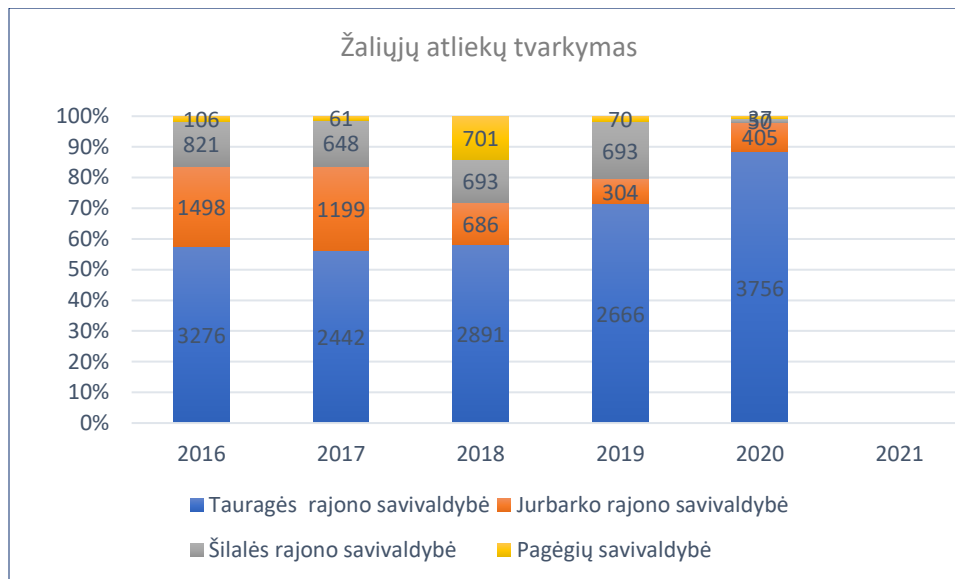
Kita dalis biologiškai skaidžių atliekų (apie 34 proc.) tvarkoma žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėse (ŽAKA), kurios Tauragės regione pradėtos eksploatuoti 2012–2013 m. UAB „Tauragės regiono atliekų tvarkymo centras“ eksploatuoja 4 (keturias) žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles (ŽAKA). Kompostavimo aikštelė Tauragės r. savivaldybėje įrengta sąvartyno teritorijoje, kitose savivaldybėse įrengtos specialiai tam skirtuose plotuose. Žaliosios atliekos priimamos tiek iš gyventojų, tiek iš juridinių asmenų. Aikštelėse iš žaliųjų atliekų gaminamas kompostas, kuris parduodamas arba perduodamas nemokamai.

Lentelė 21 Žaliųjų atliekų tvarkymas

ŽAKA	metai	Priimta ŽA, t	Pagaminta komposto, t	Perduota nemokamai	Parduota
Tauragės	2018	2891	1384	102	156
	2019	2666	1435	137	201
	2020	3756	1841	219	658
Jurbarko	2018	686	610	318	43
	2019	304	120	368	109
	2020	405	303	54	89
Šilalės	2018	693	318	204	40
	2019	677	313	107	11
	2020	50	152	8	30
Pagėgių	2018	70	65	0	0
	2019	70	0	0	0
	2020	37	76	0	0

Šaltinis: UAB „TRATC“ duomenys

2020 m. tvarkomų žaliųjų atliekų kiekiai Šilalės ir Pagėgių ŽAKA sumažėjo dėl šių aikštelių pilno užpildymo žaliosiomis atliekomis. Visos surinktos žaliosios atliekos buvo vežamos į Tauragės ŽAKA.

Pav. 15 Žaliųjų atliekų tvarkymas Tauragės regione

Šaltinis: UAB „TRATC“ duomenys

Skatinant žaliųjų atliekų tvarkymą 2014–2020 m. Tauragės regiono savivaldybėse gyventojams buvo išdalyta beveik 6000 žaliųjų atliekų surinkimo konteinerių. Tauragės ir Šilalės rajonų miestų gyventojai yra beveik visiškai aprūpinti žaliųjų atliekų surinkimo konteineriais ar kompostavimo dėžėmis, o Jurbarko rajono ir Pagėgių savivaldybėse tokiomis priemonėmis aprūpinta apie pusė miesto gyventojų, todėl tvarkomų žaliųjų atliekų kiekiai kiekvienais metais didėja.

Skatinant žaliųjų atliekų namudinį kompostavimą, 2014–2020 m. Tauragės regiono savivaldybėse buvo išdalyta 2088 vnt. kompostavimo dėžių. Vertinant įvairių tyrimų rezultatus ir analizes daroma prielaida, kad naudojant namudinio kompostavimo dėžes, individualiame namų ūkyje galima sutvarkyti (sukompostuoti) apie 150 kg biologiškai skaidžių atliekų, įskaitant apie 30–40 kg virtuvės maisto atliekų. Tokiu būdu Tauragės regione per metus kompostuojama apie 700 t biologiškai skaidžių atliekų.

Lentelė 22 Kompostavimo dėžių skaičius ir prognozinis sukompostuojamų atliekų kiekis Tauragės regione

Konteinerių rūšis, paskirtis	Individualių namų skaičius	Kompostavimo dėžės	Prognozinis kompostuojamų atliekų kiekis, t/metus
Tauragės r. sav.	10 140	924	305
Jurbarko r. sav.	8 256	491	162
Šilalės r. sav.	7 569	469	155
Pagėgių sav.	1 885	204	67
Iš viso regione	27 850	2088	689

Šaltinis: Savivaldybių duomenys ir konsultanto skaičiavimai

Vis dėlto tokių žaliųjų atliekų tvarkymo priemonių yra nepakankama – ypač tai pasakytina apie mažesnes savivaldybes, kuriose tokiomis priemonėmis aprūpinti tik 15–17 proc. individualių namų. Žinoma, gyventojai turi teisę tokias atliekas nemokamai pristatyti į ŽAKA, bet kadangi

ŽAKA tinklas retas, tokia galimybe naudojasi ne visi. Dalis gyventojų tokias atliekas kompostuojasi savo pasidarytose kompostavimo dėžėse ar duobėse, o tai neatsispindi statistikoje.

Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planas numato, kad atskirų maisto atliekų surinkimo galimybė bus suteikiama ir didžiųjų miestų gyventojams. Taip pat Atliekų tvarkymo taisyklėse numatyta, kad nuo 2019 m. atskirai maisto atliekos bus surenkamos iš didžiųjų miestų, kuriuose daugiau nei 50 000 gyventojų, t. y. Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio, Šiaulių ir Alytaus. Atliekų direktyvoje valstybės narės skatinamos atskirai rinkti biologines atliekas ir jas perdirbti, todėl direktyvoje nustatytos tokios priemonės (1–2 punktai) ir tokie tikslai (3 ir 4 punktai):

- Iki 2018 m. gruodžio 31 d. Europos Komisija paprašo Europos standartizacijos organizacijų parengti Europos standartus organiniu būdu perdirbamoms biologinėms atliekoms ir perdirbimo metu gautiems produktams (kompostui ir raugui).
- Iki 2019 m. kovo 31 d. numatyta parengti vieningą metodiką susidarančioms maisto atliekoms apskaityti. Ketinama parengti metodiką, kuri leistų aiškiai išmatuoti maisto atliekas, suteikiant rezultatus, kuriuos galima būtų laiku palyginti su valstybėmis narėmis.
- Iki 2023 m. gruodžio 31 d. turi būti užtikrintas biologinių atliekų atskyrimas ir perdirbimas susidarymo vietoje arba atskiras surinkimas ir nemišymas su kitomis atliekomis.
- Nuo 2027 m. sausio 1 d. komunalinės biologinės atliekos kurios patenka į aerobinį ar anaerobinį apdorojimą galės būti užskaitomos kaip perdirbtos tik tuo atveju, jeigu jos bus surenkamos atskirai ar išrūšiuojamos susidarymo vietoje.
- Iki 2023 m. gruodžio 31 d. turi būti užtikrintas biologinių atliekų atskyrimas ir perdirbimas susidarymo vietoje arba atskiras surinkimas ir nemišymas su kitomis atliekomis.
- Nuo 2027 m. sausio 1 d. komunalinės biologinės atliekos, kurios patenka į aerobinį ar anaerobinį apdorojimą galės būti užskaitomos kaip perdirbtos tik tuo atveju, jeigu jos bus surenkamos atskirai ar išrūšiuojamos susidarymo vietoje.

Tauragės regione atskiras MVA neįvestas. Regione, kaip ir visoje Lietuvoje, atskirtos viešojo maitinimo įstaigų maisto / virtuvės atliekos (MVA) dažniausiai nemokamai atiduodamos sušerti gyvūnams arba tvarkomos privačiose įmonėse kituose regionuose, kadangi Tauragės regione nėra įmonės, tvarkančios tokias atliekas. Dalis gyventojų VMA (žalioji frakcija) yra kompostuojama arba namuose dalis ŽAKA. Įdiegiamas atskiras MVA surinkimas regione ir atskiras nuo kitų biologiškai skaidžių atliekų perdirbimas:

- Leistų įgyvendinti ES ir nacionalinius reikalavimus atliekoms perdirbti.
- Galimai sumažintų susidarančių atliekų kiekį.
- Dėl užterštumo sumažėjimo pagerėtų išrūšiuojamų antrinių atliekų kokybę.
- Puoselėtų gamtinius išteklius kompostu pakeičiant dalį fosfato, kalio, azoto trąšų.

Vertinant namų ūkiuose surenkamų / kompostuojamų žaliųjų atliekų kiekius galima teikti, kad kiekvienais metais tvarkomų biologiškai skaidžių atliekų kiekis didėja ir 2020 m. sudarė apie 13 tūkst. tonų, arba apie 125 kg vienam gyventojui.

Lentelė 23 Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane nustatytos komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotis

Teritorija	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, tonų / metus			
	2014–2015 m.	2016–2017 m.	2018–2019 m.	nuo 2020 m.
Tauragės regionas	13 794	12 414	11 035	9655
Pašalinta Tauragės regione	11 183	7 350	707	1149

Šaltinis: AAA duomenys

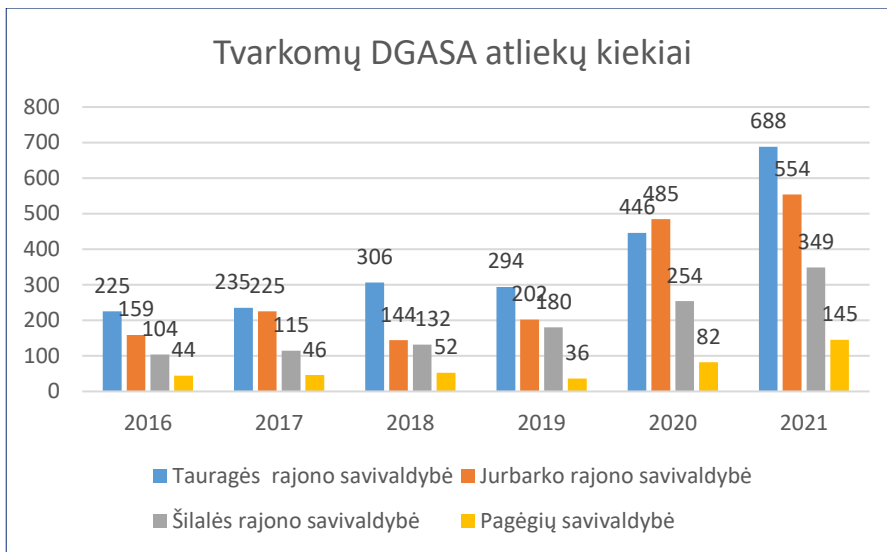
Tauragės regione įdiegtas atskiras žaliųjų atliekų surinkimas, namudinis kompostavimas ir išrūšiuotų biologiškai skaidžių atliekų kompostavimas leido visiškai pasiekti ir viršyti Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane nustatytas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotis.

3.11. Statybos ir griovimo, elektros ir elektroninių atliekų tvarkymas

Vadovaujantis Valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014–2020 m. reikalavimais, savivaldybės turi užtikrinti, kad būtų eksploatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę 50 000 gyventojų, tačiau ne mažiau kaip po vieną tokią aikštelę savivaldybėse (VATP 248. straipsnis), o komunalinių atliekų tvarkymas turi būti taip organizuojamas, kad atliekas skatintų paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti. Savivaldybės privalo užtikrinti galimybes:

- atiduoti buityje susidarancias statybines atliekas ir naudotų padangų atliekas;
- atiduoti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų, akumuliatorių ir kitas komunalines atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų;
- atiduoti buityje susidarancias pavojingąsias atliekas.

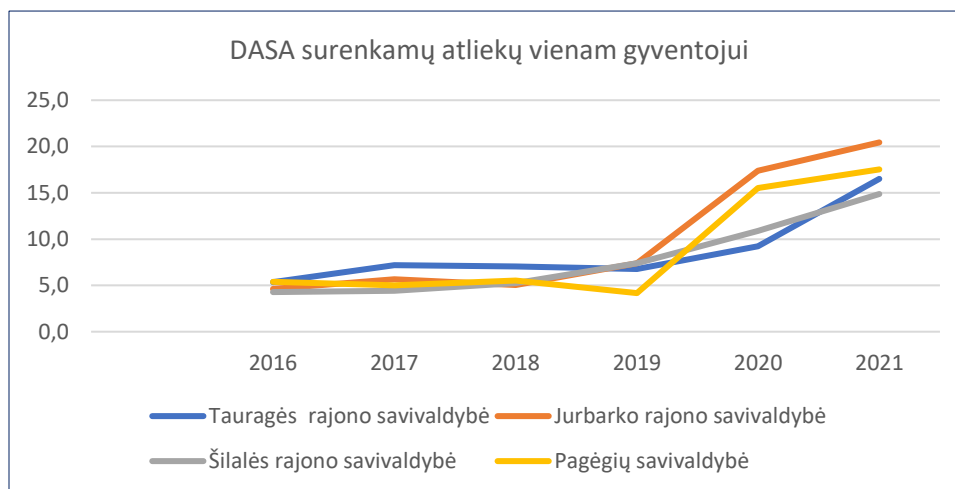
UAB „Tauragės regiono atliekų tvarkymo centras“ eksploatuoja keturias didžiųjų atliekų surinkimo aikšteles (toliau vadinama ir DASA), esančias Tauragės, Jurbarko, Šilalės rajonų ir Pagėgių savivaldybėse. Tvarkomų atliekų kiekiai nuolat didėja ir per 2020 m. aikštelėse priimta 1 266 t nepavojingų ir pavojingų atliekų. Į DASA atliekos iš gyventojų priimamos nemokamai pagal patvirtintas susikaupimo normas vienam gyventojui arba namų valdai per metus, priklausomai nuo atliekų rūšies.

Pav. 16 Tvarkomų DASA atliekų kiekiai 2016–2021 m.

Šaltinis: UAB „TRATC“ duomenys

Gyventojų aktyvumas pristatant atliekas į didžiųjų atliekų surinkimo aikšteles, žiūrint pagal atskiras Tauragės regiono savivaldybes, beveik nesiskiria, tačiau daugiausia DASA surenkamų atliekų tenka Jurbarko rajono savivaldybės gyventojui (17 kg), Šilalės rajone – tik 11 kg vienam gyventojui per metus.

Pav. 17 Vienam gyventojui surenkamų DASA atliekų kiekio pokytis savivaldybėse

Šaltinis: UAB „TRATC“ duomenys

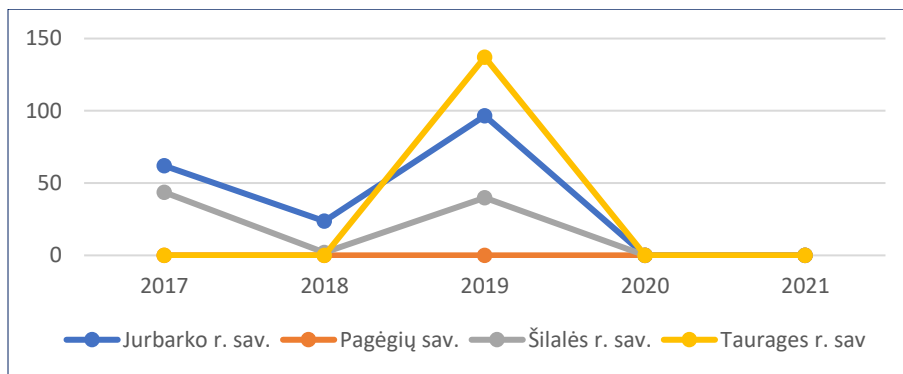
Visose keturiuose savivaldybėse veikiančiose didžiųjų atliekų surinkimo aikštelėse daugiausia atliekų pristato fiziniai asmenys, t. y. gyventojai, kurie į aikšteles dažniausiai pristato nepavojingas atliekas – naudotas automobilių padangas, didžiąsias atliekas (baldus), statybos ir griovimo atliekas, autoplastikus, langų stiklą, o pavojingų atliekų, surinktų didžiųjų atliekų surinkimo aikštelėse, kategorijoje dominuoja nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga, pavojingomis medžiagomis užterštos pakuotės, šaldytuvai ir kita šaldymo įranga, dienos šviesos lempos, tepalo, kuro, oro filtrai. Tokios atliekos taip pat surenkamos apvažiavimo būdu, kuris organizuojamas ne rečiau kaip 2 kartus per metus.

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme nustatyta, kad EEJ gamintojų ir importuotojų organizacijos privalo sudaryti sutartis su visomis savivaldybėmis (arba savivaldybių įsteigtais juridiniais asmenimis, kuriems pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą) dėl buitinių elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo savivaldybių įrengtose DGASA, šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo ir Tauragės regione tokia sutartis pasirašyta su UAB „Atliekų tvarkymo centras“, UAB „EMP recycling“

3.12. Bešeimininkių atliekų tvarkymas

2019 m. Tauragės regiono savivaldybėse susidarė apie 1000 t bešeimininkių atliekų, o 2020 m. tokių atliekų visai nebuvo. Daugiausia bešeimininkių atliekų 2019 m. susidarė ir sutvarkyta Tauragės rajono savivaldybėje, iš likusių savivaldybių išsiskiria Pagėgių savivaldybė, kurioje tokių atliekų iš viso nėra.

Pav. 18 Bešeimininkių atliekų susidarymas

Šaltinis: AAA duomenys

Bešeimininkės atliekos tvarkomos savivaldybių biudžeto (aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšomis), vietinės rinkliavos ir kt. lėšomis. Savivaldybių pateiktais duomenimis, bešeimininkių atliekų tvarkymui 2019 m. iš viso regione buvo skirta apie 32 tūkst. eurų, vidutiniškai 117 eurų 1 t sutvarkyti.

3.13. Visuomenės švietimas ir informavimas

Visuomenės švietimas užima svarbią vietą komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje – skatina tinkamą visuomenės dalyvavimą įsitraukiant į atliekų tvarkymo sistemą. Nuolat šviečiant visuomenę, keliamas jos aplinkosauginio sąmoningumo lygis, supažindinama su komunalinių atliekų tvarkymo ypatumais, informuojama apie egzistuojančią tvarką bei infrastruktūrą. Pagrindiniai visuomenės švietimo ir informavimo tikslai:

- Visuomenės informavimas siekiant supažindinti su esama sistema, būsima sistema, jos pakeitimais;

- Visuomenės informavimas ir švietimas siekiant pakeisti požiūrį ir elgseną;
- Visuomenės informavimas ir švietimas siekiant išugdyti visuomenę, kuri išmano ir sugeba spręsti aplinkosaugines problemas.

Informavimo komunalinių atliekų tvarkymo klausimais kryptys privalo būti suderintos su atliekų tvarkymo sistemos plėtra ir vykstančiais, įgyvendinamais projektais. Šiuo metu regione pagrindinę visuomenės švietimo ir informavimo funkciją atlieka UAB „TRATC“, savivaldybės, gamintojams ir importuotojams atstovaujanti organizacijos ir atliekas surenkančios įmonės. Pagrindinės vykdytos veiklos:

- konkursas moksleiviams „Aš rūšioju ir kitus to mokau“;
- pažintiniai vizitai į Klaipėdos „Fortum“ deginimo gamyklą ir Alytaus, Kauno (ar kt.) MBA, reklaminio pobūdžio klipai regioninėje televizijoje;
- radijo laidos / viktorinos, informaciniai pranešimai vietinėje ir nacionalinėje spaudoje, UAB „Tauragės regiono atliekų tvarkymo centras“ internetiniame tinklapyje;
- išleistas leidinys apie Tauragės regiono atliekų tvarkymo infrastruktūrą ir atliekų tvarkymą.

Norint vertinti vykdomos visuomenės informavimo ir švietimo veiklos įtaką gyventojų sąmoningumui, atliekų vengimui ir kt., prieš vykdant švietimo kompanijas būtina atlikti gyventojų apklausas ir jas pakartoti jau įgyvendinus kompaniją.

4. ANKSTESNIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLANŲ UŽDUOČIŲ VYKDYMAS

AAA valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2020 m. Tauragės regiono savivaldybėse susidarė beveik 32 000 t komunalinių atliekų, iš kurių didžioji dalis buvo Tauragės rajono savivaldybėje (daugiau kaip 48 proc. visų susidarančių atliekų), o mažiausiai Pagėgių savivaldybėje – 2305 t, arba 7 proc., nuo visų susidariusių atliekų Tauragės regione), kitose dviejose savivaldybėse susidarančių atliekų kiekiai beveik vienodi – Jurbarko rajono savivaldybėje – 7916 t, o Šilalės rajono savivaldybėje – 6288 t, arba 25 ir 20 proc. nuo visų susidariusių atliekų Tauragės regione atitinkamai. Reikia pažymėti, kad į šį kiekį neįtrauktos namų ūkyje sutvarkomos atliekos (žaliųjų atliekų kompostavimas ir panašiai), atskirai ne per savivaldybių sistemas surenkamos antrinės žaliavos ir pakuočių atliekos, elektros ir elektronikos, statybos, griovimo atliekos ir nuotekų dumblas iš vandens valymo įrenginių. Komunalinių atliekų susidarymas per pastaruosius šešerius metus sumažėjo beveik 13 000 t, nuo 45 000 t 2016 m. iki 32 000 t 2020 m. Komunalinių atliekų susidarymo norma vienam gyventojui per pastaruosius penkerius metus sumažėjo beveik 10 kg, vidutiniškai regione nuo 410 kg 2016 m. vienam gyventojui per metus iki 360 kg 2020 m. vienam gyventojui. Toks komunalinių atliekų mažėjimas susijęs su atsakingesniu vartojimu ir atliekų vengimu, o tam įtakos turėjo didėjantis visuomenės sąmoningumas. Pagal 2020 m. gruodžio 31 d. duomenis, Tauragės regiono savivaldybių teritorijose komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikiamos 100 proc. atliekų turėtojų – tai visiškai atitinka VATP reikalavimą užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą.

Tauragės regiono savivaldybėse VATP reikalavimai antrinių žaliavų konteinerių aikštelėms ir konteinerių kiekiams iš esmės įgyvendinti – visos savivaldybės patvirtino konteinerių išdėstymo (antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių) schemas ar sąrašus, o 2020 m. gyventojų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė vidutiniškai aptarnauja 417 gyventojų, tačiau antrinių žaliavų surinkimo konteinerių trūksta sodų ir garažų bendrijose. Individualių namų savininkai (apie 84 proc. individualių namų) aprūpinti 120–240 l talpos individualiais konteineriais stiklo atliekoms ir pakuotėms, popieriaus ir plastiko atliekoms surinkti. Konteinerius aptarnauja įmonės, pasirašiusios sutartis su savivaldybėmis (paprastai tai tos pačios įmonės, kurios renka MKA). 2020 m. Tauragės regione atskirai surinktų pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų kiekis sudarė 3 391 t. Žinoma, nemaža dalis surenkama juridinių asmenų pasitelkus užstato sistemą. Taip 2020 m. buvo surinkta daugiau kaip 600 t pakuočių, o juridiniai asmenys surinko per 2 000 t. Reikia atkreipti dėmesį, kad tokių antrinių žaliavų kaip popierius, kartonas ar plastikas surenkama ne per savivaldybių ar regioninę sistemą, o per užstato sistemą. Daugiausia surenkama PET pakuočių. Taigi įvertinus per savivaldybių atliekų tvarkymo sistemas surenkamas antrines žaliavas ir pakuočių atliekas, juridinių įmonių atliekas, vienkartinį gėrimų pakuočių užstato sistemos atliekas, bendras surenkamų antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų kiekis Tauragės regione 2020 m. siekė apie 6 386 t., arba apie 62 kg, vienam asmeniui.

Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės (ŽAKA) Tauragės regione įrengtos ir pradėtos eksploatuoti 2012–2013 m. Kompostavimo aikštelė Tauragės r. savivaldybėje įrengta sąvartyno teritorijoje, kitose savivaldybėse įrengtos specialiai tam skirtuose plotuose. Žaliosios atliekos priimamos tiek iš gyventojų, tiek iš juridinių asmenų. Aikštelėse iš žaliųjų atliekų gaminamas kompostas, kuris vėliau parduodamas. Tauragės regioninio sąvartyno teritorijoje taip pat įrengta nuo 2015 m. eksploatuojama biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelė. Čia tvarkomos mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo metu atskirtos biologiškai skaidžios atliekos. Sutvarkius šias atliekas gaunamas stabilatas, kuris naudojamas sąvartyno atliekų sluoksniui perpilti ir uždengti.

Nuo 2013 m. vykdomas atskiras žaliųjų atliekų surinkimas iš Tauragės regiono miestų gyventojų arba gyventojai turi galimybes tokias atliekas tvarkyti savo teritorijoje kompostuojant. Skatinant žaliųjų atliekų namudinį kompostavimą, 2014–2020 m. Tauragės regiono savivaldybėse gyventojams buvo išdalyta 2088 vnt. kompostavimo dėžių ir beveik 6000 žaliųjų atliekų surinkimo konteinerių. Vis dėlto tokių žaliųjų atliekų tvarkymo priemonių yra nepakankama – ypač tai pasakytina apie mažesnes savivaldybes, kuriose tokiomis priemonėmis aprūpinti tik 15–17 proc. individualių namų. Žinoma, gyventojai turi teisę tokias atliekas nemokamai pristatyti į ŽAKA, bet kadangi ŽAKA tinklas retas, tokia galimybė naudojasi ne visi. Dalis gyventojų tokias atliekas kompostuojasi savo pasidarytose kompostavimo dėžėse ar duobėse ir tai neatsispindi statistikoje. Vertinant namų ūkiuose surenkamų / kompostuojamų žaliųjų atliekų kiekius, taip pat planuojamą diegti MVA surinkimo sistemą galima teigti, kad kiekvienais metais tvarkomų biologiškai skaidžių atliekų kiekis palengva didėja ir 2020 m. sudarė apie 13 tūkst. tonų, arba apie 125 kg vienam gyventojui. Tauragės regione įdiegtos biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo priemonės leido visiškai pasiekti ir viršyti Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane nustatytas biologiškai skaidžių komunalinių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotis.

Tauragės regione didžiųjų atliekų surinkimo aikštelės (DASA) pradėtos eksploatuoti 2006 m. Visose keturiose Tauragės regiono savivaldybėse pastatyta po vieną didžiųjų atliekų surinkimo aikštelę. UAB „Tauragės regiono atliekų tvarkymo centras“ eksploatuoja keturias didžiųjų atliekų surinkimo aikšteles (toliau vadinama ir DASA), esančias Tauragės, Jurbarko, Šilalės rajonų ir Pagėgių savivaldybėse. Tvarkomų atliekų kiekiai nuolat didėja ir per 2020 m. aikštelėse priimta 1266 t nepavojingų ir pavojingų atliekų. Į DASA atliekos iš gyventojų priimamos nemokamai pagal patvirtintas susikaupimo normas vienam gyventojui arba namų valdai per metus, priklausomai nuo atliekų rūšies. Gyventojų aktyvumas pristatant atliekas į didžiųjų atliekų surinkimo aikšteles, žiūrint pagal atskiras Tauragės regiono savivaldybes, beveik nesiskiria, daugiausia DASA surenkamų atliekų tenka Jurbarko rajono savivaldybės gyventojui (17 kg), Šilalės rajone – tik 11 kg vienam gyventojui per metus

2019 m. Tauragės regiono savivaldybėse susidarė apie 1000 t šeimininkų atliekų, o 2020 m. tokių atliekų visai nebuvo. Daugiausia šeimininkų atliekų 2019 m. susidarė ir sutvarkyta Tauragės rajono savivaldybėje, iš likusių savivaldybių išsiskiria Pagėgių savivaldybė, kurioje tokių atliekų visai nėra. Šeimininkės atliekos tvarkomos savivaldybių biudžeto (aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšomis) ir kt. lėšomis. Savivaldybių pateiktais duomenimis, šeimininkų atliekų tvarkymui 2019 m. iš viso regione buvo skirta apie 32 tūkst. eurų, vidutiniškai 117 eurų 1 t sutvarkyti.

Iš apie 32 tūkst. tonų atliekų susidariusių komunalinių atliekų apie 19 tūkst. tonų (60 proc.) buvo perdirbta ir kitaip panaudota, apie 13 tūkst. tonų (40 proc.) – pašalinta sąvartyne.

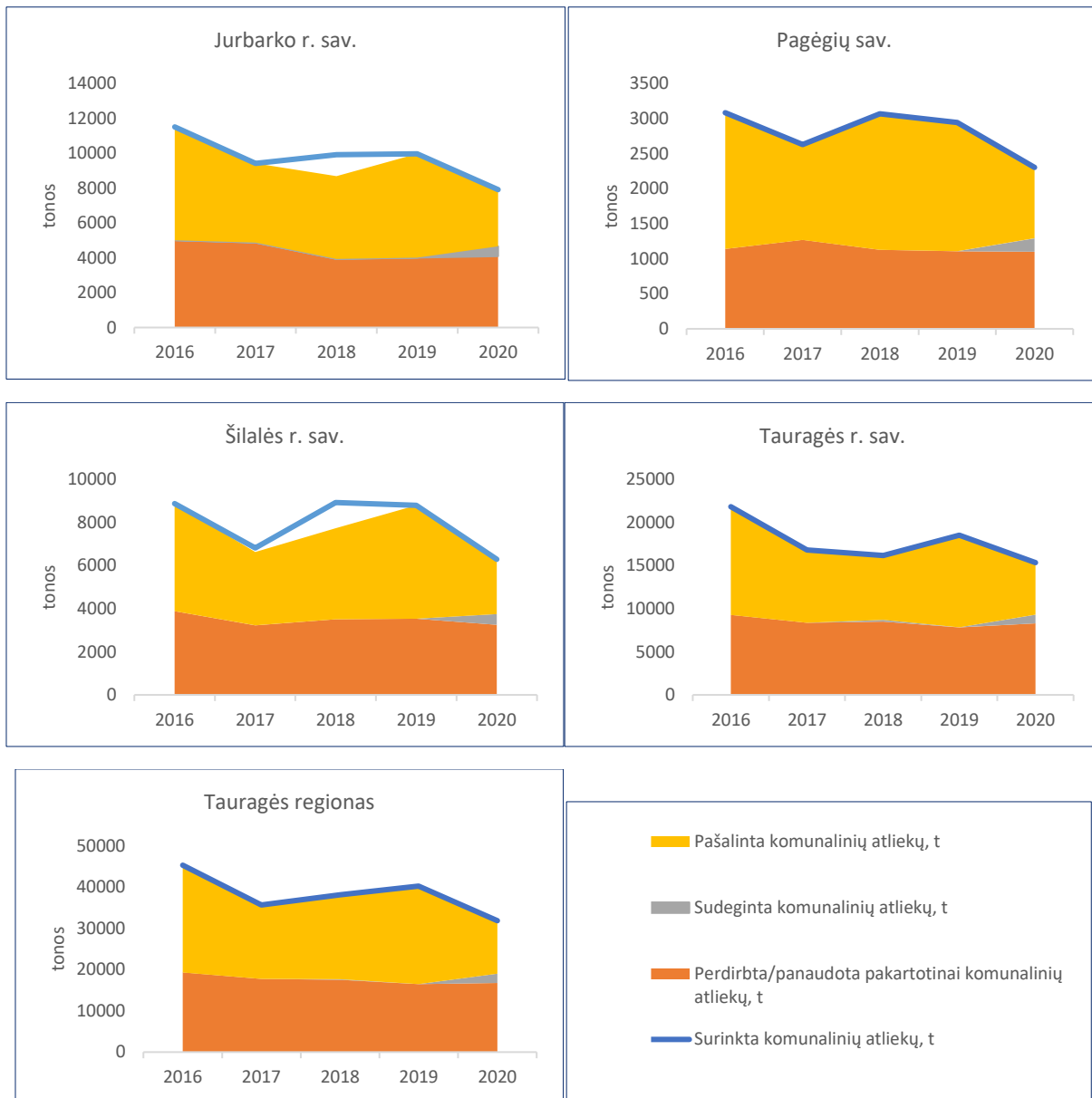
Jurbarko rajono savivaldybės teritorijoje susidarančių komunalinių atliekų kiekis mažėja nuo 2016 m. buvusių 11 517 t iki 7916 t komunalinių atliekų 2020 m., arba nuo 0,42 t/metus iki 0,29 t/metus vienam asmeniui atitinkamai. 2020 m. perdirbta / panaudota pakartotinai naudoti komunalinių atliekų – 52 proc. iš visų susidarančių atliekų, pašalinta 41 proc., kitas kiekis saugomas deginti arba sudegintas.

Pagėgių savivaldybės teritorijoje susidarančių komunalinių atliekų kiekis mažėja nuo 3085 t 2016 m. iki 2305 t komunalinių atliekų 2020 m., arba nuo 0,37 t/metus iki 0,27 t/metus vienam asmeniui atitinkamai. 2020 m. perdirbta / panaudota pakartotinai naudoti komunalinių atliekų – 48 proc. iš visų susidarančių atliekų, pašalinta 44 proc., kitas kiekis saugomas deginti arba sudegintas.

Šilalės rajono savivaldybės teritorijoje susidarančių komunalinių atliekų kiekis mažėja nuo 8873 t 2016 m. iki 6288 t komunalinių atliekų 2020 m., arba nuo 0,36 t/metus iki 0,26 t/metus vienam asmeniui atitinkamai. 2020 m. perdirbta / panaudota pakartotinai naudoti komunalinių atliekų – 52 proc. iš visų susidarančių atliekų, pašalinta 41 proc., kitas kiekis saugomas deginti arba sudegintas.

Tauragės rajono savivaldybės teritorijoje susidarančių komunalinių atliekų kiekis mažėja nuo 21 817 t 2016 m. iki 15 334 t komunalinių atliekų 2020 m., arba nuo 0,53 t/metus iki 0,36 t/metus vienam asmeniui atitinkamai. 2020 m. perdirbta / panaudota pakartotinai naudoti komunalinių atliekų – 54 proc. iš visų susidarančių atliekų, pašalinta 39 proc., kitas kiekis saugomas deginti arba sudegintas.

Žemiau esančiuose grafikuose pateikiami apibendrinti duomenys apie Tauragės regione susidarančias ir tvarkomas komunalines atliekas.

Remiantis atlikta regiono ir regiono savivaldybių atliekų tvarkymo sistemos analize žemiau pateiktas Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2014–2020 m. nustatytų uždavinių ir rodiklių įgyvendinimo regione vertinimas.

Lentelė 24 Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano įgyvendinimas

Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano uždutys	Kiekybinė uždutis Tauragės regionui	Rezultatas
<p>Iki 2016 m. užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 55 proc. regiono teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų per metus, o kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdirbtos ir kitaip panaudotos;</p> <p>Iki 2020 m. užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 35 proc. (arba 11 145 t) Tauragės regiono teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų per metus, o kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdirbtos ir kitaip panaudotos.</p>	<p>Iki 2016 m. užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 24 911 t</p> <p>Iki 2020 m. užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 11 145 t</p>	<p>Neįgyvendinta</p> <p style="text-align: center;"></p> <p>2020 m. šalinamų komunalinių atliekų kiekis sudarė 12 852 t</p>
<p>Užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos neviršytų VSATP numatytų užduočių (žr. 3 stulpelį).</p>	<p>Nuo 2014 iki 2015 m. šalinti ne daugiau kaip 13 794 t/metus;</p> <p>Nuo 2016 iki 2017 m. šalinti ne daugiau kaip 12 414 t/metus;</p> <p>Nuo 2018 iki 2019 m. šalinti ne daugiau kaip 11 035 t/metus;</p> <p>Nuo 2020 m. šalinti ne daugiau kaip 9655 t/metus</p>	<p>Įgyvendinta</p> <p style="text-align: center;"></p> <p>Nuo 2014 iki 2015 m. pašalinta 11 183 t Nuo 2016 iki 2017 m. pašalinta 7350 t</p> <p>Nuo 2018 iki 2019 m. pašalinta 707 t 2020 m. pašalinta 1149 t</p>
<p>Iki 2020 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).</p>	<p>Iki 2020 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 20 698 t</p>	<p>Neįgyvendinta</p> <p style="text-align: center;"></p> <p>2020 m. buvo perdirbta ar kitaip panaudojama tik 16 744 t (60 proc.)</p>
<p>Užtikrinti, kad iki 2020 m. mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbti;</p>	<p>Paruošti pakartotinai naudoti ar perdirbti ne mažiau kaip 5600 t antrinių žaliavų</p>	<p>Įgyvendinta</p> <p style="text-align: center;"></p> <p>Vidutiniškai surenkama 57 proc., arba 6380 t arba 60 kg/asmeniui⁴</p>

⁴ Vertinant bendrą surenkamų antrinių žaliavų kiekį Tauragės regione

Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros ir atskiro surinkimo sistemos plėtros užduotys

Iki 2015 m. įdiegti žaliųjų atliekų susidarymo vietoje tvarkymo infrastruktūrą, pateikiant gyventojams kompostavimo dėžes arba taikant skatinimo priemones, gyventojams įsirengiant individualaus kompostavimo priemones savo lėšomis; nesant galimybės kompostuoti individualiai, gyventojams sudaryti galimybes pristatyti žaliąsias atliekas į centralizuoto jų surinkimo ar tvarkymo aikšteles (didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles ar žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles);

Iki 2016 m. įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriama ir apdorojama arba perduodama toliau apdoroti biologiškai skaidžių atliekų dalis;

Iki 2019 m. įdiegti atskirą maisto / virtuvės atliekų surinkimo sistemą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktų maisto / virtuvės atliekoms apdoroti.

Iki 2015 m. pateikti trūkstamas kompostavimo dėžes individualių namų gyventojams arba paskatinti gyventojus kompostuoti savos gamybos kompostavimo įrenginiuose.

Iki 2019 m. įdiegti atskirą maisto atliekų surinkimo sistemą

Igyvendinta

Regione išdalyta 2088 vnt. kompostavimo dėžių. Gyventojų aprūpinimas kompostavimo dėžėmis sudaro apie 10 proc. Gyventojams išdalyta beveik 6000 žaliųjų atliekų surinkimo konteinerių. Tauragės, Šilalės rajonų miestų gyventojai yra beveik visiškai aprūpinti žaliųjų atliekų surinkimo konteineriais ar kompostavimo dėžėmis, tačiau Jurbarko rajono savivaldybės ir Pagėgių savivaldybėje tik pusė miesto individualių gyventojų aprūpinti žaliųjų atliekų tvarkymo priemonėmis. Mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo metu atskirtos biologiškai skaidžios atliekos kompostuojamos kompostavimo aikštelėje. Nuo 2023 m. planuojamas atskiras maisto surinkimas

Atskiro atliekų surinkimo sistemos plėtros užduotys

Iki 2015 m. sausio 1 d. turėti parengtas ir patvirtintas konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktų reikalavimams antrinių žaliavų surinkimui, jas atnaujinti;

Iki 2015 m. sausio 1 d. parengti schemas ir atnaujinti bei papildyti parengtas antrinių žaliavų konteinerių išdėstymo schema likusiose savivaldybėse

Igyvendinta

Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

<p>Užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti (rajonų savivaldybėse ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų, Tauragės mieste 600 gyventojų);</p> <p>Iki 2016 m. užtikrinti, kad visų miestų gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau 150 m;</p> <p>Iki 2018 m. užtikrinti, kad visų miestų gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau 100 m;</p> <p>Savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos;</p> <p>Pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinuosius specialius konteinerius viešųjų renginių metu;</p> <p>Jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba jų naudojimas ekonomiškai netikslingas, taikyti kitas priemones ir būdus (pvz., antrinių žaliavų surinkimas specialiais maišais, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita).</p>	<p>Iki 2016 m. įrengti trūkstamas antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikšteles sodų ir garažų bendrijose, pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų</p>	<p>Visos Tauragės regiono savivaldybės tokius planus yra patvirtinusios, planai atnaujinami pagal poreikį.</p> <p>2020 m. viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė vidutiniškai aptarnauja 417 gyventojų</p> <p>Vidutiniškai Tauragės rajone apie 84 proc. individualių namų aprūpinti individualiais rūšiavimo konteineriais</p>
<p>Užtikrinti, kad didžiųjų miestų savivaldybėse (Alytaus, Klaipėdos, Kauno, Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių, Vilniaus) būtų eksploatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę 100 000 gyventojų, tačiau ne mažiau kaip viena tokia aikštelė savivaldybės teritorijoje;</p>	<p>Užduotis įgyvendinta</p>	<p>Įgyvendinta</p> <p></p> <p>Tauragės regione yra 4 DASA</p>
<p>Ne mažiau kaip 2 kartus per metus užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu. Savivaldybės turi užtikrinti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) atskirą surinkimą, ir kad jų organizuojamose atliekų tvarkymo sistemose nebūtų atsisakoma iš gyventojų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų;</p>	<p>Esant galimybei sutartyse su atliekų tvarkytojais nustatyti prievolę dėl didelių gabaritų, pavojingų atliekų surinkimo (2 kartus / metus) apvažiavimo būdu.</p>	<p>Įgyvendinta</p> <p></p> <p>Komunalinių atliekų tvarkytojai 2 kartus per metus surenka tokias atliekas apvažiavimo būdu</p>

Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

<p>Savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu ne rečiau kaip du kartus per metus;</p> <p>Savivaldybės, sudarydamos sutartis su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančių atliekų tvarkymo sistemų, turi siekti, kad tie pavojingųjų atliekų srautai, kurių surinkimas techniškai galimas, būtų surenkami tiesiogiai iš gyventojų, įrengiant specialius konteinerius gyvenamuose namuose arba komunalinių atliekų surinkimo konteinerių aikštelėse.</p>	<p>Esant galimybei sutartyse su gamintojų ir importuotojų organizacijomis nustatyti prievolę dėl pavojingųjų atliekų surinkimo konteinerinių aikštelių įrengimo.</p>	<p>Pasirašytos sutartys dėl papildančių sistemų įdiegimo regiono savivaldybių teritorijose</p>
<p>Numatyti atskirą tekstilės atliekų surinkimą.</p>	<p>Iki 2015 m. sausio 1 d. atnaujintoje antrinių žaliavų konteinerių išdėstymo schemeje numatyti šių atliekų surinkimo konteinerių skaičių ir plėtrą</p>	<p>Iš dalies įgyvendinta</p> <p></p> <p>Tekstilės atliekų surinkimo konteineriai pradėti diegti 2019 m. (Tauragės ir Jurbarko rajonų savivaldybėse), planuojama plėtra</p>
<p>Iki 2015 m. gruodžio 31 d. būtų surenkama ne mažiau kaip 4 kg vienam gyventojui per metus buitinių elektros ir elektroninės įrangos atliekų;</p> <p>Nuo 2016 m. būtų surenkama ne mažiau kaip 45 proc. (masės procentais) elektros ir elektroninės įrangos, atsižvelgiant į elektros ir elektroninės įrangos kiekį, patiektą vidaus rinkai.</p>	<p>Esant galimybei nustatyti gamintojų ir importuotojų organizacijoms uždavinį dėl 4 kg EEĮ atliekų vienam gyventojui surinkimo</p> <p>Nuo 2016 m. surinkti ne mažiau kaip 45 proc. (masės procentais) elektros ir elektroninės įrangos, atsižvelgiant į elektros ir elektroninės įrangos kiekį, patiektą vidaus rinkai</p>	<p>Iš dalies įgyvendinta</p> <p></p> <p>Surenkama apie 1 kg EEĮ atliekų vienam gyventojui</p> <p>Vykdoma šalies mastu. 2020 m. vidaus rinkai pateikta 42 006 t, iš jų 36 223 t buitinės EEĮ</p>

Apibendrinant reikia pasakyti, kad nežiūrint plečiamo atskiro surinkimo gyventojų aprūpinimo individualiais surinkimo konteneriais, mažėjančio susidarančių komunalinių atliekų kiekio Tauragės regione nėra visiškai įgyvendinti Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane nustatyti uždaviniai:

- sumažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekio – 2020 m. į regioninį sąvartyną buvo pašalinta 12 852 tonų atliekų, t. y. 40 proc. nuo visų susidariusių komunalinių atliekų (uždavinys – 35 proc.);
- iki 2020 m. pasiekti, kad būtų perdirbama ar kitaip panaudojama ne mažiau kaip 65 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį) – 2020 m. buvo perdirbta ar kitaip panaudojama 60 proc.

Atliekų tvarkymo planų būklė vertinama, ar pavyko įgyvendinti užsibrėžtus tikslus ir priemones. Labai gera – pasiekta 100 proc. planuojamo rezultato; gera – pasiekta 70–100 proc. planuojamo rezultato; patenkinama – 50–70 proc. planuojamo rezultato; bloga – pasiekta <50 proc. planuojamo rezultato.

Lentelė 25 Tauragės regiono komunalinių atliekų tvarkymo plano vertinimo kriterijai

Atliekų tvarkymo būdas	Vertinimo rodikliai	Laukiamas rezultatas	Rezultatas
Atliekų prevencija	Bendras komunalinių atliekų susidarymas, tonomis per metus	Mažėjimas arba stabilumas	Mažėjimas Nuo 45 000 t 2016 m. iki 31 000 t 2020 m.
	Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui, kilogramais per metus	Mažėjimas arba stabilumas	Mažėjimas Nuo 410 kg 2016 m. iki 310 kg 2020 m.
	Komunalinių atliekų susidarymas vienam namų ūkiui, kilogramais per metus	Mažėjimas arba stabilumas	Mažėjimas Nuo 890 kg 2016 m. iki 680 kg 2020 m.
Atliekų paruošimas perdirbti	Iš gyventojų ir juridinių asmenų (įmonių, įstaigų, organizacijų) atskirai surinktų ir paruoštų perdirbti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų kiekiai, tonomis per metus pagal atliekų kategorijas (popieriaus ir kartono, stiklo, plastikų, metalo atliekos)	Didėjimas	Didėjimas Nuo 3156 t 2016 m. iki 3549 t 2020 m.
	Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų kiekis, išrūšiuotas ir paruoštas perdirbti mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo linijoje arba regioniniuose apdorojimo įrenginyje, tonomis per metus	Didėjimas, stabilumas, vėliau mažėjimas	Mažėjimas Nuo 1032 t 2016 m. iki 732 t 2020 m.
	Atskirai surinktų buityje susidarančių elektros ir elektroninės įrangos atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas	Didėjimas Nuo 400 t 2016 m. iki 1266 t 2020 m.
	Atskirai surinktų biologinių atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas	Mažėjimas

Atliekų tvarkymo būdas	Vertinimo rodikliai	Laukiamas rezultatas	Rezultatas
			Nuo 5701 t 2016 m. iki 4 248 t 2020 m
	Bendras perdirbti surinktas ir paruoštas komunalinių atliekų kiekis, tonomis per metus, įskaitant ir biologinių atliekų kompostavimą, procentais nuo bendro susidarančių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas	Didėjimas, tačiau visiškai neatitinkantis VATP rodiklių ● Nuo 43 proc. 2016 m. iki 60 proc. 2020 m.
Atliekų naudojimas	Panaudotų energijai gauti komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas arba stabilumas, vėliau mažėjimas	Didėjimas ● 2020 m. buvo paruošta deginti 2246 t atliekų
Atliekų šalinimas	Pašalintų sąvartyne komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Ne daugiau nei 55 proc. 2016 m.	Neįgyvendinta ● Pašalinta 57 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio
		Ne daugiau nei 35 proc. 2020 m.	Neįgyvendinta ● Pašalinta 40 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio
	Pašalintų sąvartyne komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, tonomis per metus	Mažėjimas	Mažėjimas ● 2020 m. pašalinta 1149 t biologiškai skaidžių atliekų
	Pašalintų sąvartyne komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Mažėjimas	Mažėjimas ● 2020 m. pašalintos biologiškai skaidžios atliekos sudarė 9 proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio

Šaltinis: Konsultanto vertinimas pagal AAA duomenis, savivaldybių ir UAB „TRATC“ duomenys

Įvertinus Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane nustatytų uždavinių įgyvendinimą regione, esamą sukurtą infrastruktūrą ir numatytas naujas komunalinių atliekų tvarkymo užduotis, žemiau pateikiama Tauragės regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė.

Lentelė 26 Tauragės regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė

Stiprybės	Silpnybės
<ul style="list-style-type: none"> Visos po rūšiavimo likusios mišrios komunalinės atliekos šalinamos ES aplinkosauginius reikalavimus 	<ul style="list-style-type: none"> Esamas mokesčio už komunalinių atliekų tvarkymą dydis netenkina atliekų tvarkymo sistemos plėtros poreikių;

<p>atitinkančiame Tauragės regiono nepavojingų atliekų sąvartyne;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komunalinių atliekų tvarkymo paslauga prieinama ir teikiama visiems atliekų turėtojams; • Gyventojams sudarytos sąlygos pirminiam atliekų rūšiovimui: viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė vidutiniškai aptarnauja 417 gyventojų, apie 84 proc. individualių namų gyventojų aprūpinti individualiais rūšiovimo konteineriais, išdalyta 2088 vnt. kompostavimo priemonių namudiniam kompostavimui, atliekų ir antrinių žaliavų rūšiovimui, žaliųjų atliekų surinkimui, regione įrengtos 4 DASA ir kompostavimo aikštelės; • Pasirašytos sutartys su GIA dėl pakuočių atliekų surinkimo; • Savivaldybių bendradarbiavimas leidžia optimaliau vykdyti atliekų tvarkymo užduotis; • Komunalinės atliekos renkamos atskirais srautais, pvz., žaliosios, pakuočių atliekos, antrinės žaliavos, didelių gabaritų atliekos, per papildančias sistemas renkamos elektros ir elektroninės įrangos atliekos, buities pavojingos atliekos, padangos ir panašiai. 	<ul style="list-style-type: none"> • Esama apmokėjimo už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nustatymo tvarka neskatina atliekų turėtojų mažinti komunalinių atliekų susidarymo, daugiau atliekų rūšiuoti; • Regione nėra maisto atliekų apdorojimo įrenginių; • Nežiūrint sukurtos infrastruktūros, pasirašytos sutartys dėl papildančių sistemų atskirai surenkamų pakuočių, pakuočių atliekų ar antrinių žaliavų ir kitų atliekų kiekiai nedideli; • Nepakankamai greitai mažinamas į sąvartyną šalinamų atliekų kiekis – 2020 m. buvo šalinama apie 40 proc. susidariusių komunalinių atliekų; • Surenkamų antrinių žaliavų ir išrūšiuotų atliekų kokybė yra žema ir dažnai netinkama perdirbti ar pakartotinai panaudoti, o tai mažina perdirbamų atliekų kiekius; • Nevykdant gyventojų informuotumo tyrimų, nėra galimybės įvertinti visuomenės informavimo ir švietimo efektyvumą.
<p style="text-align: center;">Galimybės</p>	<p style="text-align: center;">Grėsmės</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Galimybė ES finansinės paramos 2021–2027 m. laikotarpiu finansuoti atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą Tauragės regione; • Galimybė įdiegti atskirą virtuvės maisto atliekų perdirbimo sistemą, kuri yra aukštesnės atliekų tvarkymo hierarchijos už atliekų deginimą; 	<ul style="list-style-type: none"> • Augant ekonomikai, galimai daugiau susidarys komunalinių atliekų; • DASA plėtrą miestuose stabdo žemės trūkumas; • Nesant perdirbimo technologijoms, tekstilės ir kitų atliekų (kombinuota pakuotė) atskiro surinkimo ir tvarkymo infrastruktūros, plėtra sunkiai įsivaizduojama;

• Galimybė plečiant DASA ir / ar atskirų atliekų (pvz., tekstilės atliekų) surinkimo tinklą, padidinti perdirbamų atliekų kiekius; • Galimybė tvarkyti VMA aplinkiniuose regionuose, turinčiuose VMA perdirbimo įrenginius; • Galimybė aktyvinti visuomenės informavimą ir švietimą; • Galimybė stiprinti atliekų prevencijos ir tvarkymo plano stebėseną, priimti sprendimus paremtus esamais duomenimis.	• Diegiant naują komunalinių atliekų infrastruktūrą, augs mišrių komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos; • Nesant MVA atliekų tvarkymo, nebus įgyvendinti Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo plano reikalavimai.

ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO STRATEGIJA

5. TAURAGĖS REGIONO ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO 2021–2027 METŲ PLANAS

Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas – tai regioniniu bendradarbiavimu grįstas žaliajo kurso bei valstybinės strategijos tikslų įgyvendinimo pagrindas. Regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo strategija atliepia darnaus vystymosi tikslus (angl. sustainable development goals (SDG)) (toliau – DVT), siekiant horizontalios ir sisteminės valstybės bei Tauragės regiono plėtros.

Tauragės regionas, įgyvendindamas Tauragės regiono atliekų ir tvarkymo 2021-2027 metų planą, prisidės prie žemiau išvardintų DVT įgyvendinimo. Priemonių plane prie kiekvieno tikslo nurodomi ir DTV, prie kurių pasiekimo Tauragės regionas prisideda įgyvendindamas šio Plano priemones.

Darnaus vystymosi tikslas	Darnaus vystymosi tikslas ir jį pasiekti padedančios Tauragės regiono atliekų ir tvarkymo 2021-2027 metų plano priemonės
	6 tikslas. Užtikrinti visiems vandens prieinamumą, darnų valdymą ir sanitariją. Regionie siekiama pagerinti vandens kokybę mažinant taršą, kuri susijusi su sąvartyno veikla.
	7 tikslas. Užtikrinti visiems galimybę naudotis prieinama, patikima, darnia ir modernia energija. Regionie siekiama naudoti vis daugiau tvarios energijos, vykdyti atsinaujinančią energiją gaminančių įrenginių plėtrą (plėtojama lokalių elektros gamybos įrenginių infrastruktūra).
	9 tikslas. Kurti atsparią infrastruktūrą, skatinti visa apimančią industrializaciją ir skatinti naujoves. Regionie siekiama modernizuoti atliekų surinkimo, tvarkymo, perdirbimo ir šalinimo infrastruktūrą, kuri atlieptų tvaraus vartojimo standartus.
	11 tikslas. Pasiiekti, kad miestai ir gyvenvietės taptų įtraukūs, saugūs, atsparūs ir darnūs. Regionie siekiama kurti darnią miestų aplinką atnaujinant atliekų surinkimo infrastruktūrą ir didinant sąmoningumą atliekų prevencijos klausimais.
	12 tikslas. Užtikrinti darnius vartojimo ir gamybos modelius. Regionie skatinama prioretizuoti daugkartinių gaminių vartojimą ir gamybą, taip pat daiktų pakartotinį naudojimą ir perdirbimą.
	13 tikslas. Imtis skubių kovos su klimato kaita ir jos poveikiu veiksmų. Regionie siekiama didinti aplinkosauginį sąmoningumą, vykdyti gyventojų švietimą klimato kaitos klausimais, informuojant apie jų veiksmų įtaką klimato kaitai.
	14 tikslas. Išsaugoti ir tausiai naudoti vandenynus, jūras ir jūrų išteklius darniam vystymuisi. Tauragės regione esančių vandens telkinių taršos prevencija didinant atliekų perdirbimą, mažinant šalinimą, kuris nekeltų pavojaus aplinkai.
	15 tikslas. Saugoti, atkurti ir skatinti darnų sausumos ekosistemų naudojimą, darniai valdyti miškus, kovoti su dykumėjimu, sustabdyti žemės būklės blogėjimą ir pakeisti šį procesą priešinga kryptimi bei sustabdyti biologinės įvairovės praradimą. Vandens ir sausumos ekosistemų išsaugojimas, skatinant tvarų vartojimą.
	17 tikslas. Stiprinti įgyvendinimo priemones ir atgaivinti pasaulinę darnaus vystymosi partnerystę. Planas rengiamas ir įgyvendinamas bendradarbiaujant savivaldybėms, regioniniam atliekų tvarkymo centriui ir kitiems sistemos dalyviams, taip užtikrinant darnų tikslų pasiekimą, gerinant atliekų tvarkymą ir prevenciją bendruomenėse.

5.1. Nacionaliniai atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai

Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas atliepia šiuos Nacionaliniame pažangos plane bei kituose valstybinės reikšmės dokumentuose nurodytus strateginius tikslus ir uždavinius susijusius su atliekų prevencija ir tvarkymu (pagrindinės nuostatų raktinės frazės paryškintos juodai):

Lentelė 27 Nacionaliniai atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai

Dokumentas	Dokumento punktas	Citata
2021–2030 metų nacionalinis pažangos planas	Uždavinys 1.4	Perorientuoti pramonę link klimatui neutralios ekonomikos.
	Uždavinys 6.8	Mažinti susidarantių atliekų kiekį ir efektyviai jas tvarkyti.
Valstybės pažangos strategija „Lietuva 2030“	Skyrius 6.9.2	Diegti pažangias, išteklius tausojančias ir aplinkos taršą bei klimato kaitą mažinančias technologijas ir gaminius pramonės, energetikos ir transporto sektoriuose.
Nacionalinė aplinkos apsaugos strategija	Tikslas 2	Mažinti susidarantių atliekų kiekį, užtikrinti žmonių sveikatai ir aplinkai saugų atliekų tvarkymą ir racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą, taip sumažinant gamtos, kitų išteklių naudojimą ir atliekų šalinimą sąvartynuose.
	3 aplinkos apsaugos politikos principas	Atsakomybės („teršėjas moka“). Bus siekiama, kad išlaidos ir atsakomybė dėl skurdinamos ir teršiamos aplinkos atkūrimo tektų ne visiems šalies piliečiams, o tiems, kurie gauna iš to naudos arba yra gamtos išteklių vartotojai, tai yra taršos šalinimo priemonių išlaidas turėtų padengti atitinkamas teršėjas, išskyrus atvejus, kai teršėjo neįmanoma nustatyti arba kai, remiantis ES ar nacionalinės teisės aktais, jis negali būti laikomas atsakingu už taršą arba jo negalima priversti padengti atkūrimo išlaidų.
	6 aplinkos apsaugos politikos principas	Geriausios praktiškai įgyvendinamos technologijos naudojimo. Visur, kur tik įmanoma, net ir tada, kai nustatyti limitai ar normos neviršijami, turi būti siekiama naudoti aplinkosaugos atžvilgiu pažangiausią, efektyviausią ir kartu praktiškai įgyvendinamą technologiją . <...> ypač gamtos išteklių naudojimo, atliekų tvarkymo, perdirbimo ir kitokio naudojimo srityse <...>.
	8 aplinkos apsaugos politikos principas	Bus siekiama, kad <...> susidariusios atliekos grąžinamos pakartotiniam naudojimui , perdirbimui ar kitokiam naudojimui (pavyzdžiui, energijos gamybai).
Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendiniai iki 2030	30	Siekiant įgyvendinti strateginį atliekų tvarkymo tikslą – mažinti susidarantių atliekų kiekį ir užtikrinti žmonių sveikatai ir aplinkai saugų atliekų tvarkymą, skatinti perėjimą prie žiedinės ekonomikos modelio .
Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.	Uždavinys 6.3.	Iki 2030 metų pagerinti vandens kokybę, mažinant taršą, naikinant sąvartynus ir kuo labiau sumažinant pavojingų chemikalų ir medžiagų išskyrimą, per pusę sumažinant nevalytų nuotekų kiekį ir labai padidinant atliekų perdirbimą ir saugų pakartotinį naudojimą pasauliniu mastu.
	Uždavinys 11.6.	Iki 2030 metų sumažinti vienam gyventojui tenkantį neigiamą miestų poveikį aplinkai, ypatingą dėmesį skiriant oro kokybei bei komunalinių ir kitų atliekų tvarkymui .
	Uždavinys 12.3	Iki 2030 metų per pusę sumažinti vienam gyventojui tenkantį pasaulinį maisto švaistymą mažmeniniu ir vartotojų lygiu, taip pat sumažinti

maisto nuostolius gamybos ir tiekimo grandinėse, įskaitant nuostolius po derliaus nuėmimo.

VAPTP numatyti atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2027 m. pagal atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą, aktualūs planuojant Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo priemones:

Lentelė 28 VAPTP uždaviniai

Tikslai	Uždaviniai
	<p>Atliekų prevencija</p> <p>253.1.1.1. skatinti vartotojus rinktis daugkartinius gaminius, produktus pakartotinai naudoti, remonto ir (ar) taisymo paslaugas; 253.1.1.2. užtikrinti šiukšlinimo prevenciją, tvarkyti šiukšles; 253.1.1.3. užtikrinti maisto švaistymo prevenciją, skatinti maisto atliekų prevenciją.</p>
	<p>Paruošimas naudoti pakartotinai, prieš tai atskyrus produktus ar jų sudedamąsias dalis, netinkamus naudoti pakartotinai</p> <p>253.2.1. atskirti susidarymo šaltinyje atliekas, kurias būtų galima paruošti naudoti pakartotinai arba perdirbti: 253.2.1.1. didinti gyventojų aplinkosauginį sąmoningumą ir atsakomybę rūšiuojant atliekas; 253.2.1.2. gerinti atliekų rūšiavimo priemonių ir infrastruktūros prieinamumą.</p>
	<p>Atskirtų pakartotinai naudoti daiktų atnaujinimas, remontas, pakartotinis daiktų naudojimas</p> <p>253.3.1. skatinti paruošti atliekas naudoti pakartotinai: 253.3.1.1. tikrinant, valant ar taisant atliekomis tapusius produktus ar jų sudedamąsias dalis paruošti taip, kad jie vėl būtų tinkami naudoti be pradinio apdirbimo.</p>
	<p>Atliekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti, perdirbti, panaudojant jas kaip žaliavas</p> <p>253.4.1. naudoti atliekas tos pačios arba kitos paskirties produktams ar medžiagoms gaminti: 253.4.1.1. skatinti paruošti atliekas perdirbti ir jas perdirbti; 253.4.1.2. skatinti naudoti antrines žaliavas.</p>
	<p>Kitoks atliekų naudojimas</p> <p>253.5.1. skatinti perdirbti atliekas ir taip mažinti atliekų poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai, sąvartynuose šalinamų atliekų kieki: 253.5.1.1. užtikrinti, kad energijai gauti būtų naudojamos nebetinkamos perdirbti ar pakartotinai naudoti energinę vertę turinčios atliekos.</p>
	<p>Atliekų šalinimas</p> <p>253.6.1. atliekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti, vėliau – perdirbti ar kitaip panaudoti, šalinti nekeliant pavojaus visuomenės sveikatai ir aplinkai: 253.6.1.1. užtikrinti, kad saugiai būtų šalinamos asbesto atliekos.</p>

Pagrindinės VAPTP nustatytos užduotys, susijusios su atliekų tvarkymu, šalinimu ir perdirbimu, lydimos konkrečių įgyvendinimo terminų ir kiekybiškai išreikštų siektinų reikšmių⁵:

⁵ Užduotims keliamas įgyvendinimo terminas ir/ar kiekybiškai išreikštas rezultato rodiklis.

5.2. Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai, uždaviniai ir priemonės

Pav. 19 Valstybinis ilgalaikis atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslas

Tauragės regionas aktyviai siekia prisitaikyti prie klimato kaitos bei norintis užtikrinti nepriklausomybę nuo brangstančių energetinių resursų, įgyvendina Tauragės + funkcinės zonos strategiją. Regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo strategija atliepia esminius šios strategijos siekius - ilgalaikio tvarumo ir energetinio efektyvumo ir nepriklausomumo užtikrinančius sprendinių diegimo, bei gyventojų sąmoningumo ugdymo.

Pav. 20 Tauragės regiono ilgalaikis atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslas

Siekiant ilgalaikio tikslo įgyvendinimo, vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetais ir siekiant įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo uždutis, nustatomi šie viso Tauragės regiono vystymosi siekj užtikrinantys tikslai:

Pav. 21 Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai

Kiekvienam Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslui numatyti uždaviniai, kurie leis kryptingai įgyvendinti ir pasiekti vertinimo kriterijus.

Pav. 22 Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslų uždaviniai.

Pirmasis tikslas skirtas atliekų prevencijos skatinimui – tai planuojama įgyvendinti keičiant gyventojų vartojimo įpročius, kurie skatintų vartotojus rinktis daugkartinius gaminius, remontuoti ar taisyti gaminius ir vartoti juos pakartotinai, taip pat bendradarbiauti siekiant šiukšlinimo prevencijos, bei surenkant ir tvarkant šiukšles.

Antrasis tikslas orientuotas į atliekų atskyrimą dar susidarymo vietoje – šiam tikslui pasiekti keliami gyventojų aplinkosauginio sąmoningumo atliekų rūšiavimo priemonių ir infrastruktūros prieinamumo didinimo uždaviniai.

Trečiasis tikslas – daiktų panaudojimas, atliekų paruošimas naudoti tos pačios arba kitos paskirties produktams ar medžiagoms gaminti. Šiam tikslui pasiekti keliami pagrindiniai uždaviniai atliekų paruošimas tikrinant, valant ar taisant produktus tam, kad jie būtų tinkami naudoti pakartotinai be pradinio apdirbimo. Nebenaudojamus daiktus galima „atgaivinti“ ir panaudoti juos pakeitus jų pagrindinę paskirtį arba tiesiog šiek tiek atnaujinus. Taip pat siekiama paruošti atliekas naudoti tos pačios ar kitos paskirties produktams ar medžiagoms gaminti sukuriant atliekų perdirbimo galimybes ir atsinaujinančios energijos pajėgumus.

Ketvirtasis tikslas – užtikrinti pavojaus visuomenės sveikatai ir aplinkai nekeliančio atliekų šalinimo galimybes tais atvejais, kai atliekos negali būti ar jas netikslinga perdirbti ar panaudoti pakartotinai.

Prielaidos, kuriomis remiantis planuojamos priemonės tikslams ir uždaviniams pasiekti:

- VAPTP užduotys vykdomos regioniniu principu pasitelkiant ir teikiant prioritetą sukurtai ir vystomai regioninei komunalinių atliekų tvarkymo sistemai.

Toliau lentelėje pateikiamos kiekvienam iškeltam tikslui ir uždaviniui pasiekti padėsiančios priemonės, pateikiamas pagrindimas ir trumpas jų aprašymas.

I. ATLIEKŲ
PREVENCIJOS
SKATINIMAS

Komunalinių atliekų, tenkančių vienam gyventojui, kiekis (kg/m.), palyginti su ES vidurkiu, proc.

2021 M.	2027 M.
<100%	<100%

1.1. Siekti mažinti atliekų susidarymą skatinant vartotojus rinktis daugkartinius gaminius, naudoti produktus pakartotinai, remonto ir (ar) taisymo paslaugas

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
1.1.1	Maisto švaistymo prevencijos ir maisto atliekų prevencijos skaitinimas	2023–2027	Savivaldybės		Savivaldybės biudžeto lėšos	

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Jungtinių Tautų darnaus vystymosi 12.3 tikslu, siekiama iki 2030 m. 50 proc. sumažinti maisto atliekas vienam gyventojui mažmeninės prekybos ir vartotojų lygiu, mažinti maisto nuostolius visoje maisto gamybos ir tiekimo grandinėje. Savivaldybėms siekiant prisidėti prie šio tikslo įgyvendinimo, planuojama vykdyti taupaus maisto vartojimo iniciatyvas savivaldybių bendrojo lavinimo mokyklų valgyklose, kuriose bus pereinama prie „švediško stalo“ principu grįsto maitinimo bei įgyvendinant priemonės, susijusias su maisto švaistymo mažinimu ir maisto atliekų prevencija.

1.1.2	Viešinio kampanijų organizavimas ir vykdymas, skatinant	2023–2027	TRATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės	75	Europos Sąjungos parama, vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už atliekų	€
-------	---	-----------	---	----	---	---

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
	rinkti daugkartinius gaminius ir pakartotinai naudoti daiktus				surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Savivaldybių ir atliekų surinkimo įmonių viešinimo ir informavimo vykdoma veikla, kuri skirta savivaldybių gyventojams rinkti daugkartinius gaminius, pakartotinai naudoti daiktus ir kita su atliekų prevencija susijusi švietėjiška veikla. Tauragės regionas planuoja vykdyti vieningą viešinimo veiklą bendradarbiaujant TRATC ir regiono savivaldybėms kartu, kiekvienais metais planuojama organizuoti apvalaus stalo diskusijas aptariant galimas ateinančių metų viešinimo veiklas. Taip pat siekiant kryptingos ir tikslios viešinimo naudos, bus parengiama viešinimo strategija atliekų prevencijos ir tinkamo tvarkymo namų ūkiuose skatinimui, kurioje bus numatomos viešinimo kampanijos, jų įgyvendinimo terminai, rezultatai, vykdytojai, lėšos ir finansavimo šaltiniai. Rengiamoje strategijoje dėl atliekų prevencijos ir tinkamo tvarkymo namų ūkiuose skatinimo turi būti įtrauktos ir šios priemonės: 1.2.1; 2.1.1; 3.1.2.

1.2. Užtikrinti šiukšlinimo prevenciją, tvarkyti šiukšles

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
1.2.1	Šiukšlių surinkimo ir sutvarkymo (tame tarpe akcijų) organizavimas	2023–2027	TRATC, Savivaldybės	25	TRATC, Savivaldybių biudžetų lėšos	

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Pavasarinės ir rudeninės švarinimosi akcijos taip pat aptinkamų šiukšlynų užmiesčiuose, parkuose, pamiškėse, paupiuose ir kitose vietose sutvarkymas yra svarbi viso regiono tvarkos palaikymo dalis. Regionas siekia būti žalias ir tvarus, todėl svarbu ne tik sutvarkyti aptinkamus šiukšlynus, tačiau ir vykdyti prevenciją, kontrolę, jog jų kiekvienais metais susidarytų vis mažiau.

Šiukšlių rinkimo akcijos skatina gyventojus pasirūpinti aplinkos tvarkymusi ir surinkti šiukšles, jas išrūšiuoti bei priduoti. Akcijos atlieka kilnią misiją ir atkreipia visuomenės dėmesį į aplinkos tvarkymosi svarbą, tuo pačiu sutvarkoma aplinka, aptinkami nedideli šiukšlynai, kurie akcijos metu panaikinami ir sutvarkomi. Akcijos pagrįstos gyventojų, savivaldybių, TRATC, įstaigų ir organizacijų bendradarbiavimu. Šiukšlių rinkimas daugiausiai vykdomas užmiesčiuose, parkuose, pamiškėse, paupiuose ir kitose vietose.

TRATC atsakingas už šiukšlių rinkimo akcijų viešinimą bei koordinavimą, o savivaldybės – už šių akcijų veiklų organizavimą ir įgyvendinimą.

1.2.2	Antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklo viešose	2023–2027	Savivaldybės		Savivaldybių biudžetų lėšos	€
-------	---	-----------	--------------	--	-----------------------------	---

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
	vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse) plėtra					
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
<p>Siekiant sistemingo atliekų turėtojų – gyventojų sąmoningumo. Atliekų rūšiavimas turi tapti kasdienybe ne tik namuose, bet ir viešosios erdvėse. Viena opiausių problemų, su kuria susiduriama, tai per mažas išrūšiuotų atliekų kiekis, todėl rūšiuojamojo surinkimo šiukšliadėžių diegimas viešosiose erdvėse, paskatintų gyventojus sistemingai prisidėti prie VAPTP tikslų ir uždavinių įgyvendinimo.</p> <p>Savivaldybės nusimatyti rūšiuojamojo surinkimo šiukšliadėžių kiekius įsivertinusios prioritetinių viešųjų vietų skaičių. Svarbu pasipildyti savivaldybių tvarkas, kad ruošiant projektus, atnaujinant, rekonstruojant, plėtojant viešąsias erdves, pagal poreikį būtų įrengtos antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonės.</p>						
1.2.3	Viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklo plėtojimas savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose	2022–2027	Savivaldybės		Savivaldybių biudžetų lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
<p>Viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklo plėtra savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose prisideda prie atliekų prevencijos uždavinių įgyvendinimo, siekiant mažinti vienkartinį plastikinių pakuočių vartojimą. Šios geriamojo vandens stotelės prisideda prie gyventojų auklėjimo ir įgūdžių stiprinimo, gerosios patirties dalijimusi</p> <p>Savivaldybės nusimatyti įrengti geriamojo vandens stoteles įsivertinusios prioritetines viešąsias vietas. Svarbu pasipildyti savivaldybių tvarkas, kad ruošiant projektus, atnaujinant, rekonstruojant, plėtojant viešąsias erdves, pagal poreikį būtų įrengtos geriamojo vandens stotelės.</p>						
1.2.4.	Padangų atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymas	2022-2027	Savivaldybės		Savivaldybių biudžetų ir kitos lėšos (SP lėšos)	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
<p>Siekiant vykdyti šiukšlių tvarkymą, užtikrinamas susidariusių padangų atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma ar kuris neegzistuoja, sutvarkymas. Kiekviena Tauragės regiono savivaldybė užtikrins šių padangų atliekų sutvarkymą atsižvelgiant į susidariusį poreikį.</p>						

**II. ATLIEKŲ ATSKIRIMAS
SUSIDARYMO
ŠALTINYJE, SIEKIANT
PARUOŠTI
PAKARTOTINAI
NAUDOTI ARBA
PERDIRBTI**

2.1. Didinti gyventojų aplinkosauginį sąmoningumą ir atsakomybę atliekų rūšiavimo srityje

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
2.1.1	Viešinio atliekų surinkimą vykdydamas, kampanijų skatinant rūšiuojamąjį atliekų surinkimą	2023–2027	TRATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės	50	Europos Sąjungos parama, vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą, GIA lėšos ir kitos lėšos	

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

TRATC, savivaldybių, GIA, atliekų surinkimo įmonių viešinio ir informavimo vykdoma veikla, kuri skirta savivaldybių gyventojams skatinant atliekų rūšiuojamąjį surinkimą bei kompostavimą vietoje.

Šioje priemonėje planuojamos viešinio iniciatyvos su savivaldybėmis, TRATC ir GIA. Taip pat vykdomos iniciatyvos su bendruomenėmis, mokyklomis, siekiant skatinti atliekų rūšiuojamąjį surinkimą. Numatomos viešinio iniciatyvos bus įtrauktos į planuojamą rengti strategiją, numatytą 1.1.2. priemonėje.

2.2. Didinti atliekų rūšiavimo priemonių ir infrastruktūros prieinamumą

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
2.2.1	Antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių (konteinerių prieinamumo) plėtra	2023–2027	TRATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės		GIA ir kitos lėšos	€

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Vadovaujantis atliekų tvarkymo hierarchija, prioritetas teikiamas komunalinių atliekų perdirbimui, todėl pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo tikslas – atskirti kuo daugiau atliekų į atskirus srautus, išplečiant ir palaikant antrinių žaliavų pirminį rūšiavimą. Tokios žaliavos yra geresnės kokybės ir tinkamesnės perdirbimui, negu išskirtos iš mišrių komunalinių atliekų srauto rūšiavimo linijos pagalba. Antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo konteinerių prieinamumo poreikio patenkinimas yra užtikrinamas paslaugų teikėju, su kuriais pasirašytos sutartys dėl antrinių žaliavų surinkimo.

TRATC yra sudaręs sutartis su antrinių žaliavų (tame tarpe pakuočių) surinkėjais, kurie aprūpina atliekų turėtojus rūšiavimo konteineriais. Siekiant įgyvendinti priemonę, 2023–2027 m. laikotarpiu planuojama naujai išdalinti / įrengti apie 2745 rūšiavimo konteinerių (bendrojo ir individualaus naudojimo). Antrinių žaliavų surinkimo konteinerių poreikis kiekvienais metais peržiūrimas. Detalesnė informacija pateikta 6 skyriuje.

2.2.2	Didelių atliekų surinkimo aikštelių tinklo plėtra regiono savivaldybėse ⁶	2023–2027	TRATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės	2100	Europos Sąjungos parama, vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€
-------	--	-----------	---	------	--	---

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Siekiant užtikrinti VAPTP esančių užduočių, susijusių su DASA tinklo plėtra įvykdymą, planuojama plėsti didelių atliekų surinkimo aikštelių tinklą. Tauragės regione planuojama įrengti tris naujas DASA ten, kur gyventojų koncentracija gyvenvietėse yra didžiausia. Taip siekiama užtikrinti optimaliausią šių aikštelių poreikio patenkinimą bei sukuriant didžiausią naudą savivaldybių gyventojams:

1 DASA Tauragės rajono savivaldybėje (Skaudivilė);

1 DASA Jurbarko rajono savivaldybėje (Veliuona);

1 DASA Šilalės rajono savivaldybėje (Kvėdarna).

DASA aikštelės įrengiamos iš Europos Sąjungos paramos projektuojamos ir įrengiamos pagal atitinkamos priemonės finansavimo sąlygų aprašą.

⁶ Tauragės regiono didelių atliekų ir žaliųjų atliekų surinkimo aikštelių plėtra ir jų eksploatacija vykdoma savivaldybių pagrindu, t. y. savivaldybės teritorijoje esančioje DASA priimami tik tos savivaldybės fizinių asmenų pristatyti daiktai.

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Nr.	Priemonė	Ivykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
2.2.3	Kompostavimo vietoje infrastruktūros plėtra, buityje susidarančioms biologiškai skaidžioms atliekoms kompostuoti	2023–2027	TRATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės	450	Europos Sąjungos parama, vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Siekiant įgyvendinti atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekio užduotis, numatytas VAPTP, planuojama plėtoti kompostavimo šių atliekų susidarymo vietose priemonę, regioniniu principu perkant ir aprūpinant gyventojus (ypač urbanizuotose vietovėse) kompostavimo dėžėmis, kurios būtų lengvai surenkamos ir patvarios, jose užtikrinamas oro judėjimas, svarbus optimaliam biologiniam atliekų skaidymuisi. Sutvarkius bioskaidžias atliekas vietoje, išvengiama sukuriama ŠESD išmetimų susijusių su atliekų transportavimu į tvarkymo vietas.						
2.2.4	Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių plėtra ⁷	2023–2027	TRATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės	2100	Europos Sąjungos parama, vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Visose aikštelėse žaliosios atliekos priimamos iš gyventojų ir įmonių. Gyvenvietėse dažnai susiduriama su problema, jog gyventojai visų susidariusių žaliųjų atliekų neturi galimybės kompostuoti vietoje, todėl ŽAKA tinklo plėtra, padėtų gyventojams tinkamai atsikratyti žaliosiomis atliekomis, kurių jiems nėra galimybės sutvarkyti vietoje. Numatoma įrengti ar praplėsti 3 ŽAKA aikšteles: 1 ŽAKA aikštelės įrengimas ar plėtojimas Tauragės rajono savivaldybėje; 1 ŽAKA aikštelės įrengimas ar plėtojimas Jurbarko rajono savivaldybėje; 1 ŽAKA aikštelės įrengimas ar plėtojimas Šilalės rajono savivaldybėje.						
2.2.5	Buityje susidarančios tekstilės atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra	2023–2025	Savivaldybės	76	Europos Sąjungos parama, vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€

⁷ Tauragės regiono didelių atliekų ir žaliųjų atliekų surinkimo aikštelių plėtra ir jų eksploatacija vykdoma savivaldybių pagrindu, t. y. savivaldybės teritorijoje esančioje ŽAKA priimamos tik tos savivaldybės fizinių ar juridinių asmenų pristatytos žaliosios atliekos.

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Siekiant įgyvendinti atliekų rūšiuojamojo surinkimo užduotis, numatytas VAPTP, t. y. iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis butyje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis, Tauragės regiono savivaldybės nusimato tekstilės atliekų konteinerių plėtrą. Remiantis atliekų morfologinių tyrimų duomenimis, tekstilės atliekų dalis mišriame komunalinių atliekų sraute didėja (2020 m. 1 gyventojui teko 21 kg tekstilės atliekų iš bendro mišrių komunalinių atliekų srauto), todėl regione siekiama tolygios tekstilės konteinerių plėtros ir numatoma, jog vienas tekstilės konteineris teks ~500 gyventojų. Detalesnė informacija pateikta 6 skyriuje.						
2.2.6	Bioskaidžių (tame tarpe (virtuvės)) rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra	2023–2027	TRATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės	143,8	Europos Sąjungos parama, vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Siekiant didinti bioskaidžių (tame tarpe maisto (virtuvės)) atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, planuojama įsigyti atliekų dėžutes daugiabučių namų gyventojams urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000. Taip pat plečiamas bioskaidžių atliekų surinkimo konteinerių skaičius.						
2.2.7	Savivaldybių Atliekų tvarkymo taisyklių atnaujinimas ir kitų savivaldybės dokumentų susijusių su įmokomis už atliekų tvarkymą savivaldybėje atnaujinimas atsižvelgiant į naujus teisės aktų reikalavimus	2023–2027	Savivaldybės	-	-	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Atsižvelgiant į AM planuojamas teisės aktų pataisas dėl Minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kokybės reikalavimų ir kitų teisės aktų reikalavimų keitimo.						

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
<p>Atsižvelgiant į AM planuojamas teisės aktų pataisas, numatančias, kad gyventojams, kompostuojantiems namų ūkiuose susidarancias biologines atliekas, būtų skaičiuojamas mažesnis mokestis už atliekų tvarkymą, savivaldybėse turi būti įvertinama galimybė taikyti šią lengvatą ir esant poreikiui papildyti savivaldybės tvarkas.</p>						
2.2.8	<p>Sutarčių sudarymas su Tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, šiukšlių išrinkimo, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo, bei sutarčių sudarymas su drėgnųjų servetėlių ir (ar) oro balionėlių gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl drėgnųjų servetėlių ir (ar) oro balionėlių šiukšlių išrinkimo, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo</p>	2024-2027	Savivaldybės			
<p>Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas</p>						

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
<p>Savivaldybės, kiekvienais kalendoriniais metais iki vasario 1 dienos turės sudaryti sutartis su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis dėl tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais drėgnųjų servetėlių ir (ar) oro balionėlių šiukšlių išrinkimo, vykdomo savivaldybės ar jos vardu, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo. Įgyvendinant šią priemonę bus siekiama mažinti gaminių ir pakuočių atliekų neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai. Vadovaujantis Atliekų tvarkymo įstatymo nuostatomis, gamintojo atsakomybės principas nuo 2023 m. bus taikomas tabako gaminių plastikiniams filtrams, nuo 2024 m. – vienkartinėms plastikinėms drėgnosioms servetėlėms, oro balionėliams.</p>						
2.2.9	<p>Sutarčių sudarymas su Tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, atliekų, išmestų į viešas surinkimo sistemas, surinkimo savivaldybės organizuojamoje komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje, vežimo ir apdorojimo finansavimo</p>	2024-2027	Savivaldybės			
<p>Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas</p>						
<p>Nuo 2024 m. papildomai nustatyta pareiga gamintojams ir importuotojams, jų įsteigtomis organizacijomis padengti išlaidas, susijusias su tabako gaminių su filtrais, vienkartinių plastikinių drėgnųjų servetėlių ir oro balionėlių gaminių šiukšlių, randamų aplinkoje, ir atliekų, išmestų į viešas surinkimo sistemas, sutvarkymu.</p>						

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
Savivaldybės, kiekvienais kalendoriniais metais iki vasario 1 dienos turės sudaryti sutartis su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis dėl tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiiais drėgnųjų servetėlių ir (ar) oro balionėlių šiukšlių išrinkimo, vykdomo savivaldybės ar jos vardu, išmestų į viešas surinkimo sistemas, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo.						
2.2.10	Užtikrinti saugų atliekų surinkimo ir sutvarkymo organizavimą savivaldybėse	2022-2027	Savivaldybės		Savivaldybės biudžeto lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Savivaldybės siekia padėti gyventojams, kurie, ardant asbestinius stogus, pastatų konstrukcijas ir kitus gaminius, kurių sudėtyje yra asbesto, susiduria su šių atliekų sutvarkymo iššūkiais, todėl kelis kartus per metus suorganizuoja nemokamą asbesto turinčių atliekų surinkimą gyventojams patogiose vietose.						
2.2.11	Savivaldybių ir TRATC bendradarbiavimas įvertinant rinkliavos nuolaidų galimybes gyventojams ir su tuo susijusias kontrolės priemones	2023-2027	TRATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės			
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Siekiami glaudesnio bendradarbiavimo tarp TRATC ir savivaldybių, apsvarstant nuolaidų ir kontrolės priemonių galimybes. Tauragės regiono gyventojai yra skatinami kompostuoti bioskaidžias atliekas savo namų valdose. Daliai gyventojų yra išdalintos kompostavimo dėžės, o kita dalis - kompostuoja savadarbėse dėžėse. Siūloma peržiūrėti rinkliavos nuostatas ir įvertinti galimybes suteikti nuolaidas gyventojams, kurie kompostuoja savo valdose, o savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklėse numatyti kontrolės priemones, kurias įgyvendintų TRATC ir savivaldybės.						

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

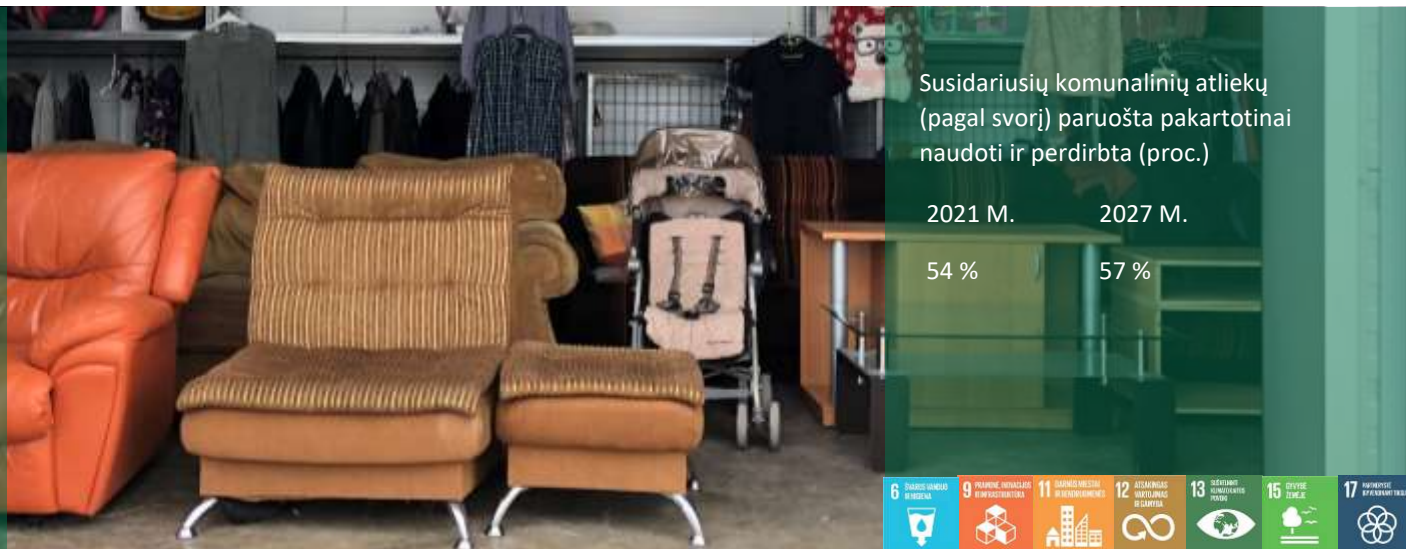
Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

III. DAIKTŲ PANAUDOJIMAS, ATLIEKŲ PARUOŠIMAS NAUDOTI TOS PAČIOS ARBA KITOS PASKIRTIES PRODUKTAMS AR MEDŽIAGOMS GAMINTI

Susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) paruošta pakartotinai naudoti ir perdirbta (proc.)

2021 M.	2027 M.
54 %	57 %

3.1. Tikrinant, valant ar taisant atliekomis tapusius produktus ar jų sudedamąsias dalis paruošti taip, kad jie būtų vėl tinkami naudoti be pradinio apdirbimo

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
3.1.1	Dalijimosi daiktais stotelių tinklo plėtra naujai įrengiamose savivaldybių didelių atliekų surinkimo aikštelėse ir jų eksploatacija	2023–2027	TRATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės	210	Europos Sąjungos parama, vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Didelių atliekų surinkimo aikštelėse iš gyventojų priimamos ne tik stambios atliekos (baldai, tekstilės gaminiai, buitinė technika, lengvųjų automobilių padangos), bet jose taip pat vykdoma daiktų dalijimosi stotelių plėtra. Šios stotelės, tai erdvė tiems, kurie nenori teršti aplinkos nereikalingais, tačiau vis dar geros būklės daiktais ir tiems, kurie suteiks daiktams antrus namus. Dalijimosi stotelėse daiktai renkami remiantis vienu svarbiausių kriterijų – tinkamumu naudoti, t. y, daiktai

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
neturi būti prastos ir nepataisomos kokybės. Baldai, rakandai ar kiti nereikalingi daiktai gali turėti smulkių defektų, bet tai neturėtų kliudyti jais naudotis arba nebrangiai pataisyti. Sukūrus Tauragės regione dalijimosi daiktais infrastruktūrą – stoteles, populiarėja pakartotinio atliekų panaudojimo tendencija, keičiasi gyventojų vartojimo įpročiai ir kultūra, todėl labai svarbu jas ne tik įkurti, tačiau palaikyti ir esamas.						
3.1.2	Dirbtuvių organizavimas	2023–2027	TRATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės	50	Europos Sąjungos parama, vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Šiltuoju metu laiku planuojama organizuoti dirbtuves kiekvienos savivaldybės DASA aikštelėse veikiančiose dalijimosi daiktais stotelėse. Organizuojant dirbtuves tos savivaldybės gyventojai galės atvykti ir meistrauti, kurti, praleisti laiką ir sužinoti apie tvaresnį daiktų naudojimą. Ši priemonė ne tik prisidės prie senų, nenaudojamų daiktų atnaujinimo, sutaisymo, prikėlimo antram gyvenimui, bet ir pagrindinėje dirbtuvių vietoje – sąvartyno teritorijoje įrengtame edukacijos centre, bus organizuojami švietėjiški renginiai apie vartotojiškumo mažinimą, klimato kaitą, ekologiją. Būtina pasirengti veiksmų planą numatant priemones įveiklinti dalijimosi stoteles šiltuoju metu laiku. Veiksmų plano rengimas turi būti įtrauktas į 1.1.2 priemonės strategijos rengimą.

3.2. Sukurti atliekų paruošimo perdirbti ir jų perdirbimo galimybes

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
3.2.1	Biologinių atliekų apdorojimo aikštelės, esančios Tauragės regioniniame sąvartyne, modernizavimas ir plėtra	2023–2027	TRATC	1000	Europos Sąjungos parama, vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Siekiant sumažinti stabilato kiekį, kuris naudojamas sąvartyno atliekų sluoksniams perpilti ir uždengti, taip pat norint pagerinti gaminamo komposto kokybę, planuojama modernizuoti biologinių atliekų apdorojimo aikštelę, kurioje bus pastatyta stoginė bei įsigyta technika biologinių atliekų apdorojimui.

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
3.2.2	Infrastruktūros plėtra maisto ir virtuvės (įskaitant žaliųjų) (MVA) atliekų apdorojime	2023–2027	TRATC	2500	Europos Sąjungos parama, vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Siekiant įgyventinti VAPTP numatytus uždavinius iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, būtina plėsti maisto ir virtuvės (įskaitant žaliųjų) (MVA) atliekų tvarkymo infrastruktūrą. Regione planuojama maisto ir virtuvės (įskaitant žaliųjų) (MVA) atliekų apdorojimo įrenginių su pastatais ir įrengimais statyba.						
3.2.3	Rūšiavimo linijos modernizavimas	2023-2027	TRATC	2000	Europos Sąjungos parama, vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Planuojamas rūšiavimo linijos modernizavimas: maišelių draskytuvai, stoginė, presavimo įrenginys, konteineriai. Taip pat pastatyti pastatą, kuris apsaugotų nuo kritulių ir vėjo, kad neišnešiotų atliekų.						
3.2.4	Stambiagabaričių ir statybinių atliekų perdirbimo ir rūšiavimo bei paruošimo pakartotinai naudoti infrastruktūros plėtra	2025-2027	TRATC	1000	Europos Sąjungos parama, vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Siekiant įgyvendinti perdirbimo ir antrinio panaudojimo numatytus uždavinius VAPTP, statybinių atliekų tvarkymo sistema turi būti organizuota taip, kad mažiausiai 70 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) nepavojingųjų statybinių atliekų, būtų atskirai išrūšiuota pagal medžiagas, paruošta naudoti pakartotinai, perdirbta ir kitaip panaudota. Turi būti užtikrintas patogus šių atliekų surinkimas ir iš gyventojų, plečiant didelių atliekų surinkimo aikštelių skaičių, o siekiant gerensių šių atliekų perdirbimo ir panaudojimo rodiklių, planuojama stambiagabaričių ir statybinių atliekų perdirbimo ir rūšiavimo bei paruošimo pakartotinai infrastruktūros plėtra, kurios metu bus įrengta aikštelė su stogine, įsigytas paruoštų medžiagų, skirtų tolimesniam perdirbimui ar energijai išgauti, presavimo įrenginys, ekskavatorius-manipulatorius, konteineriai skirti stambiagabaričių atliekų rūšiavimui, putplasčio apdorojimo sistema ir kt.						
3.2.5	Žaliųjų atliekų apdorojimo infrastruktūros plėtra	2023-2027	TRATC	600	Europos Sąjungos parama, vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už atliekų	€

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
					surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Siekiant įgyvendinti numatytus žaliųjų atliekų surinkimo ir apdorojimo uždavinius VAPTP, planuojama išplėsti esamas ŽAKA, t. y. įsigyti įrangą žaliųjų atliekų apdorojimui: krautuvas, automobilinės svarstyklės, šakų ir medienos smulkinimo įrenginys, komposto pakavimo įrenginys.

3.2.6	Esamų DASA infrastruktūros plėtra siekiant aikštelėse surenkamų atliekų perdirbimo ar paruošimo pakartotinai naudoti	2023-2027	TRATC	250	Europos Sąjungos parama, vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€
-------	--	-----------	-------	-----	--	---

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Siekiant didinti perdirbimo ir panaudojimo uždavinių kylančių iš VATPT įgyvendinimo, taip pat geresnės apskaitos ir kontrolės, planuojama išplėsti esamas DASA aikšteles, kuriose planuojam įrengti ašines svarstyklės, įsigyti plastiko smulkinimo įrenginius, sunkvežimį aikštelių aptarnavimui ir kt.

3.3. Sukurti atsinaujinančios energijos pajėgumus siekiant sumažinti energetinę priklausomybę ir didinti efektyvumą

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
3.3.1	Atsinaujinančių energetinių resursų poreikio patenkinimas, įrengiant lokalius elektros energijos gamybos įrenginius	2023–2027	TRATC	80	Europos Sąjungos parama, vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
Atsinaujinančių energetinių resursų poreikio patenkinimo, įrengiant lokalius elektros energijos gamybos įrenginius, siekiant padidinti atsinaujinančių išteklių naudojimą ir veiklos sąnaudų mažinimą.						

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

IV. ATLIEKŲ ŠALINIMO GALIMYBĖS UŽTIKRINIMAS

Sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų dalis, proc.

2021 M.	2027 M.
35 %	8 %

4.1. Šalinti nekeltant pavojaus visuomenės sveikatai ir aplinkai atliekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti, o vėliau – perdirbti ar kitaip panaudoti nekeltant pavojaus visuomenės sveikatai ir aplinkai

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
4.1.1	Filtrato valymo įrenginių rekonstrukcija/modernizavimas	2023–2027	TRATC	200	Europos Sąjungos parama, vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	€

Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
Tauragės regione Kaupių sąvartyne nevalytas filtrate amonio koncentracija viršija 1000 mg/l, o chloridų – 200-2000 mg/l. Atvirkštinis osmoso įrenginys išvalo tik apie 50 % filtrato, o jo eksploataavimo išlaidos yra didelės. Nepaisant atvirkštinio osmoso valymo, amoniakinio azoto kiekis kartais viršija leistinas išleidimo ribas. Siekiant užtikrinti aplinkosauginių reikalavimų laikymosi bus rekonstruoti / modernizuoti filtrato valymo įrenginiai.						
4.1.2	Sąvartynų ir šalinamų atliekų monitoringo vykdymas	2023–2027	TRATC	150	Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšos ir kitos lėšos	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Siekiant tinkamos, galiojančius teisės aktus atitinkančios, bei aplinką tausojančios regioninio sąvartyno veiklos, ypatingas dėmesys turi būti skiriamas aplinkos monitoringu vadovaujantis aplinkos monitoringo programa, taip pat turi būti vertinamas uždarytų sąvartynų poveikis palinkai.						

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

6. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMAS IR INFRASTRUKTŪROS POREIKIS

6.1. Komunalinių atliekų susidarymo prognozė

Komunalinių ir kitų atliekų susidarymo prognozė 2022-2027 metams Plane atlikta remiantis AAA 2015–2021 metų Tauragės regiono ir Lietuvos Respublikos komunalinių ir kitų atliekų susidarymo istoriniais duomenimis, kuriais remiantis atliekamas prognostinis vertinimas komunalinių ir kitų atliekų susidarymas iki 2027 metų.

Susidarančių komunalinių ir kitų atliekų kiekio pokyčius Tauragės regiono savivaldybėse iki 2027 m. įtakoja:

- gyventojų skaičiaus pokyčiai,
- ekonomikos augimo tendencijos,
- vartojimo įpročių pokyčiai.

Prognozuojant Tauragės regiono komunalinių atliekų kiekių susidarymą iki 2027 m. vadovaujamosi VAPTP numatytomis komunalinių atliekų susidarymo prognozėmis, kuriose numatyta, jog komunalinių atliekų kiekis 2020 m. siekęs 1,35 mln. t, turėtų mažėti ir 2027 m. būti apie 1,2 mln. t., taip pat numatoma, jog 2022 pabaigoje ir 2023 m. išaugus energetinių resursų ir žaliavų kainoms, tikėtinas gyventojų vartojimo mažėjimas.

Atliekų kiekių susidarymo prognozės atliktos įvertinant įvairių institucijų paskelbtas Lietuvos ekonominių rodiklių ir gyventojų skaičiaus kitimo prognozes, t. y.:

- Gyventojų skaičiaus Tauragės apskrityje prognozėmis (Eurostat⁸);
- Antrinių žaliavų, tame tarpe pakuočių surinkimo sistemos efektyvumo skaičiavimais regione;
- AAA pateikiama informacija apie 2020-2021 m. atskirų komunalinių atliekų srautų surinkimo kiekius savivaldybėse;
- VAPTP pateikiamomis komunalinių atliekų susidarymo prognozėmis iki 2027 m.

Komunalinių atliekų susidarymo prognozėje įvertintas kompostavimas individualiose valdose, remiantis Tauragės regione išdalintų individualaus kompostavimo priemonių galimu panaudojimo efektyvumu. Komunalinių atliekų susidarymo prognozėje įvertinamas per vienkartinės pakuotės užstato sistemą surenkamų atliekų kiekis, juridinių asmenų sutvarkytas komunalines atliekas bei jų surinkimo tendencijos 2019–2021 metais Tauragės regione.

---

⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/proj_19rp3/default/table?lang=en

Lentelė 29 Antrinių žaliavų, tame tarpe pakuočių surinkimo sistemos efektyvumas regione.

Atliekų rūšis	Surinkta 2021 m., t	Kiekis, kurį papildomai galima surinkti ⁹	Sistemos efektyvumas regione
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	310	552	36%
Plastiko, įskaitant pakuotes, atliekos	224	2002	10%
PET pakuočių atliekos	0	193	0%
Metalu, įskaitant pakuotes, atliekos	0,2	247	0%
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	406	1171	26%

Šaltinis: Sudaryta konsultanto

Prognozuojant Tauragės regiono komunalinių atliekų kiekio susidarymą, daroma prielaida, kad antrinių žaliavų, įskaitant pakuotę surinkimas Tauragės regiono savivaldybėse kiekvienais metais ne mažiau kaip 12 % bus efektyvesnis, lyginant su 2021 metais buvusiu.

Lentelė 30 Tauragės regiono komunalinių atliekų kiekio susidarymo prognozė 2021–2027 m., t.

Atliekų rūšis	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Tauragės regiono gyventojų skaičiaus prognozė	89517	87885	86138	84269	82531	80856
Susidaręs KA kiekis tonomis (nevertinant atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir užstato sistemoje surenkamo atliekų kiekių)	28805	28749	27263	26671	26121	25591
Susidaręs KA kiekis tonomis įvertinus atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų kiekį, užstato sistemoje surenkamą ir juridinių asmenų sutvarkomą komunalinių atliekų kiekį	46293	47197	46777	49489	50642	52150

Šaltinis: Sudaryta konsultanto

Detali Tauragės regiono 2021–2027 metų komunalinių atliekų kiekio susidarymo prognozė pagal atliekų rūšis pateikiama Lentelė 31.

Lentelė 31 Detali Tauragės regiono komunalinių atliekų kiekio susidarymo prognozė 2021–2027 m., t.

Atliekų rūšis	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	376	443	509	575	641	724
Žaliosios atliekos	4123	4348	4392	4430	4480	4521
Maisto (virtuvės) atliekos			863	958	1065	1183

⁹ Atsižvelgiant į 2021 m metų Tauragės regiono savivaldybių mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimus

Tekstilės atliekos	512	783	1065	1337	1630	1964
Plastiko, įskaitant pakuotes, atliekos	465	705	945	1185	1426	1726
PET pakuočių atliekos	23	46	69	92	116	144
Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos	30	60	89	119	149	186
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	547	687	828	968	1109	1284
Inertinės atliekos (keramika, betonai, akmenys ir panašiai)	288	328	446	565	684	783
Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	249	277	306	334	362	398
Baterijų ir akumuliatorių atliekos	0,05	0,06	0,06	0,06	0,06	0,07
Kitos komunalinės atliekos	2713	2700	2686	2673	2660	2646
Mišrios komunalinės atliekos	19480	18372	15064	13433	11801	10031
Iš viso	28805	28749	27263	26671	26121	25591

6.2. Infrastruktūros plėtra

Siekiant įgyvendinti Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plane numatytus tikslus ir uždavinius, planuojama sukurti ir vystyti šią atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą:

➤ **Maisto (virtuvės) atliekų tvarkymo (toliau – MVA) infrastruktūros sukūrimas vystymas**

MVA iš Tauragės regiono savivaldybių urbanizuotų teritorijų, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, yra renkamos konteneriais. 2023 m. Šilalės rajono savivaldybei įsigijus papildomus 13 bendro naudojimo bioskaidžių (MVA ir ŽA) atliekų surinkimo kontenerių, Tauragės regionas turės tinkamai išplėtotą bioskaidžių (MVA ir ŽA) atliekų surinkimo kontenerių sistemą visose savivaldybėse.

Toliau regione siekiant vystyti atliekų kompostavimą, planuojama padėti gyventojams užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, t. y. dalinant kompostavimo dėžes ir ugdant bei šviečiant gyventojus, kaip patiems pasigaminti kompostavimo dėžes ir tinkamai kompostuoti vietoje.

Įvertinus iki 2023 m. sukurtą atskiro MVA srauto surinkimo infrastruktūrą, lentelėje pateikiamas papildomas infrastruktūros poreikis Tauragės regiono savivaldybėse iki 2027 m.:

Lentelė 32 Maisto (virtuvės) atliekų infrastruktūros plėtros poreikis Tauragės regione

Savivaldybė	MVA surinkimas	Infrastruktūros poreikis 2023 - 2027 m.
Tauragės rajono savivaldybė	MVA kartu su žaliosiomis atliekomis.	7300 atliekų dėžučių

Jurbarko rajono savivaldybė	MVA kartu su žaliosiomis atliekomis.	4000 atliekų dėžučių
Šilalės rajono savivaldybė	MVA kartu su žaliosiomis atliekomis.	2000 atliekų dėžučių
		13 vnt. bendro naudojimo bioskaidžių atliekų surinkimo konteinerių
Pagėgių savivaldybė	MVA kartu su žaliosiomis atliekomis.	800 atliekų dėžučių

Šaltinis: Sudaryta konsultanto

Rūšiuojamuoju būdu surinktos MVA bus vežamos į Tauragės tvarkymo įrenginius, kuriuos, siekiant tinkamo šių atliekų tvarkymo, numatoma modernizuoti.

Planuojama pritaikyti vieną iš plačiai naudojamų kompostavimo technologijų – kompostavimą, naudojant membraną. Tai pusiau uždaras, pusiau atviras kompostavimas. Kompostuojama kaupuose su oro padavimu, kurie yra aptraukiami specialia membranine plėvele. Biologiškai skaidžios organinės atliekos yra sumaišomos su struktūrinėmis atliekomis ir iš jų kompostavimo zonoje yra formuojami kaupai. Suformuoti kaupai padengiami membrana.

Tam, kad būtų galima pritaikyti kompostavimo technologiją, naudojant membraną, būtina pradėti vykdyti maisto ir virtuvės (įskaitant žaliųjų) (MVA) atliekų apdorojimo įrenginių su pastatais ir įrengimais statybą. Įgyvendinus šias infrastruktūrines priemones, bus galima pasiekti numatytus Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų plano rodiklį – 5000 t/m apdorotas maisto ir virtuvės (įskaitant žaliųjų) atliekų kiekis.

➤ **Antrinių žaliavų surinkimo priemonių palaikymas ir plėtra**

Vadovaujantis atliekų tvarkymo hierarchija, prioritetas teikiamas komunalinių atliekų perdirbimui, todėl pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo tikslas – atskirti kuo daugiau atliekų į atskirus srautus, išplečiant ir palaikant antrinių žaliavų pirminį rūšiavimą. Tokios žaliavos yra geresnės kokybės ir tinkamesnės perdirbimui, negu išskirtos iš mišrių komunalinių atliekų srauto rūšiavimo linijos pagalba. Tauragės regione siekiant išplėsti ir palaikyti šią sistemą, didinamas aprūpinimas rūšiavimo konteineriais.

2021–2027 m. laikotarpiu planuojamas preliminarus papildomų pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo rūšiavimo konteinerių poreikis Tauragės regione:

Lentelė 33 Antrinių žaliavų surinkimo konteinerių poreikis Tauragės regione

Savivaldybė	Naujai išdalinti rūšiavimo konteineriai, vnt.
Tauragės rajono savivaldybė	1043
Jurbarko rajono savivaldybė	271
Šilalės rajono savivaldybė	1341
Pagėgių savivaldybė	90

Viso regione:	2745
----------------------	-------------

Šaltinis: Sudaryta konsultanto

Už antrinių žaliavų surinkimo priemonių palaikymą ir plėtrą yra atsakingi šių atliekų surinkimo paslaugų teikėjai.

➤ **Individualaus kompostavimo vietoje infrastruktūros plėtra**

Siekiant įgyvendinti atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekio užduotis, numatytas VAPTP, planuojama plėtoti kompostavimo šių atliekų susidarymo vietose priemonę, regioniniu principu perkant ir aprūpinant gyventojus (ypač urbanizuotose vietovėse) kompostavimo dėžėmis. Šios dėžės turėtų būti lengvai surenkamos ir patvarios, jose užtikrinamas oro judėjimas, svarbus optimaliam biologiniam atliekų skaidymuisi. Kompostavimo dėžės namų ūkiams – papildoma priemonė, kuria siekiama maksimaliai sumažinti į buitinių atliekų konteinerius ir sąvartyną iškeliaujančių atliekų kiekius. VAPTP plane numatyta, kad biologines atliekas kompostuojantiems gyventojams gali būti taikomos nuolaidos už komunalinių atliekų tvarkymą, užtikrinus kontrolės ir stebėsenos sistemą.

Skatinant žaliųjų atliekų namudinį kompostavimą iki 2022-12-31, Tauragės regiono savivaldybėse buvo išdalinta apie 2088 kompostavimo dėžių. Plano įgyvendinimo laikotarpiu planuojama individualių kompostavimo dėžių plėtra visose Tauragės regiono savivaldybėse. Iš viso planuojama išdalinti 6000 kompostavimo dėžių. Pateikiamas kompostavimo dėžių poreikis Tauragės regiono savivaldybėse:

Lentelė 34 Individualių kompostavimo dėžių poreikis Tauragės regione

Savivaldybė	Kompostavimo dėžės
Tauragės rajono savivaldybė	2340
Jurbarko rajono savivaldybė	1680
Šilalės rajono savivaldybė	1440
Pagėgių savivaldybė	540
Viso:	6000

Šaltinis: Sudaryta konsultanto

➤ **Tekstilės atliekų surinkimo priemonių (konteinerių) plėtra**

Siekiant įgyvendinti atliekų rūšiuojamojo surinkimo užduotis, numatytas VAPTP, t. y. iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis, Tauragės regione numatoma tekstilės atliekų konteinerių plėtra.

Planuojama konteinerių plėtra regiono savivaldybėse numatoma kolektyvinių konteinerių aikštelėse, siekiant sudaryti patogias sąlygas gyventojams netoli namų esančiose kolektyvinėse konteinerių aikštelėse ar kitose vietose išmesti švarius nenaudojamus tekstilės

gaminius. Pateikiamas tekstilės atliekų surinkimo konteinerių poreikis Tauragės regiono savivaldybėse (tekstilės konteinerių poreikis apskaičiuotas įvertinant, kad 1 konteineris - apie 500 gyventojų):

Lentelė 35 Tekstilės atliekų surinkimo konteinerių poreikis Tauragės regione

Savivaldybė	Naujai įrengti tekstilės surinkimo konteineriai, vnt.
Tauragės rajono savivaldybė	34
Jurbarko rajono savivaldybė	12
Šilalės rajono savivaldybė	47
Pagėgių savivaldybė	2
Viso:	95

Šaltinis: Sudaryta konsultanto

➤ Didelių atliekų surinkimo aikštelių plėtra¹⁰

Siekiant užtikrinti VAPTP esančių užduočių, susijusių su DASA tinklo plėtra įvykdymo, planuojama plėsti didelių atliekų surinkimo aikštelių tinklą. Tauragės regione planuojama įrengti tris naujas DASA ten, kur gyventojų koncentracija gyvenvietėse yra didžiausia. Taip siekiama užtikrinti optimaliausią šių aikštelių poreikio patenkinimą bei sukurti didžiausią naudą savivaldybių gyventojams:

- 1 DASA Tauragės rajono savivaldybėje (Skaudivilė);
- 1 DASA Jurbarko rajono savivaldybėje (Veliuona);
- 1 DASA Šilalės rajono savivaldybėje (Kvėdarna).

DASA paskirtis – stambiagabaritinių, statybinių, elektronikos, antrinių žaliavų, buitinių pavojingų atliekų priėmimas ir laikinas saugojimas iki išvežimo. Atliekos į aikštelę pristatomos transportu ar pakavimo forma, netrukdančia vizualiai nustatyti, kad atliekos priimtinos pagal leidimus.

Pav. 23 DASA aikštelė

Visos nepavojingos atliekos laikomos tam skirtuose konteineriuose, išskyrus padangas ir metalo atliekas, kurios laikomos ant asfaltuotos dangos. Aikštelėje surinktos atliekos periodiškai išvežamos atitinkamiems atliekų tvarkytojams, turintiems teisę užsiimti šia veikla, apdorojamos ar šalinamos nepavojingų atliekų sąvartyne.

¹⁰ Vietos planuojamoms naujoms didelių atliekų surinkimo aikštelėms nebus parenkamos nekilnojamojo kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose.

Didžiųjų atliekų surinkimo aikštelėse - Tauragės, Jurbarko, Šilalės rajono ir Pagėgių savivaldybėse - priimami tik tos savivaldybės fizinių asmenų pristatyti daiktai. Į DASA priimami tik tie daiktai, kurie leidžiami priimti.

Tauragės regiono gyventojai kviečiami atsibodusius ar nusidėvėjusius, bet dar tinkamus naudoti didelių gabaritų daiktus (baldus, langus, duris, dviračius, kilimus, automobilines kėdutes, vežimėlius), elektros ir elektronikos prietaisus, drabužius bei tekstilę pristatyti į didžiųjų atliekų surinkimo aikšteles – Jums nereikalingi, bet dar tinkantys naudojimui daiktai kažkam gali būti labai naudingi ir tarnauti pagal paskirtį dar ilgai.

Pav. 24 Dalijimosi daiktais stotelė

Tokius daiktus gyventojai kviečiami pristatyti į UAB Tauragės regiono atliekų tvarkymo centro didžiųjų atliekų surinkimo aikšteles (DASA).

Tauragėje bus įrengiamas edukacinis centras, kuriame bus vykdomos naujos veiklos, skatinančios visuomenės sąmoningumą. Bus siekiama suteikti žinių ir gebėjimų, įkuriant dirbtuves, organizuojant mokymus ir darbų pamokas, vykdant ekskursijas.

Siekiant didinti perdirbimo ir panaudojimo uždavinių kylančių iš VATPT įgyvendinimo, taip pat geresnės apskaitos ir kontrolės, planuojama išplėsti esamas DASA aikšteles, kuriose planuojam įrengti ašines svarstyklas, įsigyti plastiko smulkinimo įrenginius, sunkvežimį aikštelių aptarnavimui ir kt.

➤ **Žaliųjų atliekų surinkimo aikštelių plėtra¹¹**

Pagrindinis ŽAKA aikštelėje vykdomas veiklos procesas – žaliųjų atliekų kompostavimas. Kompostavimas atliekamas atvirose kompostavimo ir brandinimo kaupuose su natūralia aeracija ir periodiniu kaupų perkrovimu, pagamintas kompostas realizuojamas. Pilnas komposto paruošimo ciklas trunka nuo 3 iki 11 mėnesių, priklausomai nuo žaliųjų atliekų patekimo į kompostavimo procesą laiko. ŽAKA aikštelės veikimo ypatumus įtakoja sezoniškumas bei susidarantys atliekų srautai ir kiekiai.

¹¹ Vietos planuojamoms naujoms žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėms nebus parenkamos nekilnojamojo kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose.

Pav. 25 ŽAKA aikštelė

Visose aikštelėse žaliosios atliekos priimamos iš gyventojų ir įmonių. Gyvenvietėse dažnai susiduriama su problema, jog gyventojai visų susidariusių žaliųjų atliekų neturi galimybės kompostuoti vietoje, todėl ŽAKA tinklo plėtra, padėtų gyventojams tinkamai atsikratyti žaliosiomis atliekomis, kurių jiems nėra galimybės sutvarkyti vietoje.

Numatoma įrengti ar praplėsti 3 ŽAKA aikšteles:

- 1 ŽAKA aikštelės įrengimas ar plėtojimas Tauragės rajono savivaldybėje;
- 1 ŽAKA aikštelės įrengimas ar plėtojimas Jurbarko rajono savivaldybėje;
- 1 ŽAKA aikštelės įrengimas ar plėtojimas Šilalės rajono savivaldybėje.

Gaminant vertingą kompostą, siūloma brandinimui ir pagaminto komposto sandėliavimui įrengti stoginę ir taip sumažinti maistinių medžiagų išplovimą lietingo periodo metu.

Taip pat būtina išplėsti ir esamas ŽAKA, t. y. įsigyti įrangą žaliųjų atliekų apdorojimui: krautuvai, automobilinės svarstyklės, šakų ir medienos smulkinimo įrenginys, komposto pakavimo įrenginys.

➤ **Stambiagabaričių ir statybinių atliekų perdirbimo ir rūšiavimo bei paruošimo pakartotinai naudoti infrastruktūros plėtra**

Vertės grandinės požiūriu stambiagabaritės ir statybinės atliekos turi didelį perdirbimo potencialą, nes didelė dalis šių atliekų turi teigiamą rinkos vertę. Perdirbtos statybos ir griovimo atliekos naudojamos tame pačiame statybų sektoriuje (pvz. remontuojant kelius, įrengiant drenažo sistemas ar kt.). Vertingiausios medžiagos, tokios kaip metalai, paprastai yra išrūšiuojamos, perdirbamos ir parduodamos kitoms pramonės šakoms kaip antrinė žaliava. Kitos kategorijos atliekos (pvz. mediena, plastikas, popierius) panaudojamos deginimo įrenginiuose energijai gauti. Inertinės ir kt. Svarbu pabrėžti tai, kad ne visos statybos ir griovimo atliekos – tinkamos perdirbimui ir (ar) pakartotiniam naudojimui. Dalis stambiagabaričių ir statybinių atliekų yra pavojingos ir gali neigiamai veikti aplinką ir žmonių sveikatą. Šias atliekų rūšis pagal naudojimo būdus galima suskirstyti atitinkamai į atliekas, kurios gali būti panaudojamos kaip žaliavos kitų medžiagų / produktų gamyboje bei atliekas, kurios naudojamos kaip užpildas.

Siekiant įgyvendinti perdirbimo ir antrinio panaudojimo numatytus uždavinius VAPTP, statybinių atliekų tvarkymo sistema turi būti organizuota taip, kad mažiausiai 70 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) nepavojingųjų statybinių atliekų, būtų atskirai išrūšiuota pagal medžiagas, paruošta naudoti pakartotinai, perdirbta ir kitaip panaudota. Turi būti užtikrintas patogus šių atliekų surinkimas ir iš gyventojų, plečiant didelių atliekų surinkimo aikštelių skaičių, o siekiant geresnių šių atliekų perdirbimo ir panaudojimo rodiklių, planuojama stambiagabaričių ir statybinių atliekų perdirbimo ir rūšiavimo bei paruošimo pakartotinai infrastruktūros plėtra, kurios metu bus įrengta aikštelė su stogine, įsigytas paruoštų medžiagų, skirtų tolimesniam perdirbimui ar energijai išgauti, presavimo įrenginys, ekskavatorius-

manipulatorius, konteineriai skirti stambiagabaričių atliekų rūšiavimui, putplasčio apdorojimo sistema ir kt.

➤ Rūšiavimo linijos modernizavimas

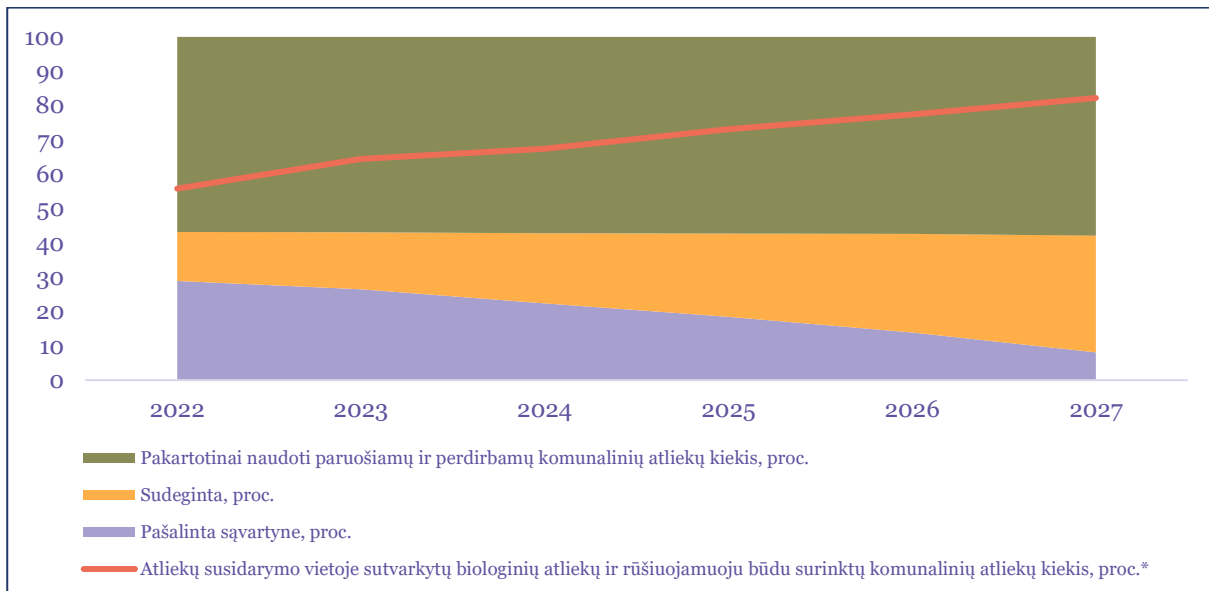
Planuojamas rūšiavimo linijos modernizavimas: maišelių draskytuvas, stoginė, presavimo įrenginys, konteineriai. Taip pat pastatyti pastatą, kuris apsaugotų nuo kritulių ir vėjo, kad neišnešiotų atliekų.

➤ Filtrato valymo įrenginių rekonstrukcija/modernizavimas

Tauragės regione Kaupių sąvartyne nevalytas filtrate amonio koncentracija viršija 1000 mg/l, o chloridų – 200-2000 mg/. Metalų koncentracija yra palyginti maža. Problemų gali kelti kai kurie organiniai junginiai, pavyzdžiui, fenolis. Chloridas taip pat kelia susirūpinimą, nes filtratas išleidžiamas į jautrų upelį, o leidimo išleisti teršalus riba yra 300 mg/l.

Atvirkštinis osmoso įrenginys išvalo tik apie 50 % filtrato, o jo eksploatavimo išlaidos yra didelės. Nepaisant atvirkštinio osmoso valymo, amoniakinio azoto kiekis kartais viršija leistinas išleidimo ribas. Siekiant užtikrinti aplinkosauginių reikalavimų laikymosi bus rekonstruoti / modernizuoti filtrato valymo įrenginiai.

Įgyvendinus numatomą infrastruktūros plėtrą Tauragės regione, numatoma komunalinių atliekų tvarkymo prognozė pateikiama 26 paveiksle.

Pav. 26 Komunalinių atliekų naudojimas / šalinimas

7. PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKŲ DYDŽIUI UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ VERTINIMAS

Reikšmingiausias Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytų sprendinių įgyvendinimo poveikis įmokoms už komunalinių atliekų tvarkymą susijęs su investicijomis į regioninės atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtojimą - maisto ir virtuvės (įskaitant žaliųjų) atliekų apdorojimo pajėgumų sukūrimu, DASA ir ŽASA aikštelių plėtra, perdirbimo, rūšiavimo bei paruošimo pakartotinai naudoti pajėgumų sukūrimu.

Pagrindinės investicijos regioninę atliekų tvarkymo infrastruktūrą:

- Infrastruktūros plėtra maisto ir virtuvės (įskaitant žaliųjų) (MVA) atliekų apdorojimui bei biologinių atliekų apdorojimo aikštelės, esančios Tauragės regioniniame sąvartyne, modernizavimas ir plėtra.

Remiantis preliminariais skaičiavimais, pasirengimo MVA tvarkymui bei biologinių atliekų apdorojimo aikštelės plėtros ir modernizavimo vertė gali siekti 3,5 mln. Eur. Priklausomai nuo įrenginių apkrovimo šių įrenginių naudingas tarnavimo laikas galėtų būti 12 metų.

- ŽAKA ir DASA aikštelių plėtra.

Remiantis preliminariais skaičiavimais investicijos į ŽAKA ir DASA plėtrą, bei išplečiant esamose aikštelėse atliekų tvarkymo pajėgumus gali būti apie 5 mln. Eur., kur aikštelių naudingas tarnavimo laikas turėtų siekti 20 ar daugiau metų, o įrenginių, priklausomai nuo jų apkrovimo, naudingas tarnavimo laikas galėtų būti 12 metų.

Vertinama, kad vidutinės atliekų tvarkymo išlaidos tenkančios namų ūkiui per mėnesį įgyvendinus plano investicines priemones neturėtų didėti daugiau 7-10 %.

Lentelė 36 Komunalinių atliekų tvarkymo išlaidos Tauragės regiono savivaldybėse, kuriose įvesta rinkliava

Regionas	Savivaldybė	2021 m. vidutinės atliekų tvarkymo išlaidos, tenkančios namų ūkiui per mėnesį, Eur/1 namų ūkiui /mėn.
Tauragės regionas	Jurbarko r. sav.	3,85
	Pagėgių sav.	3,86
	Šilalės r. sav.	3,17
	Tauragės r. sav.	4,29

Šaltinis: Sudaryta konsultanto, TRATC duomenimis

Didžiausią įtaką mokesčiams turės nuo 2023 metų padidėsiantis mokestis už aplinkos teršimą nepavojingų atliekų sąvartyne (nuo 15 eur/t iki 50 eur/t), kuris kasmet bus indeksuojamas pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, taikant indeksavimo koeficientą, kuris nustatomas Lietuvos statistikos departamento apskaičiuotą ir Oficialiosios statistikos portale paskelbtą mokestinių metų vartotojų kainų indeksą dalijant iš šimto. Siekiant mažinti šio mokesčio

didėjimo įtaką vidutinėms atliekų tvarkymo išlaidoms, tenkančioms namų ūkiui, Plano priemonės orientuotos į regioniniame sąvartyne šalinimų atliekų kiekio mažinimą.

Atliekų patenkančių į sąvartyną kiekio mažėjimui daugiausiai įtakos turės MVA, tekstilės, antrinių žaliavų, tame tarpe pakuočių surinkimo sistemos efektyvumas. MVA srauto atskiras surinkimas, gali sumažinti į mišrių komunalinių atliekų kiekį daugiau nei 5 tūkst. t. atliekų, o tekstilės atliekų atskiras surinkimas, kuris remiantis atliekų sudėties tyrimais, - apie 2 tūkst. t. atliekų. Efektyvesnis šių atliekų srautų rūšiuojamasis surinkimas sudaro prielaidas sumažinti sąvartyne šalinamų atliekų kiekį.

Antrinių žaliavų, tame tarpe pakuočių, patenkančių su mišriomis komunalinėmis atliekomis (šiuo metu, remiantis atliekų sudėties tyrimais, vidutiniškai regione kartu su mišriomis komunalinėmis atliekomis patenka apie 22 % antrinių žaliavų, tame tarpe pakuočių), kiekio sumažėjimas, turi vieną didžiausių potencialų mažinti mišrių komunalinių atliekų.

Atkreipiamas dėmesys, kad Plane nėra vertinama Valstybinės kainų ir energetikos komisijos sąvartyno vartų mokesčio ir kitų galimų mokesčių reguliavimo įtaka sąvartyno vartų mokesčiui ir įmokoms už atliekų tvarkymą, taip pat galimi minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimų pasikeitimai, kurie gali turėti įtakos komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos apimtims Tauragės regiono savivaldybėse. Galimą įtaką taip pat gali koreguoti Europos Sąjungos skiriamos paramos dydis ir intensyvumas priemonėse.

8. PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

Už Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano stebėseną atsakingas UAB „TRATC“, kuris metiniame pranešime pateikia apibendrintą informaciją apie regioniniame plane numatytų tikslų, uždavinių ir priemonių įgyvendinimą ir rezultatų pasiekimą.

Lentelė 37 Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano priemonių stebėseną

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIKŠMĖ										
		2022	2023 I	2023 II	2024 I	2024 II	2025 I	2025 II	2026 I	2026 II	2027 I	2027 II
260.1.	Susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) paruošta pakartotinai naudoti ir perdirbta (proc.)	57		57		57		57		57		57
260.3.	Visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) šalinama sąvartyne (proc.)	29		26,5		22,4		18,5		13,9		8
261.1.	Atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis, proc.	50		60		65		70		75		80
261.2-1	Aprūpinant namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, iš viso regione išdalintos /	5781	5794									

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIKŠMĖ										
		2022	2023 I	2023 II	2024 I	2024 II	2025 I	2025 II	2026 I	2026 II	2027 I	2027 II
	įrengtos bendro ir individualaus naudojimo biologinių atliekų surinkimo priemonės											
261.2-2	Užtikrinant kompostavimą biologinių atliekų susidarymo vietose, skatinant kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą, regione išdalintos individualaus kompostavimo dėžės, vnt.	2088				8088						
261.5.	Aprūpinant gyventojus surinkimo priemonėmis butyje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti, turimas regione tekstilės atliekų konteinerių skaičius vnt.	106		131		182		201				
261.6	Užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas butyje susidarančias pavojingąsias atliekas	Nuolatos DASA aikštelėse										
261.7.5.	Išplėsti DASA tinklą. (Kaimo vietovėse įrengti po vieną DASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų)											

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIKŠMĖ											
		2022	2023 I	2023 II	2024 I	2024 II	2025 I	2025 II	2026 I	2026 II	2027 I	2027 II	
261.7.5	Naujai įrengtų DASA kiekis, įgyvendinant VAPTP reikalavimus, vnt.												3

Lentelė 38 Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano priemonių stebėseną

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIKŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.
1.	ATLIEKŲ PREVENCIJOS SKATINIMAS														
1.-1	Komunalinių atliekų, tenkančių vienam gyventojui, kiekis (kg/m.), palyginti su ES vidurkiu						<100 %		<100%		<100%		<100%		<100 %
1.1.	<i>Siekti mažinti atliekų susidarymą skatinant vartotojus rinktis daugkartinius gaminius, naudoti produktus pakartotinai, remonto ir (ar) taisymo paslaugas</i>														
1.1.1	Maisto švaistymo prevencijos ir maisto atliekų prevencijos skatinimas														
1.1.1-1	Bendrojo lavinimo mokyklose įdiegtas maitinimas švediško stalo principu, proc.														100
1.1.2	Viešinio kampanijų organizavimas ir vykdymas, skatinant rinktis daugkartinius gaminius ir pakartotinai naudoti daiktus														
1.1.2-1	Su savivaldybėmis suderintas viešinio planas, vnt.							1		1		1		1	
1.1.2-2	Parengta strategija dėl atliekų prevencijos ir tinkamo tvarkymo, vnt.								1						
1.1.2-3	Įgyvendintų viešinio kampanijų atliekų prevencijos ir tvarkymo temomis dalis, proc.										100		100		100
1.2.	Užtikrinti šiukšlinimo prevenciją, tvarkyti šiukšles														
1.2.1	Šiukšlių rinkimo akcijų organizavimas														

Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIKŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.
1.2.1-1	Sukordinuotos šiukšlių rinkimo akcijos per metus, vnt. ¹²					1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1.2.2	Antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklo viešose vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse) plėtra¹³														
1.2.3	Viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklo plėtojimas savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose¹⁴														
2.	ATLIEKŲ ATSKIRIMAS SUSIDARYMO ŠALTINYJE, SIEKIANT PARUOŠTI PAKARTOTINAI NAUDOTI ARBA PERDIRBTI														
2.-1	Atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis, proc.					64	67			73			77		80
2.1.	Didinti gyventojų aplinkosauginį sąmoningumą ir atsakomybę atliekų rūšiavimo srityje														
2.1.1	Viešinimo kampanijų vykdymas, skatinant atliekų rūšiuojamąjį surinkimą														
2.1.1-1	Įgyvendintos suplanuotos iniciatyvos, proc.								100		100		100		100
2.2.	Didinti atliekų rūšiavimo priemonių ir infrastruktūros prieinamumą														
2.2.1	Antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių (konteinerių prieinamumo) plėtra¹⁵														

¹² Šiukšlių rinkimo akcijų organizavimas ir vykdymas savivaldybėse stebimas savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų stebėsenoje.

¹³ Prioritetinės viešosios vietos, kuriose įrengtos antrinių žaliavų surinkimo priemonės, stebimos savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų stebėsenoje.

¹⁴ Prioritetinės viešosios vietos, kuriose įrengtos geriamojo vandens stotelės, stebimos savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų stebėsenoje.

¹⁵ Kiekvienais metais peržiūrimas antrinių žaliavų surinkimo konteinerių poreikis.

Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIKŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.
2.2.1-1	Naujai išdalinti rūšiavimo konteineriai, vnt.						1373		686		686				
2.2.2	Didelių atliekų surinkimo aikštelių tinklo plėtra regiono savivaldybėse														
2.2.2-1	Įrengtos naujos DASA, vnt.														3
2.2.3	Individualaus ar kolektyvinio kompostavimo vietoje infrastruktūros plėtra, butyje susidarantioms biologiškai skaidžioms atliekoms kompostuoti														
2.2.3-1	Išdalintos individualaus kompostavimo dėžės, vnt.								6000						
2.2.4	Žaliųjų atliekų surinkimo aikštelių plėtra														
2.2.4-1	Įrengtos ar praplėstos žaliųjų atliekų surinkimo aikštelės, vnt.														3
2.2.5	Butyje susidarantioms tekstilės atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra														
2.2.5-1	Naujai įrengti tekstilės surinkimo konteineriai, vnt.						25		51		19				
2.2.6	Bioskaidžių (tame tarpe maisto (virtuvės)) atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra														
2.2.6-1	Atliekų dėžutės, vnt.								14113						
2.2.7	Savivaldybių Atliekų tvarkymo taisyklių atnaujinimas ir kitų savivaldybės dokumentų susijusių su įmokomis už atliekų tvarkymą savivaldybėje atnaujinimas¹⁶														

¹⁶ Savivaldybių Atliekų tvarkymo taisyklių atnaujinimas, atsižvelgiant į naujus teisės aktų reikalavimus, stebimas savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų stebėsenoje.

Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIKŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.
2.2.8	Sutarčių sudarymas su Tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, šiukšlių išrinkimo, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo, bei sutarčių sudarymas su drėgnųjų servetėlių ir (ar) oro balionėlių gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl drėgnųjų servetėlių ir (ar) oro balionėlių šiukšlių išrinkimo, surinkimo, vežimo ir apdorojimo finansavimo ¹⁷														
2.2.9	Sutarčių sudarymas su Tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl tabako gaminių su filtrais ir (ar) filtrų, parduodamų naudoti kartu su tabako gaminiais, atliekų, išmestų į viešas surinkimo sistemas, surinkimo savivaldybės organizuojamoje komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje, vežimo ir apdorojimo finansavimo ¹⁸														
2.2.10	Užtikrinti saugų asbesto atliekų surinkimo ir sutvarkymo organizavimą savivaldybėse ¹⁹														
2.2.11	Savivaldybių ir TRATC bendradarbiavimas įvertinant rinkliavos nuolaidų galimybes gyventojams ir su tuo susijusias kontrolės priemones														
2.2.11-1	Apsvarstytos nuolaidų ir kontrolės priemonių galimybės su kiekiena savivaldybe, kartai							4		4		4		4	
3.	DAIKTŲ PANAUDOJIMAS, ATLIEKŲ PARUOŠIMAS NAUDOTI TOS PAČIOS ARBA KITOS PASKIRTIES PRODUKTAMS AR MEDŽIAGOMS GAMINTI														
3.-1	Susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) paruošta pakartotinai naudoti ir perdirbta (proc.).		54		57		57		57		57		57		57
3.1.	<i>Tikrinant, valant ar taisant atliekomis tapusius produktus ar jų sudedamąsias dalis paruošti taip, kad jie būtų vėl tinkami naudoti be pradinio apdirbimo</i>														
3.1.1	Dalijimosi daiktais stotelių tinklo plėtra naujai įrengiamose savivaldybių didelių atliekų surinkimo aikštelėse ir jų eksploatacija														

¹⁷ Pasirašytų sutarčių skaičius stebimas savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų stebėsenoje.

¹⁸ Pasirašytų sutarčių skaičius stebimas savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų stebėsenoje.

¹⁹ Asbesto surinkimas stebimas savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų stebėsenoje.

Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.
3.1.1-1	Dalijimosi daiktais stotelių tinklo plėtra naujai įrengiamose savivaldybių didelių atliekų surinkimo aikštelėse, vnt.														3
3.1.2	Dirbtuvių organizavimas														
3.1.2-1	Veiksmų plano parengimas dirbtuvių organizavimui savivaldybėse, vnt.							1							
3.1.2-2	Įgyvendintos dirbtuvės, vnt./ m										5		5		5
3.1.2-3	Suremontuota ar paruošta naudoti pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų, t/m				46		55		66		79		94		100
3.2.	Sukurti atliekų paruošimo perdirbti ir jų perdirbimo galimybes														
3.2.1	Biologinių atliekų apdorojimo aikštelės, esančios Tauragės regioniniame sąvartyne, modernizavimas ir plėtra														
3.2.1-1	Modernizuota biologinių atliekų apdorojimo aikštelė, vnt.														1
3.2.2	Infrastruktūros plėtra maisto ir virtuvės (įskaitant žaliųjų) (MVA) atliekų apdorojime														
3.2.2-1	Apdorotas maisto ir virtuvės (įskaitant								4000		4500		5000		5000

Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIKŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.
	žaliųjų atliekų kiekis, t/m														
3.2.3	Rūšiavimo linijos modernizavimas														
3.2.3-1	Modernizuota rūšiavimo linija, vnt.									1					
3.2.4	Stambiagabaričių ir statybinių atliekų perdirbimo ir rūšiavimo bei paruošimo pakartotinai naudoti infrastruktūros plėtra														
3.2.4-1	Perdirbta ar paruošta pakartotinai naudoti stambiagabaričių ir statybinių atliekų kiekis, t/m									2000		2000			2000
3.2.5	Žaliųjų atliekų apdorojimo infrastruktūros plėtra														
3.2.5-1	Išplėsta infrastruktūra ŽA apdorojimui, vnt.									4					
3.2.6	Esamų DASA infrastruktūros plėtra siekiant aikštelėse surenkamų atliekų perdirbimo ar paruošimo pakartotinai naudoti														
3.2.6-1	Išplėsta DASA infrastruktūra, vnt.									4					
3.3.	Sukurti atsinaujinančios energijos pajėgumus siekiant sumažinti energetinę priklausomybę ir didinti efektyvumą														
3.3.1	Atsinaujinančių energetinių resursų poreikio patenkinimas, įrengiant lokalius elektros energijos gamybos įrenginius														
3.3.1-1	Atsinaujinančių energetinių resursų poreikio patenkinimas, proc.							23		46		69			69
4.	ATLIEKŲ ŠALINIMO GALIMYBĖS UŽTIKRINIMAS														
4.-1	Sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų dalis, proc.		35		29		26,5		22,4		18,5		13,9		8

Tauragės regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIKŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.
4.1.	Šalinti nekeliant pavojaus visuomenės sveikatai ir aplinkai atliekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti, o vėliau – perdirbti ar kitaip panaudoti nekeliant pavojaus visuomenės sveikatai ir aplinkai														
4.1.1	Filtrato valymo įrenginių rekonstrukcija/modernizavimas														
4.1.1-1	Modernizuoti įrenginiai										1				
4.1.2	Sąvartynų ir šalinamų atliekų monitoringo vykdymas														
4.1.2-1															Nuolat

